

**Lasten ja perheiden hyvinvointipalveluiden kehittämishanke II
Itä- ja Keski-Suomessa**

Lapset ja perheet Kaste II -hanke

1.10.2010–31.10.2012

Toimeenpanosuunnitelma

13.4.2011

Jaana Kemppainen

1 LAPSET JA PERHEET KASTE II -HANKKEEN TOTEUTUS	3
2 KOHDERYHMÄT JA HYÖDYNsAAJAT	4
2.1 Kohderyhmät	4
2.2 Hyödynsajat	4
3 HANKKEEN TARKOITUS JA TAVOITTEET	4
3.1 Hankkeen tarkoitus	4
3.2 Hankkeen tavoitteet	5
4 HANKKEESSA SAAVUTETTAVAT TULOKSET	5
5 HANKKEEN TOTEUTTAMINEN	5
5.1 Hankealue ja osahankkeet	5
5.2. Hankkeessa tehtävät toimenpiteet	6
6 HANKKEEN TOTEUTUKSEN AIKATAULU	7
7 RESURSSIT	7
8 KUSTANNUSARVIO JA RAHOITUS	9
9 ORGANISAATIO JA JOHTAMINEN	10
9.1 Ohjausryhmä	10
9.2 Johto- / projektiryhmät maakunnittain	10
9.3 Ylimaakunnalliset tiimit	10
10 RAPORTOINTI, SEURANTA JA TIEDOTTAMINEN	10
10.1 Raportointi	10
10.2 Seuranta	11
10.3 Tiedottaminen	11
11 HANKKEEN ARVIOINTI	11
LIITTEET	12
Liite 1 Etelä-Savon osahankkeen tulostavoitteet, pää- ja osatoimenpiteet sekä aikataulus	12
Liite 2 Keski-Suomen osahankkeen tulostavoitteet, pää- ja osatoimenpiteet sekä vastuuhenkilöt	21
Liite 3 Pohjois-Karjalan osahankkeen tulostavoitteet, pää- ja osatoimenpiteet sekä aikataulus	32
Liite 4 LapsiKuopio osahankkeen tulostavoitteet, pää- ja osatoimenpiteet sekä aikataulus	36
Liite 5 Katse Lapseen osahankkeen tulostavoitteet, pää- ja osatoimenpiteet sekä aikataulus	55
Liite 6 Tutki ja Turvaa osahankkeen tulostavoitteet, pää- ja osatoimenpiteet sekä aikataulus	61
Liite 7 Kys nuorisopsykiatrian osahankkeen tulostavoitteet, pää- ja osatoimenpiteet sekä aikataulus	65
Liite 8 Pohjois-Savon osahankkeiden sisällöt ja keskinäinen yhteistyö	67
Liite 9 Lapset ja perheet Kaste II -hankkeen viestintäsuunnitelma	68
Liite 10 Hankkeen organisaatio	71

1 LAPSET JA PERHEET KASTE II -HANKKEEN TOTEUTUS

Lasten ja perheiden hyvinvointipalveluiden kehittämishanke Itä- ja Keski-Suomessa 2010–2012 toteutuu Etelä-Savon, Keski-Suomen, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maakunnissa kuntien (61), kuntayhtymien, järjestöjen, koulutus- ja tutkimusorganisaatioiden, yksityisten palveluntuottajien ja muiden lasten, nuorten ja perheiden kanssa toimivien yhteistyöverkostossa. Hankkeen kustannusarvio on 2 266 667 euroa ja se toteutetaan 1.10.2010–31.10.2012. Hanketta hallinnoi Jyväskylän kaupunki.

Hankkeen tavoitteena on kehittää lasten ja perheiden palveluita vastaamaan heidän tarpeisiinsa joustavasti ja vaikuttavasti. Palveluiden kehittämisessä painotetaan lapsiperheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä varhaista puuttumista ja tukemista. Palvelujärjestelmää kehitetään siten, että moniammatillinen ja monitoimijainen yhteistyö toteutuu yli organisaatiorajojen kiinnittämällä erityistä huomiota palvelujen nivelkohtiin. Peruspalveluiden tukemiseksi erityispalveluissa kehitetään ja pilotoidaan hoitomalleja, jalkautuvia työmuotoja ja konsultointikäytäntöjä sekä selkeytetään yhteistä työskentelyä (mm. lastensuojelu, koulu, lasten- ja nuorisopsykiatria). Työntekijöiden osaamista vahvistetaan varmistamaan palveluiden oikea-aikaisuutta, laatua ja vaikuttavuutta. Lasten, nuorten ja perheiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään palvelujärjestelmässä.

Lapset ja perheet Kaste -hanke rakentuu seitsemästä osahankkeesta, joiden keskinäistä ja ylimaakunnallista yhteistyötä varmistavat hankkeen painopistealueittain muodostetut ylimaakunnalliset tiimit. Osahankkeita koordinoivat organisaatiot ovat Jyväskylän kaupunki, Mikkelin kaupunki, Kuopion kaupunki, Joensuun kaupunki, Siilinjärven kunta, Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin lasten- ja nuorisopsykiatrisen poliklinikan.

Etelä-Savossa kehitetään, pilotoidaan ja levitetään ennaltaehkäiseviä ja varhaisen tuen ja puuttumisen työmenetelmiä sekä sijaishuollon keskitettyä toimintamallia. Perustason neuropsykiatrista osaamista vahvistetaan. Lasten ja perheiden palveluihin luodaan foorumeita toimijoiden, järjestöjen ja palvelun käyttäjien kohtaamisille sekä kumppanuudelle. Etelä-Savon osahankkeen toimeenpanosuunnitelma (tulostavoitteet, pää- ja osatoimenpiteet sekä aikataulus) on kuvattu liitteessä 1.

Keski-Suomessa vahvistetaan toimijoiden osaamista varhaisen tuen ja puuttumisen työmenetelmien kehittämisessä ja käyttöönotossa ehkäisevään työssä, lastensuojelun avo- ja sijaishuollossa sekä lasten ja nuorten mielenterveyspalveluissa. Kuntia tuetaan perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn toiminta- ja koulutusmallin kehittämisessä ja käyttöönotossa. Kunnissa edistetään ja vahvistetaan erityispalveluiden ja peruspalveluiden välistä yhteistyötä, sekä peruspalveluiden monitoimijaisuutta muuttuvissa ja uudistuvissa palvelurakenteissa. Keski-Suomen osahankkeen toimeenpanosuunnitelma on liitteessä 2.

Pohjois-Karjalassa (liite 3) painopisteenä on lasten ja nuorten terapiapalvelujen kehittäminen palvelujen käyttäjien ja toimijoiden näkökulmasta selkeämmäksi ja eheämmäksi kokonaisuudeksi. Terapiapalvelujen palvelujärjestelmästä ja eri toimijoiden työnjaosta mallinnetaan ja kokeillaan mahdollisia toimintatapoja toimijoiden työryhmytyöskentelyn ja työpajojen avulla.

Pohjois-Savossa LapsiKuopio osahankkeessa (liite 4) saatetaan loppuun poikkihallinnollisen varhaisen tuen palvelumallin jalkauttamistyö, vakiinnutetaan toiminta ja kehitetään seuranta- ja arviointimenetelmiä. Katse Lapseen osahankkeessa (liite 5) kehitetään vaativaa perhehoitoa, perhehoidon kriteerejä ja lasten tarpeisiin sopivan sijoituspaikan valintatyökalua. Tutki ja Turvaa osahankkeessa (liite 6) pilotoidaan kiintymyssuhdeteoriaan pohjautuvaa, vanhemman ja lapsen

vuorovaikutukseen kohdentuvaa hoitojaksoa eri kohderyhmille sekä kehitetään organisaatioiden välisiä ja neuvolatyön toimintakäytäntöjä varhaisen vuorovaikutuksen ja kiintymyssuhteiden tukemiseksi. KYSin nuorisopsykiatrian poliklinikan koordinoimassa osahankkeessa (liite 7) kehitetään terveen kasvun tukemista ja nuorten hyvinvointia uhkaaviin tekijöihin puuttumista nuorten psykososiaalisissa ongelmissa nuoren normaalissa kasvuympäristössä. Liitteeseen 8 on kuvattu Pohjois-Savon osahankkeiden välinen yhteistyö.

Hanke tukee kuntia lasten, nuorten ja perheiden palveluiden uudistamisessa. Hankehenkilöstö jalkautuu kuntiin toteuttaen kehittämistyötä erilaisin keinoin. Työmuotona ovat muun muassa teemalliset työkokoukset ja -pajat, kehittämisiltapäivät, koulutukset, konsultaatiot ja työparityöskentely sekä erilaiset varhaisen tuen työmuotojen edelleen kehittäminen (vertaisryhmätoiminta, mini-interventiot, perhekoulut ym.). Lisäksi hanke tekee tutkimus- ja opiskelijayhteistyötä sekä kokoaa ja ylläpitää erilaisia yhteistyöverkostoja.

Hankkeen toteutumista seurataan ja sen etenemistä raportoidaan puolivuositain. Hankkeessa kehitettyjä työ- ja toimintamalleja hyödynnetään ja levitetään paikallisesti maakunnissa, yli maakunnallisesti ja valtakunnallisesti. Hankkeen työmuotoja mallinnetaan sähköisesti Innokylä konseptiin. Hankkeesta tiedotetaan tiedotussuunnitelman mukaisesti (liite 9). Hankkeen internet-sivut ovat osoitteessa: www.koskeverkko.fi/lapsetjaperheet

2 KOHDERYHMÄT JA HYÖDYNAAJAT

2.1 Kohderyhmät

Hankkeen välittömänä kohderyhmänä ovat työntekijät, jotka kohtaavat lapsia, nuoria ja lapsiperheitä kunnissa ja sairaanhoitopiireissä Itä- ja Keski-Suomessa.

Hankkeen välillisenä kohderyhmänä ovat lapset, nuoret ja heidän perheensä Itä- ja Keski-Suomessa.

2.2 Hyödynsaajat

Hankkeen hyödynsaajia ovat kohderyhmien lisäksi järjestöissä työskentelevät ja toimivat, yksityiset palveluntuottajat, tutkimus- ja koulutusorganisaatiot, muut sidosryhmät, THL, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö.

3 HANKKEEN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Hanke lisää lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia ja osallisuutta, ehkäisee syrjäytymistä ja parantaa palveluiden laatua, vaikuttavuutta ja saatavuutta.

3.1 Hankkeen tarkoitus

Hankkeen tarkoituksena on, että lapset, nuoret ja lapsiperheet saavat suunnitelmallista, oikea-aikaista ja asiantuntevaa palvelua, jonka avulla heidän osallisuutensa ja hyvinvointinsa paranee Itä- ja Keski-Suomessa.

3.2 Hankkeen tavoitteet

1. Lasten, nuorten ja perheiden palveluita kehitetään vastaamaan heidän tarpeisiinsa joustavasti ja vaikuttavasti. Palveluiden kehittämisessä painotetaan lapsiperheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä varhaista puuttumista ja tukemista. Palvelujärjestelmää kehitetään siten, että moniammatillinen ja monitoimijainen yhteistyö toteutuu yli organisaatiorajojen kiinnittämällä erityistä huomiota palvelujen nivelkohtiin.
2. Työntekijöiden osaamista vahvistetaan varmistamaan palveluiden oikea-aikaisuutta, laatua ja vaikuttavuutta.
3. Lasten, nuorten ja perheiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään palvelujärjestelmässä.

4 HANKKEESSA SAAVUTETTAVAT TULOKSET

Hankkeessa saavutettavat tulokset kohdistuvat eri tasoille. Palvelurakenteiden kehittämisessä tuloksena ovat eheät lasten ja perheiden palvelukokonaisuudet, jossa eri toimijoiden välinen yhteistyö on sujuvaa, työnjako selkeää ja suunnitelmallista. Asiakkaan kannalta hankkeen vaikutukset näkyvät selkeämpinä palvelurakenteina, toimivampina palveluina sekä lasten, nuorten ja lapsiperheiden osallisuutta vahvistavina työmenetelminä ja toimintatapoina. Asiakas kohdataan, häntä kuullaan aidosti ja hänen asiantuntemustaan arvostetaan. Tämä varmistaa suunnitelmallisen, tavoitteellisen ja asiakaslähtöisen palveluprosessin. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden kanssa työskentelevät ammattilaiset saavat tukea muutosprosessin läpiviemiseen koulutuksen, konsultaation ja työparityöskentelyn avulla. Henkilöstön osaamisen vahvistuminen lisää tuen antamista lapsen ja nuorten arjen kasvu- ja kehitysyhteisöissä sekä varmistaa uudenlaisten toimintakulttuurien pysyvyyden ja juurtumisen. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden kanssa

5 HANKKEEN TOTEUTTAMINEN

5.1 Hankealue ja osahankkeet

Lapset ja perheet Kaste II -hankkeen alueena ovat Etelä-Savon, Keski-Suomen, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maakunnat. Hankkeessa toteutetaan seitsemän osahanketta. Ohessa on kuvattu osahankkeiden vastuutahot ja niiden toteutuminen maakunnittain.

Maakunta	Osahanke	Koordinoija	Maakunnan vastuukaupunki
Etelä-Savo	Etelä-Savon lapset ja perheet Kaste (koko maakunta + Suomenniemen kunta)	Mikkelin kaupunki	Mikkelin kaupunki
Keski-Suomi	Keski-Suomen lapset ja perheet Kaste (koko maakunta)	Jyväskylän kaupunki	Jyväskylän kaupunki

Pohjois-Karjala	Lasten terapiapalvelujen kehittäminen ja varhaisen tuen painopisteen vahvistaminen palvelujärjestelmässä (Joensuun seutu ja PKSSK)	Joensuun kaupunki	Joensuun kaupunki
Pohjois-Savo Kuopio /	LapsiKuopio (a) (Kuopion kaupunki) Katse lapseen (b) (Pohjois-Savo, ei Kuopion kaupunki) Tutki ja Turvaa (c) (Pohjois-Savo) Nuoren hyvinvointia uhkaaviin tekijöihin puuttuminen – sektorirajat ylittävä toimintakulttuurin luominen (d) (Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon shp)	Kuopion kaupunki Siilinjärven kunta KYS / lastenpsykiatrian klinikka KYS /nuorisopsykiatria	Kuopion kaupunki

Jyväskylän kaupunki on hankkeen hallinnoijana solminut kahdenkeskiset sopimukset Joensuun, Kuopion ja Mikkelin kaupungin kanssa. Tässä sopimuksessa sovitaan jokaisen osapuolen tehtävät ja vastuut sekä kustannusten laskutus. Sopimus lähetetään tiedoksi hankkeessa mukana oleville kunnille, kuntayhtymille ja sosiaali- ja terveysministeriölle.

5.2. Hankkeessa tehtävät toimenpiteet

Hankkeessa vahvistetaan ehkäiseviä palveluita sekä varhaisen tuen ja puuttumisen toimintatapoja ja rakenteita lasten suojelun, kasvun ja kehityksen varmistamiseksi. Peruspalveluiden vahvistamiseksi erityispalveluissa kehitetään ja pilotoidaan hoitomalleja, jalkautuvia työmuotoja ja konsultointikäytäntöjä sekä selkeytetään yhteistä työskentelyä mm. lastensuojelun, lasten- ja nuorisopsykiatrian välillä. Lasten, nuorten ja lapsiperheiden kanssa työskentelevien ja toimijoiden osaamista vahvistetaan esimerkiksi koulutuksilla, konsultaatiolla ja työparityöskentelyllä. Lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden vahvistamiseksi kehitetään palveluprosesseja ja matalan kynnyksen toimintamalleja (vertaisryhmät, perhekoulut, palveluohjaus, jalkautuvat palvelut) sekä taidelähtöisiä toimintamuotoja.

Hankkeen keskeisinä toimintatapoina ovat koulutukset, konsultaatiot ja työparityöskentely, teemallisten kehittämisryhmien ja -verkostojen koonti, ylläpito ja niissä työskentely, osallistavat ja toiminnalliset työkokoukset, tiedotus, arviointi ja raportointi.

Hanke toteutetaan yhteistyössä laajan sidosryhmän kanssa. Sidosryhmään kuuluvat kuntien eri hallintokuntien työntekijöitä, kuntayhtymien henkilöstöä, toimijoita järjestöistä ja seurakunnasta

sekä yksityisiä palveluntuottajista erityisesti lastensuojelun (ehkäisevä, sijaishuolto ja perhehoito) toimintakentältä. Tiivistä yhteistyötä tehdään alan tutkimus- ja koulutusorganisaatioiden kanssa kaikissa maakunnissa.

6 HANKKEEN TOTEUTUKSEN AIKATAULU

Lasten Kaste II työsuunnitelma on koottu oheiseen kuvioon:

Aika	10/10	11/10	12/10	1/11	2/11	3/11	4/11	5/11	6/11	7/11	8/11	9/11	10/11	11/11	12/11	1/12	2/12	3/12	4/12	5/12	6/12	7/12	8/12	9/12	10/12
Hankkeen aloittaminen																									
Hankeorganisaation kokoaminen ja perehdytys	x	x	x	x																					
Toimeenpanosuunnitelman laatiminen	x	x	x	x	x	x																			
Yhteyksien luominen toimijoihin ja sidosryhmiin	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Riskien arviointi	x		x				x				x				x				x				x		
Sopimuksen laadinta	x	x	x	x	x	x																			
Hankeyhteistyö																									
Itä- ja Keski-Suomen Kaste yhteistyö				x			x				x			x			x			x			x		
Valtakunnallinen LastenKaste yhteistyö	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Innoyhteistyö																									
Innopajat Jyväskylä ja Kuopio				x			x		x		x			x											
Toimintamallien kuvaaminen						x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	
Hankkeen osahankkeiden toteutus																									
Kehittämistoimenpiteiden toteutus	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Kehittämistoimenpiteiden juurruttaminen	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Hankkeen raportointi																									
Selvitys hankkeen etenemisestä I							x	x																	
Selvitys hankkeen etenemisestä II											x	x													
Selvitys hankkeen etenemisestä III																		x	x						
Selvitys hankkeen etenemisestä IV																								x	x
Loppuraportointi															x			x	x	x	x		x	x	x
Valtionavustus selvitys																									x
Ulkoinen tilintarkastus valmistelutyöt																									x
Tiedottaminen																								x	x
Tiedotussuunnitelman laadinta				x	x																				
Sisäinen ja ulkoinen tiedotus	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Hankkeen arviointi																									
Arviointisuunnitelman laadinta ja kokoaminen	x	x	x	x	x	x	x	x																	
Palautteen kerääminen ja analysointi		x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Väliarvioinnit							x	x				x	x							x	x			x	x
Itsearviointi	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Yhteistyö ja kokoukset																									
Työ- / sidosryhmien kokoukset	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x
Hankeorganisaation kokoukset																									
Itä- ja Keski-Suomen Lapset ja perheet Kaste II (koko henkilöstö)	x			x			x				x			x			x			x					
Osahankkeiden koordinaattoreiden kokoukset						x			x			x					x			x					
Yli maakunnalliset tiimit						x		x			x		x		x	x		x		x					
Maakunnalliset johtoryhmät			x	x	x		x	x	x			x	x	x		x	x		x		x		x	x	
Hankkeen ohjausryhmä						x								x							x				x
Hankkeen päättäminen																									
Hankkeen päättämiseen liittyvät tehtävät								x						x	x						x		x	x	x
Päätösseminaari																		x	x						

7 RESURSSIT

Hankkeessa ja sen seitsemässä osahankkeessa työskentelee 24 eri työntekijää (32 htv). Hankkeen henkilöstörakenne ja käytettävä työaika on koottu osahankkeittain ja painopistealueittain alla olevaan taulukkoon.

	Ehkäisevän työn kehittäminen peruspalveluissa	Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut ja lastensuojelun avohuollon kehittäminen	Sijaishuollon ja perhehoidon kehittäminen	Yhteensä
Etelä-Savon osahanke	Ehkäisevän työn kehittäjä 100 % (1.10.2010-30.5.2012)	Apulaisosastonhoitaja 50 % Sosiaalityöntekijä 50 % (1.10.2010-31.12.2011)	Sijaishuollon kehittäjä 100 % (1.10.2010-30.6.2012)	
Mikkeli	1 htv 9 kk	1 htv 3 kk	1 htv 9 kk	4 htv 9 kk
Keski-Suomen osahanke	Ehkäisevän työn kehittäjä 100 % (1.11.2010-30.6.2012)	Kehittäjäsairanhoitaja 100 % (1.11.2010-31.5.2012)	Kehittäjäsosiaalityöntekijä 100 % (1.11.2010-31.5.2012)	
Jyväskylä	Kehittäjäterveydenhoitaja 100 % (1.11.2010-31.5.2012) Varhaiskasv. kehittäjä 50 % (1.11.2010-31.5.2012) yht. 4 htv 0,5 kk	yht. 1 htv 7 kk	yht. 1 htv 7 kk	7 htv 2,5 kk
Pohjois-Karja Joensuu	Projektikoordinaattori 100% Projektityöntekijä 100 % (1.11.2010-30.9.2012)			
PKSSK	Yht 3 htv 10			3 htv 10 kk
Pohjois-Savo	Projektikoordinaattori 100 % (1.11.2010-31.5.2012)			
LapsiKuopio	Terveydenhuollon asiantuntija 100 % (1.11.-31.12.2010), 50 % (1.1.2011-31.12.2011)			
Kuopio	Varhaiskasvatuspalveluiden / alkuopetuksen asiantuntija 100 % (1.11.-31.12.2010), 50 % (1.1.2011-31.12.2011) 2 htv 5 kk			2 htv 5 kk
Katse Lapseen			Projektikoordinaattori (100 % 1.11-31.12.2010, 60 % 1.1.-31.12.2011, 40 % 1.1.-30.8.2012)	
Siilinjärvi			Perhehoidon kehittäjä (100 % 1.11-31.12.2010, 60 % 1.1.-31.12.2011, 40 % 1.1.-30.8.2012)	
			Toimistosihteeri (100 % 1.11.-31.12.2010, 60 % 1.1.-31.12.2011, 40 % 1.1.-30.8.2012)	3 htv 8 kk
Tutki ja Turvaa		Projektikoordinaattori 100 % (1.10.2010-30.9.2012)		
KYS, lasten- psykiatrian pkl		Perheterapeutti 60 % (1.10.2010-30.9.2012) Perheterapeutti 20 % (1.10.2010-30.6.2012) Terapeutti /sh 60 % (1.1.2011-30.6.2012) Yht. 4 htv 6 kk		4 htv 6 kk
Nuorten hyvinvointia uhkaavat tekijät		Projektityöntekijä 100 % (1.1.2011-30.9.2012)		
KYS, nuorisopsyk.		Yht. 1 htv 9 kk		1 htv 9 kk
Hankkeen hallinnointi	Projektipäällikkö ja projektisihteeri /-suunnittelija 100 % (1.11.2010-31.10.2012)			4 htv
Yhteensä 32 htv				

Hanketyöntekijöiden työpanoksen lisäksi osahankkeissa ostetaan tavoitteiden saavuttamista edellyttävää asiantuntijatyöpanosta, joka voi olla esimerkiksi koulutus- ja konsultaatiopalvelujen ostamista. Hyvien käytänteiden oppimiseksi, vertaisoppimisen ja -arvioinnin mahdollistamiseksi hankkeessa on varattu resursseja tutustumiskäynteihin ja -matkoihin.

Hankkeen toteuttamisen kannalta välttämättömiin matkoihin maakunnan sisällä on varattu resursseja. Valtakunnallisiin kehittämisverkostoihin ja Lasten Kaste -hankkeiden keskinäisiin verkostoseminaareihin osallistumiseen on varattu myös matkustus- ja majoituskuluja. Matkustuskulujen budjetoinnissa on huomioitu videoneuvottelulaitteiston nykyistä tehokkaampi hyödyntäminen.

8 KUSTANNUSARVIO JA RAHOITUS

Lapset ja perheet Kaste II kustannusarvio on 2 266 667 euroa, josta haettavan valtionavustuksen osuus on 1 700 000 euroa. Kustannusarvioon on koottu osahankkeiden kustannusarviot. Osahankkeiden kustannusarvioissa on huomioitu hankkeen yhteiset hallinnointikulut, jotka muodostuvat projektipäällikön ja -sihteerin / -suunnittelijan kuluista sisältäen henkilöstökulut, matka- ja majoituskulut, vuokrat, tietohallinto-, puhelin- ja taloushallintokulut sekä muina menoina mm. osallistumismaksut.

	Vuosi 2010	Vuosi 2011	Vuosi 2012	Yhteensä
Henkilöstömenot, joista	175 514	933 167	509 099	1 617 780
Projektiin palkattava henkilöstö	175 514	933 167	509 099	1 617 780
Työpanoksen siirto kunnalta*	0	0	0	0
Palvelujen ostot yhteensä, josta	50 608	302 535	158 646	511 789
Toimisto-, pankki- ja asiantuntijapalvelut	8 455	85 126	46 687	140 268
Painatukset ja ilmoitukset	1 900	5 780	3 820	11 500
Majoitus- ja ravitsemuspalvelut	6 219	23 839	10 179	40 237
Matkustus- ja kuljetuspalvelut	10 546	61 454	29 445	101 445
Koulutus- ja kulttuuripalvelut	13 298	69 201	35 660	118 159
Muut palvelujen ostot	10 190	57 135	32 855	100 180
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	6 451	21 447	9 748	37 646
Vuokrat	9 765	49 945	27 918	87 628
Investointimenot yhteensä, josta	500	250	250	1 000
Aineettomat hyödykkeet	0	0	0	0
Koneet ja kalusto	500	250	250	1 000
Muut investointimenot	0	0	0	0
Muut menot	994	5 693	4 136	10 823
Menot yhteensä = Kokonaiskustannukset	243 832	1 313 037	709 797	2 266 667
- Valtionavustukseen oikeuttamattomat kustannukset				
- Tulorahoitus				
- Muu kuin julkinen rahoitus				
Valtionavustukseen oikeuttavat kustannukset	243 832	1 313 037	709 797	2 266 667
Kunnan/kuntayhtymän oma rahoitusosuus	60 958	328 259	177 449	566 667
Muu julkinen rahoitus				
Haettava valtionavustus	182 874	984 778	532 348	1 700 000

Hankkeen omarahoitusosuus 566 667 euroa jakautuu osahankkeessa mukana olevien kuntien ja kuntayhtymien kesken maakunnittain seuraavasti:

- Etelä-Savo 107 642 euroa
- Keski-Suomi 152 714 euroa
- Pohjois-Karjala 73 429 euroa
- Pohjois-Savo 232 882 euroa

Itä- ja Keski-Suomesta hankkeeseen on sitoutunut tässä vaiheessa 61 kuntaa.

9 ORGANISAATIO JA JOHTAMINEN

Hankkeen organisaatio on kuvattu liitteessä 10. Hankkeen ohjaus-, johto- / projektiryhmät ovat käynnistäneet työnsä.

9.1 Ohjausryhmä

Ohjausryhmään kuuluu vähintään 2-3 jäsentä maakunnallisista johto- / projektiryhmistä. Johtoryhmän puheenjohtajan lisäksi ohjausryhmässä on vastuukunnan edustus, hankkeen valvoja (STM), projektipäällikkö, valtionavustuksen saajan organisaation yhteyshenkilö sekä varsinaisille jäsenille valittavat varajäsenet. Ohjausryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa.

9.2 Johto- / projektiryhmät maakunnittain

Hankemaakuntiin kootaan johtoryhmä, johon jokaisella hankkeen rahoitukseen osallistuvalla kunnalla on mahdollisuus nimetä edustaja. Ryhmässä on edustus osahankkeita koordinoivista organisaatioista. Ryhmään kutsutaan 2–4 muuta keskeistä yhteistyökumppania. Projektipäälliköllä, hankkeen työntekijöillä, hankkeen valvojalla ja yhteyshenkilöllä on oikeus osallistua kokouksiin. Johto- / projektiryhmä kokoontuu noin viisi kertaa vuodessa.

9.3 Ylimaakunnalliset tiimit

Koko hankkeen työntekijät muodostavat ylimaakunnallisia kehittämistiimejä hyvien käytäntöjen jakamiseksi. Ylimaakunnalliset tiimit ovat seuraavat: 1) Ehkäisevä työn kehittäminen peruspalveluissa, 2) Lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden ja lastensuojelun avohuollon kehittäminen ja 3) Sijaishuollon ja perhehoidon kehittäminen. Ylimaakunnalliset tiimit nimeävät keskuudestaan tiimivastaavan. Kehittämistiimit kokoontuvat ja raportoivat tiimensä toiminnasta projektipäällikölle. Tiimit työskentelevät myös keskenään koko hankehenkilöstön ollessa koolla.

Projektipäällikkö ja -sihteeri ovat työsuhteessa Jyväskylän kaupunkiin toimien koko hankealueella.

Hanketyöntekijät ovat työsuhteessa osahanketta hallinnoivaan organisaatioon.

10 RAPORTOINTI, SEURANTA JA TIEDOTTAMINEN

10.1 Raportointi

Hanketta raportoidaan sosiaali- ja terveysministeriön ja Länsi-Suomen lääninhallitusten antamien ohjeiden mukaisesti. Hankkeen hallinnoija kokoaa hankkeesta valtionavustusten maksatushakemusten yhteyteen selvityksen, jossa kuvataan hankkeen etenemistä suhteessa hankesuunnitelmaan. Selvityksessä arvioidaan hankkeelle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja kuvataan, miten toteutumista on arvioitu. Selvitykseen sisältyy kuvaus hankkeessa toteutetuista koulutuksista, henkilöstön ja asiantuntijapalveluiden käytöstä ja toteutuneista kustannuksista.

Koko hankkeesta tehtävän selvityksen pohjana on osahankkeiden hallinnoijalle toimittavat raportit osahankkeiden toteutumisesta suhteessa hankesuunnitelmaan. Raportointivelvoitteet ja -aikataulut sekä kustannusten laskutus on määritelty hallinnoijan ja maakuntien vastuukaupunkien välille laaditussa sopimuksessa.

Hankkeen päättyessä laaditaan loppuraportti, johon kootaan hankkeessa saavutetut keskeiset tulokset. Puolen vuoden sisällä hankkeen päättymisestä hankkeesta tehdään valtionavustusselvitys.

Osahankkeiden raportit käsitellään maakuntien alueelle kootuissa johto- / projektiryhmissä. Koko hanketta koskevat raportit käsitellään hankkeen ohjausryhmässä.

10.2 Seuranta

Hankkeen seuranta toteutetaan valtionavustuksen maksatushakemusten yhteydessä tehtävän selvitykseen edellytettävien tietojen osalta kaikissa osahankkeissa. Seurannassa huomioidaan arvioinnin toteuttamisen edellyttämien tietojen kerääminen. Seuranta voi vaihdella osahankkeittain, mutta kaikista osahankkeista kerättäviä tietoja ovat esimerkiksi järjestetyt koulutukset ja koulutuksiin osallistuneiden määrä, työkokouksiin osallistuneiden määrä, piloteissa mukana olleiden asiakkaiden määrä ja hankkeen ostamat asiantuntijapalvelut. Hankkeen käynnistyessä projektipäällikkö toimittaa osahankkeiden työntekijöille hankkeen seurantalomakepohjan, jota osahankkeet tarvittaessa täydentävät. Osahankkeet vastaavat kustannusten toteutumisen seuraamisesta ja osahankkeen kustannusarviossa pysymisestä.

10.3 Tiedottaminen

Hankkeelle on laadittu tiedotussuunnitelma, jossa tiedottamiseen liittyvät keskeiset linjaukset: mitä tiedotetaan, miten tiedotetaan, kenelle tiedotetaan, koska tiedotetaan ja kuka tiedottaa.

Päätiedotuskanavana on hankkeen ja sen eri osahankkeiden verkkosivustot sekä sähköisesti jaettavat tiedotteet. Hankkeessa otetaan käyttöön myös sähköiset uutiskirjeet. Hankkeen tulokset raportoidaan ja niitä esitellään paikallisesti, maakunnallisesti ja valtakunnallisesti alan työkokouksissa ja -seminaareissa. Tarvittaessa osallistutaan kansainvälisiin konferensseihin sosiaali- ja terveysministeriön erillisluvalla.

11 HANKKEEN ARVIOINTI

Lapset ja perheet Kaste II -hankkeessa arviointia tehdään viidestä eri näkökulmasta (tarkoituksenmukaisuus, tuloksellisuus, osallisuus ja prosessit). Arviointi toteutetaan arviointitoimenpiteiden sarjana, jossa seurataan hankkeen suunnittelua, toimeenpanoa ja toteutusta sekä arvioidaan muutoksia ja tuloksellisuutta toimintaympäristössä. Seurannan ja prosessien arviointien avulla pystytään toteuttamaan tarvittavat korjaavat toimenpiteet.

Arviointiin osallistuvat hankkeen toimijat jatkuvan itsearvioinnin avulla, hankkeen kohderyhmä arviointiprosessin osallisena (asiakaspalautteet, kyselyt) ja ulkoista arviointia toteuttavat ammattilaiset. Hankkeessa koottavassa arviointisuunnitelmassa määritellään yksilöidysti koko hanketta koskevat arvioinnin kohteet, arviointikysymykset ja arviointikriteerit sekä suunnitellaan arvioinnin toteutustavat työsuunnitelmineen osahankkeittain. Lähtökohtana toimii hankkeen interventilogiikka, joka kuvaa, mitä hankkeessa tehtiin ja saatiin aikaiseksi suhteessa käytettyihin resursseihin ja siihen, mikä oli hankkeen tarkoitus. Arviointikysymyksillä pyritään saamaan tietoa, vastaavatko hankkeen tavoitteet kohderyhmän tarpeita (tarkoituksenmukaisuus), miten hanke on toteutettu ja organisoitu, mitä ja millaisia tuotoksia hankkeesta syntyy ja miten tuotokset ja tulokset vastaavat asetettuja tavoitteita (tuloksellisuus). Tärkeää on selvittää, mitä vaikutuksia hankkeen tekemillä toimenpiteillä on ollut ja ovatko hankkeen vaikutukset hyödyn ja kestävyys näkökulmasta riittävät. Arvioinnissa hyödynnetään kerättyjä seurantatietoja.

LIITTEET

Liite 1 Etelä-Savon osahankkeen tulostavoitteet, pää- ja osatoimenpiteet sekä aikataulus

LAPSET JA PERHEET KASTE II –HANKKEEN TAVOITTEET

- 1 Lasten, nuorten ja perheiden palveluita kehitetään vastaamaan heidän tarpeisiinsa joustavasti ja vaikuttavasti. Palveluiden kehittämisessä painotetaan lapsiperheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä varhaista puuttumista ja tukemista. Palvelujärjestelmää kehitetään siten, että moniammatillinen ja monitoimijainen yhteistyö toteutuu yli organisaatiorajojen kiinnittämällä erityistä huomiota palvelujen nivelkohtiin.
- 2 Työntekijöiden osaamista vahvistetaan varmistamaan palveluiden oikea-aikaisuutta, laatua ja vaikuttavuutta.
- 3 Lasten, nuorten ja perheiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään palvelujärjestelmässä.

Etelä-Savon osahanke 1.10.2010–30.6.2012, kustannusarvio 430 567 euroa

Tulostavoitteet ja mittarit	Päätoimenpiteet	Osatoimenpiteet	Aikataulu
1.1 Lasten, nuorten ja perheiden kanssa toimivien tahojen yhteistyö on sujuvaa, suunniteltua ja pitkäjänteistä ja järjestöjen moniosaaminen otetaan käyttöön. Mittarit: – tapahtumien (tunti- ja osallistujamäärät) – kyselyt työntekijöille (tavoitettavuus, työnkuva, koulutukset, monialainen työskentely)	1.1.1 Hanketyöntekijät järjestävät kehittämistoimintaa yli organisaatio- ja kuntarajojen.	1.1.1 Hankkeessa edistetään ennaltaehkäisevän lastensuojelun ja varhaisen puuttumisen avointa yhteistyötä sekä tiivistetään yhteistyötä kuntien ja järjestöjen kanssa ja välitetään kehittämistarpeita.	2010 – 2012 HV
	1.1.2 Tehdään tiivistä yhteistyötä ylikunnallisesti sekä kuntien ja järjestöjen välillä mm. lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien mukaisten toimenpiteiden toteutumiseksi ja lisätään yhteistyötä oppilashuollon kehittämishankkeiden kanssa.	1.1.2 Hanketyöntekijä osallistuu hyvinvointisuunnitelmien seurantaryhmiin (Pieksämäki 10/10->, Mäntyharju 3/11 ->, Heinävesi 1/11->) sekä kuntien moniammatillisten tiimien toimintaan (JJR-kunnat 10/10->, Heinävesi 10/10->, Pieksämäki 10/10->, Mikkeli 10/10->, Savonlinna 10/10->, Kangasniemi 10/10->, Punkaharju 10/10->) ja on mukana kehittämässä niitä.	2010 – 2012 HV
		1.1.2 Oppilashuollon osalta pyritään saamaan aikaan verkostoyhteistyötä eri toimijoiden välillä ja välittämään tietoa kehittämishankkeiden tuloksista eri kuntiin.	syksy 2011 HV
		1.1.2 Kutsutaan järjestöt yhteiseen tapaamiseen (19.11.10, 29.3.11 ->), jossa tarkoituksena sopia yhteistyön pelisäännöistä ja mahdollisuuksista. Hanke välittää tietoa myös järjestöjen uusista innovaatioista ja hyvistä käytännöistä kuntiin.	2010 – 2012 HV, ML

	1.1.3 Hanketyöntekijät ovat tietoisia mitä muissa maakunnissa ja valtakunnallisesti Lapset ja perheet Kasteessa tapahtuu ja välittävät tietoa omalla hankealueellaan yhteistyötahojen käyttöön. Tehdään tiivistä yhteistyötä ylimaakunnallisesti hankealueella tulosten aikaansaamiseksi ja varmistamiseksi (mm. verkostotapaamiset). Osahanke tekee yhteistyötä myös muiden maakunnassa toimivien hankkeiden kanssa (Kaste-hankkeet, Mulla on asiaa 10/10 – 12/11), Voikukkia – verkostohanke 10/10 →, Väkivaltatyön kehittäminen sijaishuollossa – hanke 10/10-2012 sekä Lasinen lapsuus – projekti 11/10).	1.1.3 Osahankevastaavat tapaavat viikoittain ja tekevät yhteistyötä eri yhteistyötahojen kanssa koko hankekauden ajan. 1.1.3 Hanketyöntekijät osallistuvat ylimaakunnallisiin kokoontumisiin, valtakunnallisiin tapaamisiin, muihin hankkeen kannalta oleellisiin yhteistyö/muihin tapaamisiin ja hyödyntävät toistensa osaamista esim. kehittämispäiviä järjestettäessä. 1.1.3 Inno-kylä kokoontumiset 1.1.3 Myös valtakunnan muiden LastenKaste-hankkeiden tuloksia esitellään ja levitetään Etelä-Savon kuntiin. 1.1.3 Etelä-Savon maakunnan kaikki Kaste-hankkeet ovat verkostoituneet ja tapaavat säännöllisesti ja hanketyöntekijät osallistuvat hankkeiden yhteiseen kehittämistoimintaan suunnitellusti. 1.1.4 Monitoimijaisen ja moniammatillisen asiantuntijaryhmän kanssa tavataan noin kolmen kuukauden välein arvioiden hankkeen tavoitteiden toteutumista ja samalla kehittäen työskentelyä. Asiantuntija ryhmässä on edustajat; järjestöstä, lastensuojelusta, koulutoimesta, lastensuojelulaitoksista johtajia, sosiaalityöstä, Mikkelin kaupungin sosiaali- ja terveystoimen lasten ja nuorten palveluiden esimies ja yksityisistä palveluntuottajista.	1.10.10–31.12.11 LJ ja ML 8-9.11.10, 7.2., 24.3., 14.4., 9.5., 25-26.8., 13.10., 3.11. 15.12.2011 ML, HV, LJ, A I-R 13.1.2011 24.3.2011 9.5.2011 25.8.2011 3.10.2011 koko hankeajan 5.11.10 → HV, ML 9.12.2010 10.2.2011 jatkuu vuoden 2011 loppuun LJ ja AI-R
--	---	--	---

1.2 Lapsiperheille on tarjolla helposti saavutettavia, arkea tukevia palveluja. Mittarit: – vertaisryhmien määrä – laadulliset ja määrälliset palautteet – opinnäytetyöt / raportit – kyselyt asiakkaille (palveluketjujen toimivuus, tyytyväisyys palveluihin) 1.3 Lapsiperheiden palvelujen kehittäminen, johtaminen ja toteuttaminen perustuvat kokonaisvaltaiseen näkemykseen perheiden	1.1.5 Kerätään palautetta ja kehitetään toimintaa saadun palautteen mukaisesti. 1.2.1 Pilotoidaan hyviä toimintamalleja yhdessä kuntien työntekijöiden, seurakuntien ja järjestöjen kanssa. Samalla lisätään työntekijöiden tietämystä yhteistyökumppaneista ja heidän työkuviostaan ja toimintatavoistaan sekä kehitetään moniammatillista työskentelyä asiakastyössä. Levitetään hyviä käytäntöjä kunnista ja alueilta toisille. 1.2.2 Kerätään palautetta ja kehitetään toimintaa saadun palautteen mukaisesti 1.3.1 Kehitetään yhdessä kuntien kanssa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman seurantajärjestelmiä ja indikaattoreita. 1.3.2 Kerätään palautetta ja kehitetään toimintaa	1.1.5 Palautelomakkeet ja webropol – kyselyt ovat käytössä. Pilotointeihin osallistuvilta työntekijöiltä ja asiakkailta pyydetään kirjalliset palautteet. Osahankkeessa mukana olevat opiskelijat tuottavat myös kirjallista materiaalia (gradu 2011, projektityö 1/2011), jota hyödynnetään toiminnan arvioinnissa. 1.2.1 Pilotointeja on käynnissä syksyllä 2010 Mikkeliissä, Juvalla ja Kangasniemellä ja 25.1.-31.5.11 Hirvensalmella. Syksylle 2011 pilotointeja suunnitellaan Pieksämäelle, Mikkeliin ja Mäntyharjulle. 1.2.1 Toteutetut pilotit kuvataan ja mallinnetaan ja malleja levitetään muihin kuntiin. 1.2.1 Hankkeen loppupuolella on tavoitteena järjestää maakunnallinen seminaari, jossa esitellään sekä hankkeen tuella syntyneitä että kuntien ja järjestöjen itse kehittämiä hyviä toimintamalleja ja käytäntöjä. 1.2.1 Varhainen tuki ja puuttuminen toteutuvat perustamalla uusia vertaisryhmiä erilaisilla kokoonpanoilla koko maakunnan alueelle yhdessä kuntien toimijoiden kanssa. 1.2.1 Pilotoinneista on tekeillä yksi gradu ja yksi projektityö. 1.2.2 Palautelomakkeet ja webropol – kyselyt ovat käytössä. Pilotointeihin osallistuvilta työntekijöiltä ja asiakkailta pyydetään kirjalliset palautteet. Osahankkeessa mukana olevat opiskelijat tuottavat myös kirjallista materiaalia, jota hyödynnetään toiminnan arvioinnissa. 1.3.1 Hanketyöntekijä on mukana seurantaryhmissä. Indikaattorien kehittäminen on osa Mulla on asiaa -hankkeen tavoitteita 1.3.2 Palautelomakkeet ja webropol – kyselyt ovat	2010–2012 HV, ML 2010–2012 HV 2010–2012 HV 2010–2012 HV 2010–2012
--	---	--	--

toimintaympäristöistä. Mittarit: – asiakaspalaute lapsiperheiden palveluista – säännölliset kyselyt lapsille ja vanhemmille 1.4 Sijaishuollon palvelut on eheytetty yhtenäiseksi maakunnalliseksi sijaishuollon resurssikeskukseksi, jonka palveluja kunnat määritellysti käyttävät. Mittarit: – Sijaishuollon resurssikeskus on toiminnassa ja sen antama tuki ja tieto käytössä – Perhehoidon ABC-käsikirja laadittu – Yhtenäinen toimintaohje onlaadittu – Palvelut on tuoteistettu – Perhehoito lisääntynyt maakunnassa	saadun palautteen mukaisesti 1.4.1 Selvitetään kuntien sitoutuminen sijaishuollon resurssikeskuksen toimintaan 1.4.2 Kehitetään ja käynnistetään maakunnallinen sijaishuollon resurssikeskus. 1.4.3 Vahvistetaan, tehostetaan ja yhdenmukaistetaan sijaishuollon työkäytänteitä ylimaakunnallisella yhteistyöllä 1.4.4 Lisätään perhehoitoa ja sen monimuotoisuutta kehittämällä perhehoidon tukimuotoja ja vähentämällä alueellisia eroja palvelun saatavuudessa maakunnan sisällä ja maakuntien välillä. 1.4.5 Selkeytetään työnjakoa ja lisätään yhteistyötä sijaishuollon palveluja tuottavien järjestöjen kuten Pelastakaa Lapset, Etelä-Savon sijaisperheet ry:n,	käytössä. Pilotointeihin osallistuvilta työntekijöiltä ja asiakkailta pyydetään kirjalliset palautteet. 1.4.1 Kuntakysely ja neuvottelut 1.4.2 Nimetään maakuntaan määräaikainen sijaishuollon neuvottelukunta kuntien, järjestöjen ja palvelujen tuottajien edustajista. 1.4.2 Kerätään atk-sovellukseen talletettavia tietoja ammatillisista perhekodeista, lastensuojelulaitoksista ja sijaisperheistä. 1.4.2 Laaditaan yhtenäinen perhehoidon toimintaohje. 1.4.2 Tuoteistetaan sijaishuollon palvelut. 1.4.3 Osallistutaan sijaishuollon toimijoiden tiiviiseen verkostoyhteistyöhön. 1.4.3 Laaditaan perhehoidon ABC-käsikirja perhehoitajille yhteistyössä ylimaakunnallisen sijaishuollon tiimin kanssa. 1.4.4 Hanke on mukana perhehoitajien rekrytointikampanjassa ja PRIDE-valmennuksessa sekä kehittämässä maakunnallisia palvelurakenteita ja työkäytäntöjä. 1.4.4 Pride-kouluttajakoulutus jatkuu 1.4.5 Pride-valmennus yhteistyössä Mikkelin kaupungin kanssa	HV 2010–2012 ML 2011 ML 2010–2012 ML 2010–2012 ML 2010–2012 ML 2010–2012 ML 11/10-01/11 kevät 2011
--	---	---	---

1.5 Perustason osaaminen neuropsykiatrisista häiriöistä kärsivien lasten tunnistamisessa ja kuntoutuksessa on lisääntynyt. Perustason tarjoama tuki on vahvistunut ja erikoissairaanhoidon tukee tätä työtä tarjoamalla asiantuntijapalveluita, matalan kynnyksen konsultaatioita ja tutkimuksellista palvelua. Työntekijöiden osaaminen on vahvistunut oikea-aikaisten, laadukkaiden ja vaikuttavien palveluiden varmistamiseksi. Mittarit: - koulutuspalautteet (hyöty perustasolle) - palautteet vanhemmilta kotiin suuntautuvasta työstä - hoitoketjun toimivuus eri toimijoiden näkökulmasta - neuropsykiatrisen diagnoosin saaneiden lasten ja nuorten lukumäärän kehitys - neuropsykiatristen lasten kuntouttavan toiminnan määrä perustasolla	Perhehoitoliiton ja Viola -väkivallasta vapaaksi ry:n kanssa. 1.5.1 Järjestetään perustason toimijoille koulutusta lasten- ja nuorten neuropsykiatrisista ongelmista ja niiden tunnistamisesta. 1.5.2 Kehitetään neuropsykiatrisista häiriöistä kärsivien lasten ja nuorten kuntouttavaa tukea yhteistyössä huoltajien, koulun, perusterveydenhuollon ja sosiaalitoimen kanssa. Tavoitteena on toimiva hoitoketju häiriöiden tutkimuksesta, hoidosta ja kuntoutuksesta perusterveydenhuollossa varmistaen arjen kuntoutuksen jatkuvuus palveluiden nivelvaiheissa. Varmistaa neuropsykiatristen häiriöiden tunnistaminen, hoidon ja kuntoutusprosessin saumaton toiminta. 1.5.3 Jalkautetaan erikoissairaanhoidon työtä perustasolle: kouluihin, koteihin ja muihin yhteistyötahoihin lapsen luonnolliseen kasvu- ja kehitysympäristöön. 1.5.4 Vahvistetaan perheiden osallisuutta lasten asioiden asiantuntijana ja lasten kuntoutuksessa. 1.5.5 Kerätään palautetta ja kehitetään toimintaa saadun palautteen mukaisesti	1.4.5 Järjestetään yhteisiä tapaamisia toimijoiden kanssa, sekä kahdenvälisiä että monitoimijaisia. 1.5. Tarkennettu kuvaus hankeosion toteutuksesta, C:\Documents and Settings\ikaheija\Työ\ 1.5.1 Koulutuspäivä; Leena Pihlakoski, Anita Puustjärvi 1.5.2 Koulutuspäivä kuntouttavasta työskentelystä neuropsykiatristen lasten/nuorten kanssa 1.5.2 Koulutuspäivä koulun henkilöstölle erityisesti opettajille 1.5.2 Perusterveydenhuollon henkilöstölle suunnattuja koulutuksellisia konsultaatioita 6-8 kertaa vuoden 2011 aikana. 1.5.3 Lapsen/nuoren arkeen jalkautuvan työn lisääminen. 1.5.5 Palautteen kerääminen koulutuksista ja koulutuksellisista konsultaatioista Palautetta kerätään yhteistyötahoilta ja perheiltä. – koettu hyöty perustason työssä neuropsykiatristen lasten/nuorten tutkimuksissa, hoidossa ja kuntoutuksessa – palaute perheiden kokemuksista	2010-2012 ML, HV LJ ja AI-R 27.1.2010 Päivä avoin Päivä avoin 2011 ajan 2011 aikana
---	--	--	--

1.6 Yhteistyö sosiaalitoimen ja lasten ja nuorisopsykiatrian välillä toimii saumattomasti siten, että resurssit ovat optimaalisessa käytössä ja asiakasperheiden tarpeisiin vastataan oikea-aikaisesti ja joustavasti. Yhteistyörakenteet on luotu tukemaan monialaista yhteistyötä lastensuojelun ja lasten- ja nuorisopsykiatrian välillä. Mittarit: - palaute yhteistyön toimivuudesta - lastensuojelukonsultaatio sairaanhoitopiirin palvelutarjottimella - palaute / kokemukset konsultaatioiden toimivuudesta ja toteutustavoista - asiakaspalautteet (ajoitus, toimivuus, koettu hyöty) - huostanottojen määrä	1.6.1 Kehitetään yhteistyötä lastensuojelun ja lasten- ja nuorisopsykiatrian välillä luomalla uusia toimintatapoja ja pilotoimalla työntekijöiden kanssa jo luotuja, yhteistä prosessikuvausta hyödyntäen tavoitteena pitkällä aikavälillä on parantaa varhaista ja tehokasta puuttumista ja ehkäistä syrjäytymiskehitystä. 1.6.2. Varmistetaan tehtävien, toimenpiteiden oikea-aikaisuus	Neuropsykiatristen potilaiden määrä marraskuussa 2010 ja marraskuussa 2011 Seurataan neuropsykiatrisenkuntoutuksen määrää perustasolla esim. kuntoutukseen budjetoituja varoja Palautekyselyissä tehdään yhteistyötä Mikkelin ammattikorkeakoulun kanssa 1.6. Tarkennettu kuvaus hankeosion toteutuksesta, C:\Documents and Settings\ikaheija\Työ\ 1.6.1 Käynnistetään kehittävä yhteistyö pilottikuntien kanssa (Mikkeli ja Ristiina) 1.6.1 Lasten/nuorisopsykiatria tekee tarvittaessa yhteisiä kotikäyntejä lastensuojelun ja kunnan perhetyön kanssa. 1.6.1 Käynnistetään yhteiset konsultaatioryhmät perusterveydenhuollon, lastensuojelun sosiaalityön ja lasten/nuorisopsykiatrian kanssa. Ryhmät kokoontuvat noin kahdeksan kertaa vuoden 2011 aikana. – Yksi ryhmä toimii Mikkelin lastenpsykiatrian poliklinikan työntekijän ja toisen hanketyöntekijän ohjaamana. Mukaan kutsutaan alakoulun terveydenhoitajia ja lastensuojelun sosiaalityöntekijöitä toisesta pilotti kunnasta. – Toinen ryhmä, toisen hanketyöntekijän vetämänä, toimii Pieksämäen seudulla. Mukaan kutsutaan perheneuvolan henkilöstöä, koulu- ja opiskelija terveydenhuollon edustajia ja lastensuojelun sosiaalityöntekijöitä.	11.2010- 11.2011 2011 aikana 1.1.2011– 30.11.2011 LJ ja AI-R vuoden 2011 alusta käynnistyy 26.1.2011
---	---	---	--

1.7 Lapsen ja nuoren kiintymyssuhteita korjaava ja eheyttävä työskentelymalli on luotu ja otettu käyttöön lastensuojelun, sijaishuollon ja lasten- ja nuorisopsykiatrian yhteistyönä sekä sijaishuollossa olevien lasten biologisten vanhempien kanssa on kehitetty ja otettu käyttöön perhetyön malleja. Työntekijöiden osaaminen on vahvistunut oikea-aikaisten, laadukkaiden ja vaikuttavien palveluiden varmistamiseksi. Mittarit: - koulutus- ja	1.6.3 Kerätään palautetta ja kehitetään toimintaa saadun palautteen mukaisesti 1.7.1 Tuetaan lastensuojelutyötä tekevien työntekijöiden lapsen ja nuoren kiintymyssuhteisiin perustuvaa työskentelyä lasten ja nuorten arjessa ja heidän kasvuympäristöissään 1.7.2 Turvataan lapsen ja nuoren tarvitsema tuki ja kuntoutus sijaishuollossa ja arkiympäristössä ja tarjota paras mahdollinen tuki lapselle/nuorelle lastensuojelulain edellyttämällä tavalla. 1.7.3 Erikoissairaanhoidon tarjoaa lastensuojelun- ja sijaishuollon toimijoille konsultaatioita / työnohjausta sijoitettujen lasten ja nuorten pulmissa. 1.7.4 Järjestetään sijaishuollon toimijoille ja sijaishuollon sosiaalityöntekijöille perhetyön / vanhemmuutta tukevaa koulutusta ja työnohjausta.	 C:\Documents and Settings\ikaheija\Työ 1.6.3 Kerätään palautetta/kokemuksia konsultaatioiden toimivuudesta ja toteutustavasta. Kerätään palautetta lasten/nuorisopsykiatrian ja lastensuojelun yhteistyön toimivuudesta. Pyritään keräämään asiakaspalautetta. Arvioidaan yhteistyötahojen itsearviointina yhteistyön ja yhteisten konsultaatioiden mahdollisesta vaikutuksesta esim. huostaanottojen määrään ja laatuun. Palautekyselyissä tehdään yhteistyötä Mikkelin ammattikorkeakoulun kanssa. 1.7 Käynnistetään lapsen/nuoren kiintymyssuhteita korjaavien ja eheyttävien työskentelymallien mallintaminen lastensuojelun eri sektoreilla. Prosessi/koulutuspäivät 7.10.2010, 4.11.2010, 8.12.2010 ja 10.3.2011 Mallien julkistaminen/loppuseminaari 11.3.2011 Tarkennettu kuvaus hankeosion toteutuksesta, C:\Documents and Settings\ikaheija\Työ 1.7.4 Järjestetään perhetyön koulutus ”jaettu vanhemmuus ja huoltajuus ammattina”. Kouluttaja Raija Rantola. Koulutuksen yhteydessä esitellään noin vuoden kestoinen konsultativinen työskentelyprosessi, johon lastensuojelun toimijoiden on mahdollisuus	LJ ja A I-R 7.10.2010– 11.3.2011 3.12.2011
---	---	--	--

työnohjaus/konsultaatio palautteet - erikoissairaanhoidon ohjautuvien lasten ja nuorten määrä ja lähettämisen syyt - vanhemmilta ja yhteistyötahoilta kerätyt palautteet (toiminnan osuvuus ja toimivuus) 2.1 Työntekijöiden osaaminen on vahvistunut oikea-aikaisten, laadukkaiden ja vaikuttavien palveluiden varmistamiseksi. Mittarit: - palautekyselyt - verkosto- ja työkokouksien osallistujamäärät - Suunnitelmallisia verkostotapaamisia on järjestetty ja osallistuttu pitkäjänteiseen kehittämistyöhön.	1.7.5 Järjestetään perhetyöhön orientoivia koulutuksia sijaishuollossa työskenteleville. 1.7.6 Tarjotaan työskentelymallia vahvistavaa konsultaatiota ja työnohjauksellista tukea sijaishuollon toimijoille ja lastensuojelun sosiaalityöntekijöille. 1.7.7 Käynnistetään sijaishuollossa olevien lasten ja nuorten perhetyö kaikissa hankkeeseen osallistuneissa sijainhuollon yksiköissä ja perhesijoituksissa. 1.7.8 Tuetaan biologisten vanhempien vanhemmuutta lapsen ja nuoren kasvua ja kehitystä vahvistavaksi. 2.1.1 Vahvistetaan henkilöstön osaamista mm. seuraavista teemoista – huolen puheeksi ottaminen, varhainen tuki ja puuttuminen – lastensuojelun rooli osana kuntien palveluja – sektorirajat ylittävä yhteistyö 2.1.2 Vahvistetaan lastensuojelun sijaishuollon toimijoiden ammatillista osaamista järjestämällä kehittämispäiviä ja työkokouksia kaikille sijaishuollon toimijoille. Järjestetään lastensuojelun työntekijöille verkostotapaamisia.	hakea. 1.7.5 Kehittävään konsultatiiviseen työskentelyyn haku ja osallistuvien tahojen valinta. 1.7.6 Käynnistetään kehittävä konsultatiivinen työskentely ja perhetyöskentelyn mallien kehittäminen hankkeeseen osallistuvien eri lastensuojelun toimijoiden työskentelyssä lapsen/nuoren biologisten vanhempien kanssa 2.1.1 Toteutetaan resurssien mukaan ja yhteistyössä sekä kuntien että kolmannen sektorin kanssa. 2.1.1 Pyritään järjestämään myös menetelmäkoulutusta uusien toimintamallien toteuttamiseksi. (Esim. Huolen puheeksiotto ja varhainen puuttuminen Juvan perhepäivähoito 4.5.11, Ehkäisevä lastensuojelu ja moniammatillinen yhteistyö, Rantasalmi 18.5.11, Mikkelin päivähoiton neljä tapaamista käsittävä koulutusohjelma 10/10 – 3/11.) 2.1.1 Pidetään yllä lastenvalvojien ja perhetyöntekijöiden maakunnallisia verkostoja järjestämällä yhteistyössä kuntien kanssa työkokouksia kaksi kertaa vuodessa. 2.1.2 Sijaishuollon kumppanuuspäivät teemoittain - menetysten kohtaaminen - kiintymyksen merkitys -tiimityötä pysyvyyden turvaamiseksi 2.1.2 Maakunnallinen lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden verkostotapaaminen	12.1.2011 13.1.2011-1.11.2011 2010 – 2012 2010–2012 toukokuu/2011 ML 2010-2011 HV, ML
--	---	--	---

3.1 Lasten ja perheiden vaikuttamismahdollisuudet ja osallisuus palveluissa ja niiden kehittämisessä ovat lisääntyneet. Mittarit: – palaute- / ideointimahdollisuudet etusivuilla – kohtaamispaikoissa (kävijämäärät, käyttäjäkyselyt, ideariihet) – palvelupalautteet sähköisesti (oikea-aikaisuus, osallisuus, koettu tyytyväisyys ja hyöty palvelun laatuun ja riittävyyteen)	2.1.3 Kerätään palautetta ja kehitetään toimintaa saadun palautteen mukaisesti 3.1.1 Kehitetään kouluterveyskyselyä vastaava tiedonkeruujärjestelmä myös 7–13-vuotiaille. Tavoitteena käyttää pienimpien kanssa myös toiminnallisia menetelmiä sekä koota sopivia seurantaindikaattoreita. 3.1.2 Tehostetaan lastenparlamenttien ja nuorisovaltuustojen toimintaa ja niiden tuottaman tiedon hyödyntämistä palveluiden sekä lapsiin ja nuoriin kohdistuvien toimien suunnittelussa ja toteutuksessa. 3.1.3 Kehitetään oppilaskuntatoimintaa lasten ja nuorten vaikuttamismahdollisuuksien lisäämiseksi kouluissa. 3.1.4 Vahvistetaan perheiden osallisuutta lasten asioiden asiantuntijana ja lasten kuntoutuksessa.	Osallistutaan alueellisten lastensuojelupäivien järjestämiseen 2.1.2 Osallistutaan Lastensuojelun keskusliiton alueellisten lastensuojelupäivien järjestämiseen Mikkelissä. 1.1.3 Palautelomakkeet ja webropol – kyselyt ovat käytössä. 3.1.1 Hanketyöntekijä on mukana maakunnallisessa Mulla on asiaa - osallisuushankkeessa, joka toteutetaan yhteistyössä Etelä-Savon kuntien, Mikkelin ammattikorkeakoulun ja Juvenian kanssa. 3.1.2 Hankkeessa pyritään yhteistyöhön koulujen hankkeiden kanssa ja sitä kautta vaikuttamaan sekä lastenparlamenttien, nuorisovaltuustojen ja oppilaskuntien syntymiseen että vahvistamaan jo olemassa olevien toimintaa ja vaikutusmahdollisuuksia. 3.1.3 Kuntakohtaista yhteistyötä 3.1.4 Harjaannutetaan työntekijöiden huomioimaan perheiden oma asiantuntemus ja osallisuus omissa asioissaan palveluja järjestettäessä. (työkokoukset, verkostotapaamiset, pilotoinnit). 3.1.4. Perheet pyritään ottamaan mukaan kaikkeen työskentelyyn ja erityisesti palveluiden nivelkohdissa lisätään verkostotyöskentelyä jossa perheet ovat mukana. Tällä mahdollistetaan tarvittavan tiedon siirtäminen yhteistyötahoille perheen luvalla. Jalkautuvassa työssä perheen kuuleminen toteutuu konkreettisesti silloin kun työ tehdään kotiin.	kesäkuu /2011 HV, ML 2010–2012 1.10.2010– 31.12.2011 HV 2010-2012 HV, ML 2010-2012 HV 2010-2012 HV 2011 LJ ja A I-R
--	---	---	--

Liite 2 Keski-Suomen osahankkeen tulostavoitteet, pää- ja osatoimenpiteet sekä vastuuhenkilöt

LAPSET JA PERHEET KASTE II -HANKKEEN TAVOITTEET

- 1 Lasten, nuorten ja perheiden palveluita kehitetään vastaamaan heidän tarpeisiinsa joustavasti ja vaikuttavasti. Palveluiden kehittämisessä painotetaan lapsiperheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä varhaista puuttumista ja tukemista. Palvelujärjestelmää kehitetään siten, että moniammatillinen ja monitoimijainen yhteistyö toteutuu yli organisaatiorajojen kiinnittämällä erityistä huomiota palvelujen nivelkohtiin.
- 2 Työntekijöiden osaamista vahvistetaan varmistamaan palveluiden oikea-aikaisuutta, laatua ja vaikuttavuutta.
- 3 Lasten, nuorten ja perheiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään palvelujärjestelmässä.

KESKI-SUOMEN LAPSET JA PERHEET KASTE OSAHANKE 1.11.2010–30.6.2012, kustannusarvio 610 857 euroa

Tulostavoitteet ja mittarit	Päätoimenpiteet	Osatoimenpiteet	Aikataulu vastuuhenkilöt
1.1. Varhaisen puuttumisen ja tuen toimintamalleja ja rakenteita on vahvistettu tukitoimien toteutumiseksi arjessa lasten kasvu- ja kehitysyhteisöissä yhdessä perheiden kanssa. Mittarit - toteutuneiden konsultaatioiden, koulutusten, työkokousten määrät ja osallistujat - palautekyselyt - seuranta missä kunnissa toimintamallit ja menetelmät on otettu käytäntöön	1.1.1 Vahvistetaan kasvatusyhteisöjen ja perheiden kanssa työskentelevien osaamista varhaisen tuen tarpeen tunnistamiseen ja toteuttamiseen. 1.1.2. Kehitetään varhaisen tuen rakenteita, prosesseja ja työtapoja lapsen kasvun ja	a) Vahvistetaan monitoimijaista ja moniammatillista varhaisen tuen tarpeiden tunnistamista ja toteuttamista Keski-Suomen kunnissa kuntakohtaisesti tai yhteistoiminta-alueittain. b) Koulutetaan ja juurrutetaan huolen puheeksi ottamista maakunnassa kuntakohtaisesti tai yhteistoiminta-alueittain. Huolen puheeksi ottamisen toimintamalliin sisällytetään lastensuojelun osaamista kunnan lastensuojelun työntekijän tuella. Koulutusten kohderyhmää laajennetaan mm. suun terveydenhuollon henkilöstöllä. c) Tuetaan Keski-Suomen kunnissa päivähoidon ja lastensuojelun välisen yhteistyön tiivistämistä Jyväskylässä ja Keuruulla kehitettyjä toimintamalleja hyödyntäen. d) Vahvistetaan päivähoidon ja koulun toimijoiden osaamista lastensuojelusta. Vahvistetaan sijaishuollon sosiaalityön osaamista varhaisen tuen tarpeen tunnistamiseksi. a) Tuetaan maakunnan henkilöstöä varhaiskasvatussuunnitelmien käyttöönottamisessa ja edelleen kehittämisessä varhaisen tuen tarpeen huomioimiseksi. b) Tehdään yhteistyötä päivähoitopalveluiden kanssa haastavasti	kevät ja syksy 2011 Hupu-koulutus osana perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn koulutusmallia alk. syksy 2011. Yhteistapaam. Keuruun kevät 2011 Yhteistyö kevät-syksy 2011 Koulutus elämään –säätiön kanssa Kevät – syksy 2011

	kehityksen tukemiseksi perhepalveluiden eri vaiheissa. 1.1.3 Levitetään ja juurrutetaan varhaisen tuen (neuvolan/ ehkäisevän) perhetyön mallia hyödyntämällä siitä saatuja kokemuksia Keski-Suomen kunnissa. 1.1.4. Edistetään ja vahvistetaan erityispalvelujen ja perus-palvelujen välistä yhteistyötä sekä peruspalveluiden monitoimijaisuutta muuttuvissa ja uudistuvissa palvelurakenteissa.	käyttäytyvän lapsen vanhempien tukemiseksi perhekouluverkostomallin kanssa. Hyödynnetään kunnissa ja Jyväskylässä kehitettyä prosessi mallia. c) Kehitetään ennaltaehkäisevää Mie ite vertaisryhmätoimintaa. a) Tuetaan kuntien perhetyön kehittämistä. b) Tuetaan Keski-Suomen kuntien perhetyöntekijöitä verkostotapaamisten järjestämisessä. Hanke tukee järjestelyissä, kouluttajien etsimisessä jne. c) Työstetään kuntien kanssa yhteistyössä lapsiperheiden kotipalvelun saamisen kriteereitä a) Tuetaan lastensuojelussa, lasten- ja nuorisopsykiatriassa, sivistyspalveluissa, neuvolatyössä ja varhaiskasvatuspalveluissa meneillään olevaa palvelujen kehittämistä. Järjestetään maakunnallisia työkoukousia eri toimijoiden välillä ja tarjotaan eri muotoisena toteutettavaa konsultatiivista tukea sekä menetelmiä esim. Matkamallia ja Korko.konsultaatiota hyödyntäen.	gradu haastavasti käyttäytyvän lapsen hoitopolusta Kevät-syky 2011 Pienten kuntien perhetyön työkoukous kevät ja syky 2011 Maakunnall. perhetyöntekijöiden työkoukous loka-marraskuu 2011 Kevät 2011 K-S:n kuntien kotipalvelu / perhetyö kartoitus sisältö ja palvelun saamisen kriteerit. Työkoukous syky 2011 Ls/sijaishuolto, nuorisopsyk, lastenpsyk. työkoukous 2011-2012 Kuraattoren maakunnalliset ja Jkl:n kuraattorien työkoukous 2011-2012
--	--	--	---

1.2 Perhekeskustoimintamalli on laajentunut. Monitoimijaisen perhevalmennusmallin käyttöön otossa on tuettu Keski-Suomen kuntia. Mittarit - toteutuneet yhteistyösopimukset - kyselyt toimijoille ja asiakkaille yhteistyön toteutumisesta - kuntien sitoutuminen yhteistyöhön	1.2.1 Tuetaan perhepalveluverkostoissa tehtävää monitoimijaista asian-tuntijatyötä eri toimijoiden yhteen saattamisella ja yhteistyösopimuksilla sekä levitetään jo rakentuneita malleja Keski-Suomen alueella.	a) Lisätään ja syvennetään tietoisuutta perhekeskusajattelumallista lapsi- ja perhepalveluissa toimiville tahoille. b) Tuetaan kuntia perhepalveluverkoston / perhekeskusajattelumallin luomisessa, vrt. Varhaisen tuen-tiimi (JKL) tai Kalle -työryhmä (Saarikka), VaTu (Wiitaunion) jne. c) Tuetaan Keski-Suomen kuntia monitoimijaisen perhevalmennusmallin ja neuvolatyön ohjausryhmä -mallin käyttöönotossa sekä neuvola-asetuksen toteuttamisen suunnittelussa	Yhteydenotot / tapaamiset kevät 2011 Saarikka, Keuruu, Kinnula ja Laukaa. Saarikan sovellusta mahdollisesti työstetään Inno-pajassa kevät-syksy 2011-2012. Monitoimijainen perhevalmennus ja neuvolatyön ohjausryhmä toimivat Jkl:n seudulla vakiintuneesti. Muissa kunnissa toimintojen aloittamista tuetaan hankekauden 2011-2012 ajan.
1.3 Osassa Keski-Suomen kuntia on otettu käyttöön lähisuhde- ja perheväkivallan toimintamalli ja kumppanuutta on vahvistettu valtakunnallisten toimijoiden (esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriö, THL) ja kuntien välillä. Mittarit - toteutuneet tilaisuudet ja osallistujamäärät - palautekyselyt - toimintamallin käyttöönotto - miten voidaan kerätä tietoa väkivaltaa kokeneiden tunnistetuista	1.3.1 Tuetaan lähisuhde- ja perheväkivalta toiminta- ja koulutusmallin kehittämistä ja käyttöönottoa osassa Keski-Suomen kuntia. Tuetaan eri toimipisteitä toimintamallien kehittämisessä ja käyttöönotossa (perusterveydenhuolto, varhaiskasvatus, sosiaalitoimi, lasten-suojelu, opetustoimi, poliisi, ym.). Miten toimitaan kun epäillään tai tiedetään, että asiakas on väkivallan uhri tai kun sairaanhoitopiiri kotiuttaa väkivaltaa	a) Kootaan verkosto kuntien, luottamushenkilöiden, järjestöjen ja sairaanhoitopiirin perhe- ja lähisuhdeväkivaltatyöstä vastaavista henkilöistä sekä STM:n / THL:n toimijoista. b) Järjestetään yhteistyökokous, jossa käydään keskustelua kuntien tarpeista, mahdollisuuksista ja haasteista liittyen väkivaltatyöhön. Nimetään toimintaryhmät ja laaditaan alustava toimintasuunnitelma. c) Rakennetaan lähisuhde- ja perheväkivalta koulutus- ja toimintamalli yhteistyössä kuntien ja yhteistoiminta-alueiden henkilöstön ja toimijoiden kesken. d) Selvitetään erilaisia mahdollisuuksia ottaa asiakkaat mukaan toimintamallin kehittämiseen. e) Tuetaan kuntia mallin pilotoinnissa.	Koottu kevät 2011, kokoontumiset jatkuvat koko hankekauden. Kevään 2011 viikoittaiset suunnittelu-kokoukset koulutus- ja toimintamallin rakentamiseksi yhteistyössä kunnan peruspalvelujen, oppilaitosten ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Malli esiteltä kevät 2011 stm:n, thl:n ja Jkl:n kaupungin ehkäisevän työn työryhmille. Esittely tulossa Jkl:n perusturvaltk:lle kevät 2011.

tuen tarpeista?	kokeneen potilaan kotikuntaan. 1.3.2 Suunnitellaan ja järjestetään koulutusprosesseja yhteistyössä eri toimijoiden (mm. kunnat, sairaanhoitopiiri, Jyväskylän yliopisto, JAMK, AO) kanssa työntekijöiden ja muiden toimijoiden osaamisen vahvistamiseksi lähisuhde- ja perheväkivallan havaitsemisessa, tunnistamisessa ja työmenetelmien esim. mini-interventioiden käyttöönotossa.	a) Etsitään koulutusyhteistyökumppaneita koulutusprosessin suunnitteluun ja toteutukseen kunnista, järjestöistä, oppilaitoksista, hankkeista ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksesta. b) Toteutetaan yhteistyössä lähisuhde- ja perheväkivaltamallin toteuttamista tukeva koulutusprosessi peruspalveluissa työskenteleville. c) Kehitetään ja luodaan ehdotus pysyvistä rakenteista, jolla koulutus- ja toimintamallin jatko varmistetaan hankekauden päätyttyä (esim. Jkl:ssä uuden organisaation osaksi ehkäisevän työn rakenne, johon koulutusmalli voitaisiin kytkeä). d) Koordinoidaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa koulutus, miten kohdata aggressiivisuutta ja väkivaltatilanteita työssään (esim. ART). Kohderyhmänä laitosten ohjaajat ja nuorisopsykiatrian työntekijät. e) Järjestetään yhdessä Kokemukset näkyviin sijaishuollossa -hankkeen kanssa koulutuskokonaisuus lastensuojelun ammattilaisille ja toimijoille. f) Laaditaan työkokouksissa perhehoidon ja laitosten turvaohjeet väkivaltatilanteisiin.	Kouluttajverkoston koonti ja sisällöt kevät 2011. Pilotti käynnistyy Jkl:n seudulla syksy 2011. Maakuntiin levitt. hankekauden ajan. 05/2011: Läheisväkivaltaan puuttumisen hyödyt, haasteet ja hyvät käytänteet koulutuspv. Ksshp:n kanssa Koulutustarj. pyydetty kevät 2011. Laitosjohtajat informoitu 2011. Koulutusiltapäivät keväällä 2011: Väkivaltatyö lastensuojelussa. Väkivaltaa kokenut lapsi sijaishuollossa ja Väkivaltaa kokeneen ihmisen kohtaaminen. Ylimaakunnallinen ja Perhehoitoliiton kanssa yhteistyössä järjestettävä työkokoukset kevät syksy 2011
------------------------	--	---	---

1.4. Maakunnan sijaishuollon laitoshoidon ja perhehoidon palvelut ovat laadukkaita ja tarkoituksenmukaisia. Kunnilla on mahdollisuus tarjota sijaishuollon tukipalveluja suunnitelmallisesti ja oikea-aikaisesti. Vahvistetaan perhehoidon osuutta. Mittarit - toteutuneet rekrytointitilaisuudet ja osallistujat sekä yhteydenotot - perhesijoitusten määrä suhteessa laitossijoituksiin maakunnassa - aikaansaadut ohjeistukset - tukimuotojen lisääntyminen/käyttö - tukipalvelujen piirissä olevat perheet	1.4.1 Uudistetaan, vahvistetaan ja yhtenäistetään maakunnallisia sijaishuollon palveluita ja toimintatapoja yhteistyössä Keski-Suomen sijaishuoltoyksikön, kuntien, järjestöjen ja yksityisten palvelutuottajien kanssa. Luodaan perhehoidon yhteinen toimintaohje yhdessä kuntatoimijoiden kanssa. 1.4.2 Lisätään perhehoidon osuutta maakunnassa ja kehitetään sen eri muotoja asiakaslähtöisiksi (lyhytaikainen perhehoito, nuorten perhehoito, vammaisten henkilöiden perhehoito, laitosten ns. satelliittiperhetoiminta 1.4.3 Rakennetaan ja vahvistetaan perhehoitoa tukevien palvelumuotojen	a) Jatketaan perhehoidon toimintaohjetyöryhmän työtä seuraamalla perhehoidon kehittämistyöryhmässä lakiuudistusta ja valtakunnallista lastensuojelun laatusuosituksia sekä muita lakiuudistuksia, esim. huostaanoton pysyvyys. b) Mallinnetaan sijaishuollon sosiaalityötä, esim. kotikäyntikäsikirja ja toteutetaan ylimaakunnallisena yhteistyönä Perhehoidon käsikirja. c) Aloitetaan laitosten jälkihuoltotyön kehittämisryhmän työskentely Jyväskylän kaupungin nuorisokotien kanssa d) Jatketaan laitosten perhetyön kehittämistä. e) Sijaishuollon toimintatapojen yhtenäistämien hanke-alueella a) Jatketaan lyhytaikaisen perhehoidon työryhmän työskentelyä. b) Jatketaan Satelliitti perhehoidon työryhmän työskentelyä. c) Jatkekaan työskentelyä nuorten perhehoidon kehittämiseksi. Toteutetaan ja kehitetään nuorten perhehoidon rekrytointia sekä kohdennettua valmennusta yhdessä Keski-Suomen. sijaishuoltoyksikön kanssa. a) Järjestetään Itä- ja Keski-Suomen alueen yhteinen perhehoidon mentorointikoulutus yhteistyössä Perhehoitoliiton kanssa. b) Juurrutetaan perhehoidon intensiivisen vertaistuen ryhmien	Perhehoidon kehittämistyöryhmä kokoontuu kevät 2011. Perhehoidon tietoisku-iltapäivä 03/ 2011. Lastensuojelun avoh.sostyö ja perhetyö, Mattilan perhetukikoti ja Tuetun asumisyksikön yhteistyökäytännöt: työkokoukset 03/2011, jatkuvat syksyllä 2011. Jkl:n kaupungin sijais-huollon työntekijät: Ylimaakunnallinen yhteistyön käsikirja 2011-2012. Työryhmä. Tehty kysely ja haastattelut; kevät 2011. Hankekauden ajan 2011-2012 Satelliittiperheiden rekrytointi kevät 2011 Mentorikoulutus kevät 2011 Intu-mallin jalkautus:
--	--	---	--

	valikkoa kuntien käyttöön. Mallinnetaan perhehoidon tukirakenteita maakunnassa. 1.4.4. Kehitetään työkaluja varhaiseen havainnointiin ja arviointiin sijaishuollon aikana sekä mallinnetaan tukipalveluiden tarjontavalikko lapsille ja sijaisperheille	toimintamallia. c) Jatketaan perhehoitajien tukipalvelujen koordinoitua d) Kehitetään perhehoitajien vapaajärjestelmää mm. edistämällä vertaislomittaja käytäntöä ja opiskelijatyönä toteutettavaa perhehoidossa olevien lasten leiriä. e) Toteutetaan sijaisvanhempien kiintymäsuhde konsultaatioryhmä Itä- ja Keski-Suomi yhteistyöllä. a) Otetaan käyttöön varhaisen havainnoinnin ja arvioinnin menetelmiä valtakunnallisena ja ylimaakunnallisena yhteistyönä.	kaksi ryhmää kokoontuu keväällä 2011. Talentian asiantuntijapäivät kevät 2011. Perhehoidon intensiivien tuen malli kuvataan Innokylään 2011-2012. Sukulaissijaisvanhemmil le koordinoitu työnohjaus kevät syksy 2011. Sukulaissijaisvanhempie n vertaisryhmän koonti ja tapaamisten järjestäminen kevät 2011-kevät 2012. Leiri hankekauden aikana (?). Yhdistysyhteistyö 2011-2012 Yhteistyössä Pohjois-Savon kanssa
2.1. Lasten, nuorten ja perheiden perus- ja erityispalveluissa työskentelevien ja toimivien henkilöiden osaaminen on vahvistunut. Mittarit - koulutus-, osallistujapalautteiden hyödyntäminen suunnittelussa - jatkuva arvioiva keskustelu	2.1.1 Vahvistetaan ja edistetään avointa yhteistyötä tukevan työotteen käyttöönottoa varhaiskasvatuksen, perheneuvolan, lasten- ja nuorisopsykiatrian jalasten suojelun työn-tekijöiden välillä. 2.1.2 Tuetaan kasvatuskumppanuus - ajattelumallin	a) Toteutetaan sisällöiltään ja kohderyhmältään erilaisia työkokouksia, koulutuksia sekä tarjotaan konsultaatiota Keski-Suomessa. Työkokousten tavoitteet ja sisällöt suunnitellaan yhteistyössä työryhmän jäsenien kanssa. b) Tuetaan kuntien ja nuorisopsykiatrian välistä yhteistyön kehittämistä osallistumalla mm. työkokouksiin. a) Koordinoidaan Keski-Suomen maakunnan seudullisten kasvatuskumppanuuskouluttajaverkoston tapaamista sekä tarjotaan konsultaatiota työntekijöille.	Otetaan puheeksi vanhemman päihde-ongelma -koulutus keväällä 2011. Sama koulutus Viitasaari, Joutsa syksyllä 2011. Työkokoukset säännöllisesti 2011-2012 Työkokous huhtikuu 2011: teemalliset työkokoukset 2011-2012

toimijoiden kanssa ➔ prosessiarviointi - hanketyöntekijöiden säännöllinen itsearviointi tiimissä ja yksilöllisesti - asiakkaan kuuleminen: asiakaspalautteet tietyllä aikavälillä ja otannalla - toimijoiden itsearviointi osaamisensa kehittymisestä ~ vaikuttavuuden arviointikysely osaamisen vahvistamiseksi hankkeen lopuksi	leviämistä lasten ja perhepalveluissa. 2.1.3 Vahvistetaan sijaishuollon toimijoiden ja perhehoitajien osaamista suunnittelemalla ja koordinoimalla koulutuksia sekä lisäämällä konsultaatiomallien käyttöä. Toteutetaan perhehoitajien osaamiskartoitus ja rakennetaan sen pohjalta heidän tarpeitaan ja vahvuuksiaan tukeva tukiprosessi	a) Vahvistetaan biologisten vanhempien huomioimisen osaamista lastensuojelussa. b) Vahvistetaan sukulaissijaisvanhemmuuden osaamista perhehoidossa. c) Toteutetaan sijaishuollon peruspilarit -koulutus Jyväskylässä kohderyhmänä mm. lyhytaikainen perhehoidon työntekijät. d) Toteutetaan sijaishuollon peruspilarit koulutus Mikkelissä. e) Toteutetaan Pride- valmentajien kiintymäsuhde- koulutus ylimaakunnallisena yhteistyönä (Pohjois-Savo). f) Toteutetaan Perhehoidon Tietopaketti koulutus, g) Toteutetaan työkokous / koulutus teemoilla: Lasten kehityksellisten ikätasojen tarpeiden huomioiminen sijoituksen aikana sekä lastensuojelulaki sijaishuollossa. Yhteistyössä K-S:n Sijaishuoltoyksikön kanssa. h) Kuntien sijaishuollon osaamisen vahvistaminen konsultaatiotapaamisten avulla.	Koulutus työntekijöille syksy 2011, kevät 2012 Jkl:ssä 4 koulutuspäivää kevät 2011 Perhehoitajien konsultaation tarvetta kartoitettu kevät 2011(tarve konsultaatiolle)
--	---	---	---

3.1. Dialoginen keskustelukulttuuri on vahvistunut organisaatioissa. Mittarit: - kyselyt henkilöstölle toteutettujen kehittämistoimien vaikutuksista (Webropol) - toimijoiden itsearviointi oman ja yhteisönsä ajattelutapojen muuttumisesta - työkokousten ja koulutusten palautteet ja niiden analysointi	3.1.1 Kehitetään lapsen ja perheen osallisuutta lisääviä ja vahvistavia työmuotoja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa kunnissa ja yhteistoiminta-alueilla. 3.1.2 Vahvistetaan asiakkaiden, läheisten ja viranomaisten keskinäistä dialogista keskustelukulttuuria, kumppanuusperustaista ja perhelähtöistä työskentelyotetta yhteistyön vahvistamiseksi. Kootaan ja levitetään hyviä käytäntöjä. 3.1.3 Järjestetään ehkäisevän työn yhteistyö- ja keskustelutilaisuuksia (neuvola, päivähoito,	a) Vahvistetaan jo aloitettua työtä neuvolan asiakasraati mallin ja Tarinaviikko -mallin toteutumiseksi ja juurruttamiseksi. Levitetään tietoa malleista Keski-Suomen kuntiin ja yli maakunnallisesti. b) Vahvistetaan tukea tarvitsevan lapsen toiminnan ja osallistumisen lisääntymistä kehitys- ja toimintaympäristöissään. c) Tuetaan tarinaviikkojen järjestämistä ja toimintatavan juurtumista konkretisoimalla oppilaitosyhteistyötä esim. JAMK:n kanssa. Oppilaitosyhteistyön tavoitteena on, että Tarinaviikkojen toteuttamisessa opiskelijat analysoivat tarinoista esiin nousevat kehittämisajatukset ja teemat. d) Tuetaan Lastensuojelutarpeen selvitys -koulutuksen järjestämistä. Hanke tukee tilojen ja tarjoilun järjestämisessä. Kouluttajina toimivat Jyväskylän kaupungin ls-työntekijät, jotka tekevät sen omalla työajallaan Jyväskylän työntekijöille. a) Järjestetään yhteistyökumppaneiden kanssa, (esim. Jamk, Yliopisto, Sarana-hanke ym.) koulutusta dialogisesta työtavasta ja monitoimijaisesta työkalukulttuurista. a) Tuetaan dialogisen verkostotyön ja huolen puheeksi ottamisen menetelmien käyttöön ottoa tuomalla asioita esille työkokouksissa ja koulutuksissa. a) Järjestetään yhteistyötapaamisia, joissa K-S:n tiimin kehittäjät ovat jäseninä ja tukevat lasten, nuorten ja perheiden palveluiden yhteistyön kehittämistä esim. Varhaisen tuen tiimi, Äimä- työryhmä, ELS -työryhmä, perhehoidon työryhmä, lastensuojelun työryhmä, jne.	Raati kokoontuu kuukausittain hanketyöntekijän johdolla Jkl:ssä. Hankkeen työntekijä kouluttanut Jämsässä kevät 2011. Tarinaviikot maaliskuu 2011: oppilaitosyhteistyö JY:n ja Jamk:n kanssa. VaTu tiimi koordinoi toteutusta ja koontia. Hankekauden aikana 2011-2012 tarpeen mukaan Hankekauden aikana 2011-2012 tarpeen mukaan Ehkäisevän lastensuojelun verstaas – päivä kevät 2011, kevät 2012. Hanketyöntekijät jäseninä VaTu tiimissä, ELS- työryhmässä, Jkl:n ehkäisevän työn työryhmässä
---	--	--	--

	koulu), lastensuojelun avohuollon, lasten ja nuorten mielenterveyspalveluiden ja sijaishuollon eri osa-alueilla. 3.1.4 Kehitetään palveluohjausta perhepalveluverkostossa siten, että asiakkaalla on mahdollisuus olla määrittelemässä omaa tuen tarvettaan, kuullaan ja arvostetaan asiakkaan mielipidettä. 3.1.5 Tuetaan asiakkaiden osallisuutta monitoimijaisissa verkostoissa. Järjestetään foorumeita, jossa asiakkaat voivat tuoda esille oman näkemyksensä palveluiden toimivuudesta, tukipalvelujen nykytilasta ja kehittämistarpeista ja asiakkaiden kuulemisesta, esim. lapsiperheiden tilapäinen	a) Huomioidaan palveluohjauksen kehittämisen näkökulma kaikessa työskentelyssä. a) Järjestetään lastensuojelun asiakasfoorumi yhteistyössä eri toimijoiden kanssa b) Tuetaan Neuvolan asiakasraadın toiminnan toteutumista ja toimintatavan juurtumista. c) Jatketaan asiakasnäkökulman esilletuontia oppilashuoltotyön kehittämisessä. d) Järjestetään perhehoidon yhteistyö foorumi yhteistyössä eri toimijoiden kanssa	hankekauden. Yhteistyötä nuorten koulupudokkaiden ehkäisyyn liittyvän Koppari-hankkeeseen alkaen kevät 2011.. Yhteistyö nuorten ehkäisevän päihdetyön kehittämiskeskuksen kanssa 2011-2012. Oppilaitosyhteistyö Jamk:n kanssa mm. opinnäytetyön muodossa 2011-2012. Hankekauden 2011-2012 ajan
--	---	--	--

	kotipalvelu, huostaanoton kokeneet vanhemmat, nuoret sijaishuollossa, perhehoitajat		
3.2 Vertaisryhmiä on tarjolla eri kohderyhmille. Mittarit: - toteutuneiden vertaisryhmien määrä ja sisällöistä saatu palaute	3.2.1 Tuetaan vertaisryhmien käynnistämistä ja laajennetaan vertaisryhmätoimintaa uusiin asiakasryhmiin. 3.2.2 Tuetaan vertaisryhmänohjaajia ja koordinoidaan ryhmiä vertaistuen laajenemiseksi. 3.2.3 Koordinoidaan maakunnallisesti järjestettyjä sijoitettujen lasten vertaisryhmiä, sijaisperheiden omien lasten	a) Tuetaan toimijoiden yhteen saattamista vertaistoiminnan käynnistämiseksi ja tuetaan toiminnan arvioinnissa a) Mahdollistetaan vertaisryhmäohjaajien omia tapaamisia. a) Tuetaan erilaisten vertaisryhmien käynnistymistä: sijoitetut lapset, perhehoitajien lapset, huostaan otettujen lasten vanhemmat, sijaisisät. Varmistetaan edellytykset ryhmien vakiintumiselle (ryhmänohjauspalkkiot, materiaalit ym). b) Toteutetaan biologisten vanhempien vertaistukiryhmä yhteistyössä Jyväskylän kaupungin kanssa. Hankeyhteistyöllä mahdollistetaan muiden kuntien mukana olo.	Neuvolan ja varhaiskasvatuksen ns. Mie ite- vertaisryhmätoiminnan kehittäminen ja käynnistäminen kevään ja syksyn 2011 aikana. Pride - valmennuksen lapsiryhmät, INTU lapsiryhmät. Kehittämis- työ hankekauden ajan 2011-2012 Jkl:ssä ryhmä käynnistynyt ja toiminta jatkuu 2011-2012.

	vertaisryhmiä, biologisten vanhempien vertaisryhmiä sekä perhehoitajien vertaisryhmiä.	c) Toteutetaan valtakunnallisena yhteistyönä Voikukkia-hankkeen kanssa huostaan otettujen lasten vanhempien vertaisryhmäohjaaja -koulutus	Koulutuspäivät (3) keväällä 2011
3.3. Päättäjät ovat tietoisia Lasten ja perheiden hyvinvointipalveluiden kehittämishankkeen keskeisemmistä tavoitteista ja kehittämisen painopistealueista	3.3.1 Tiivistetään yhteydenpitoa kuntien poliittisiin päättäjiin tiedottamalla ajankohtaisista kehittämistyöntavoitteista, toimenpiteistä ja tuloksista sekä kutsumalla heitä hanketoimintaan liittyviin tilaisuuksiin. 3.3.2 Järjestetään mahdollisuuksia päättäjien, eri toimijoiden ja kansalaisten kohtaamiseen teemoittain / kunnittain	a) Kootaan kuntapäättäjien sähköpostilista, jonka kautta lähetetään tiedotteita yms. b) Suunnitellaan tiedottamisen muodot ja sisällöt yhteistyössä eri toimijoiden kanssa kunnissa ja yhteistoiminta-alueilla. c) Laaditaan sosiaalijohtajille tiedote perhehoidon ajankohtaisista asioista yhteistyössä Perhehoitoliiton ja Keski-Suomen sijaishuoltoyksikön kanssa. d) Hyödynnetään sisällöllisissä kehittämisteemoissa luottamushenkilöedustusta mm. maakunnallisessa väkivallan ehkäisyn työryhmässä. e) Viestitetään asiakaspalautteita Jyväskylän uuden sukupolven organisaation lasten ja nuorten palvelun selvityshenkilölle. a) Edistetään erilaisten kansalaisfoorumien toteuttamista yhteistyössä eri toimijoiden kanssa (kunnat, järjestöt ja kansalaiset).	Perusturvaltk:n jäsen maakunnallisessa väkivallan ehkäisyn työryhmässä: hyödynnetään tätä yhteyttä teeman viestittämisessä päätöksentekoon. Perhehoidon tietoisu - iltapäivä liittyen perhehoitolain uudistukseen: maaliskuun 2011 ks. 3.3.1. Yhteistyötapaamiset tammikuu 2011, helmikuu 2011

Liite 3 Pohjois-Karjalan osahankkeen tulostavoitteet, pää- ja osatoimenpiteet sekä aikataulutus

LAPSET JA PERHEET KASTE II -HANKKEEN TAVOITTEET

- 1 Lasten, nuorten ja perheiden palveluita kehitetään vastaamaan heidän tarpeisiinsa joustavasti ja vaikuttavasti. Palveluiden kehittämisessä painotetaan lapsiperheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä varhaista puuttumista ja tukemista. Palvelujärjestelmää kehitetään siten, että moniammatillinen ja monitoimijainen yhteistyö toteutuu yli organisaatiorajojen kiinnittämällä erityistä huomiota palvelujen nivelkohtiin.
- 2 Työntekijöiden osaamista vahvistetaan varmistamaan palveluiden oikea-aikaisuutta, laatua ja vaikuttavuutta.
- 3 Lasten, nuorten ja perheiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään palvelujärjestelmässä.

Pohjois-Karjalan osahanke (Terttu) 1.11.2010–30.9.2012, kustannusarvio 293 717 euroa

TERTTU - lasten ja nuorten terapiapalvelujärjestelmän kehittäminen ja varhaisen puuttumisen painopisteen vahvistaminen palvelujärjestelmässä.

Osahankkeen tavoitteet ovat:

1) Lasten ja nuorten terapiapalveluiden hoidonporrastuksen, palveluprosessin, toimintamallin ja työkäytäntöjen kehittäminen ja yhtenäistäminen asiakkaiden näkökulmasta joustavaksi ja vaikuttavaksi palvelukokonaisuudeksi.

2) Lapsen kasvu- ja kehitysympäristössä työskentelevien työntekijöiden osaamisen vahvistaminen siten, että siellä osataan tukea lasta lapsen tarpeet huomioivalla tavalla ja tarvittaessa terapiapalveluiden tukemana.

3) Lasten ja perheiden osallisuuden ja vaikuttamismahdollisuuksien lisääminen palvelujärjestelmässä.

Tulostavoitteet ja mittarit	Päätoimenpiteet	Osatoimenpiteet	Aikataulu
1 Lasten terapiapalvelujen järjestelmä on kehittynyt niin, että	1.1 Selvitetään lähtötilanteessa alueella eri toimijoiden käytössä oleva asiantuntijuus, yhteistyö ja työmenetelmät sekä etsitään palvelujärjestelmän ongelmakohdat.	1.1.1 Kartoitetaan nykytilannetta ja ongelmakohtia hankkeen pientyöryhmässä.	11/2010 –1/2011
a) Palvelujärjestelmässä työskentelevät asiantuntijat tekevät lasten ja perheiden tarpeiden mukaisia ratkaisuja arkityössään. Palvelujärjestelmän rakenteet tukevat / mahdollistavat tämän.		1.1.2 Järjestetään työpajapäiviä, joissa selvitetään nykyistä palvelurakennetta ja saadaan tietoa toimijoiden käytössä olevasta asiantuntijuudesta, yhteistyöstä ja työmenetelmistä sekä hyvin sujuvista asioista ja ongelmakohdista. Kevään 2011 aikana työpajatyöskentelyn myötä tarkentuu, mihin hankkeessa keskitytään.	2–5/2011
b) Resurssien kohdentamisen painopiste on ennaltaehkäisevässä		1.1.3 Laaditaan nykytilanteesta raportti, jossa: a) selvitetään keskeiset käsitteet, avataan terapiamuodot ja selvitetään, millaisissa ongelmissa niiden hyödyistä on näyttöä	11/2010 –6/2011

työssä. c) Järjestelmä on palvelujen käyttäjälle ja toimijoille selkeä ja eheä: 1) alueen toimijat ovat sopineet vastuista, 2) toimijat kehittävät yhdessä toimintatapoja ja 3) toimijoiden välinen yhteistyö terapiapalveluissa vakiintuu lasten ja perheiden hyvinvointia tukeväksi työmuodoksi ja kumppanuudeksi.	1.2 Palvelujärjestelmän toimivuutta kehitetään uudistamalla työkäytäntöjä / toimintatapoja ja tämän toteuttamiseksi valmistellaan ja tehdään tarvittavat päätökset, joissa sovitaan mm. vastuualueista. 1.3 Mallinnetaan ja kokeillaan mahdollisia toimintatapoja alueellisten toimijoiden työryhmätyöskentelyn / työpajojen avulla palvelujärjestelmästä ja eri toimijoiden työnjaosta. Kehittämistyötä tehdään huomioiden kuntien erilaiset lähtötilanteet ja olosuhteet. 1.4 Tarvittaessa / soveltuvien osin vertaillaan, miten muualla on ongelmakohtien	b) avataan lainsäädännön perusteet c) kuvataan nykytilannetta tilastotietojen valossa d) selvitetään toimijoiden käytössä oleva asiantuntijuus, keskinäinen yhteistyö ja työmenetelmät e) kuvataan nykytilanne toimijoiden ja perheiden kokemana. 1.1.4 Kartoitetaan kyselyn avulla yksityisten palveluntuottajien palvelutarjontaa, millaisia asiakkaita ensisijaisesti toivovat, millainen paikkatilanne jne. Kootaan yhteenveto näistä. 1.2.1 Selkeytetään maksusitoumuskäytäntöjä: ensimmäisenä suunnitellaan terapiamäärärahojen siirtämistä arviointia tekeville tahoille (esim. koulutustoimi), jotta maksusitoumuspyyntöjen ei tarvitsisi kiertää Kasvatus- ja perheneuvolan kautta. 1.2.2 Kehitetään moniammatillista ja -alaista yhteistyötä: ensimmäiseksi kartoitetaan erilaisia työryhmiä, joissa lasten kuntoutukseen / terapiaan / huoleen liittyviä asioita nykyisin käsitellään ja suunnitellaan niiden toiminnan selkeyttämistä. 1.2.3 Suunnitellaan ja kootaan kriteeristöjä, millaisissa pulmissa lapsi ohjataan minnekin esim. neuvolasta. Tavoitteena saada yhtenäiset kriteerit lähetäville tahoille → seuraa esim. terapian pääsyn tasa-arvoisempi toteutuminen. 1.3.1 Rekrytoidaan toinen hanketyöntekijä. 1.3.2 Tutustutaan erilaisiin toimintamalleihin, kehitetään uusia toimintatapoja. Järjestetään työpajoja, joissa kehittämistyötä tehdään yhteistyössä mm. terapiapalvelujen tuottajien, koulutustoimen ja päivähoidon edustajien, neuvolan, PKSSK:n, kehitysvammahuollon, Kelan ja perheiden edustajien kanssa. 1.4.1 Tarvittaessa selvitetään myös, miten ongelmia ratkottu muilla paikkakunnilla. Tietoa saadaan mm.: a) muiden Kaste-hankkeiden kautta	4–6/2011 3–12/2011 3/2011→ 4–10/2011 6/2011 6–12/2011 7/2011 –12/2011
---	---	--	--

	tilanteet ratkaistu / toimitaan. 1.5 Tiedotetaan työkäytäntöjen muuttumisesta, tehdyistä päätöksistä ja laajemmin varhaisen puuttumisen ideasta sekä a) yleisesti että b) kohdennetusti.	b) ottamalla suoraan yhteyttä muilla paikkakunnilla toimiviin ja esim. THL:een c) opintomatkoin. 1.5.1 Perehdytetään työntekijöitä työpaikoilla uusiin työ- ja toimintakäytäntöihin. 1.5.2 Laaditaan ohjeistus / opasvihkonen uusista työtavoista ja -käytännöistä. 1.5.3 Järjestetään koulutuksia tarpeen mukaan.	1–6/2012 11/2011 –3/2012 1–5/2012
2 Lapsen kasvuympäristö tunnistaa ja viivyttämättä puuttuu lapsen kasvua ja kehitystä vaarantaviin tekijöihin. Varhaisen puuttumisen ja tuen osaaminen vahvistuu ja kuntakohtaiset toimintamallit selkeytyvät.	2.1 Kartoitetaan osaamista ja koulutustarpeita varhaiseen tukeen ja puuttumiseen liittyen. 2.2 Koulutetaan - varhaisesta puuttumisesta - henkilökuntaa kohtaamaan ongelmat omassa työssään (ennaltaehkäisevä työ) - tunnistamaan riskiryhmiin kuuluvat lapset - muista projektin tavoitteiden kannalta oleellisista asioista	2.1.1 Seurataan Huoli puheeksi -koulutusten toteutumista Joensuussa. Koulutuskustannuksista vastaa Joensuun kaupunki. 2.1.2 Kartoitetaan hankkeen pientyöryhmässä ja työpajassa palvelujärjestelmässä toimivien koulutustarpeita. 2.1.3 Kartoitetaan päivähoidon koulutustarpeita Joensuussa, Kontiolahdella ja Polvijärvellä. Millaista tietotaitoa päivähoidossa on lapsen tuen tarpeen havaitsemiseen, millaisia koulutustarpeita on, saavatko perheet apua sieltä, mistä pitäisi saada jne. 2.2.1 Järjestetään koulutustarpeista nousseita, osahankkeen tavoitteiden toteutumista tukevia koulutuksia.	Koko hankkeen ajan 4–5/2011 8–11/2011 9/2011 –5/2012
3 Lasten ja perheiden osallisuus ja vaikuttamismahdollisuudet palvelujärjestelmässä ovat lisääntyneet Mittarit: - palvelujärjestelmässä toimivien kokemus muutos (hankkeen alussa ja lopussa)	3.1 Käydään läpi paikallinen lähtötilanne, myös hankkeen vaikuttavuuden mittaamisen mahdollistamiseksi. Lähtötilannetta kartoitetaan kyselyllä (perheiden kokemus palvelujärjestelmän	3.1.1 Suunnitellaan kyselylomake perheille, joiden lapset ovat terapiassa / kuntoutuksessa sekä nuorille (14–17-vuotiaat), jotka ovat terapiassa / kuntoutuksessa. 3.1.2 Toteutetaan kysely. 3.1.3 Rekrytoidaan hanketyöntekijä analysoimaan kyselyt ja	1/2011 2–3/2011 3/2011

- lasten ja perheiden kokema muutos palvelujärjestelmän toimivuudesta (alussa ja lopussa) - yhdessä sovitut toimintatavat - koulutustilaisuuksien / työpajojen määrä - koulutuksiin / työpajoihin osallistuneiden määrä - koulutuspalaute / palaute työpajoista - uudistetut työkäytännöt - kokemus yhdessä toimimisesta, pidetyt kehittämiskokoukset - muutos resurssien kohdentamisessa	toimivuudesta 3.2 Toteutetaan kysely lapsille 3.3 Järjestetään työpaja, jossa perheet mukana 3.4 Toteutetaan uudelleen kysely perheille, myös hankkeen vaikuttavuuden mittaamiseksi.	toteuttamaan uusintakysely. 3.1.4 Toteutetaan uusintakysely ja analysoidaan kyselyt. 3.1.5 Kyselystä laadittu raportti valmistuu ja jatkotoimenpiteitä suunnitellaan. 3.2.1 Toteutetaan terapiassa käyville lapsille oma kysely, mahdollisesti perheille suunnatun työpajan yhteydessä 3.3.1 Järjestetään erillinen työpaja perheille / lasten vanhemmille. Mahdollisesti mukana myös palvelujärjestelmässä toimijoita. 3.4.1 Toteutetaan kysely perheille, joiden lapset ovat hankkeen loppuvaiheessa terapiassa / kuntoutuksessa sekä nuorille, jotka ovat terapiassa / kuntoutuksessa. 3.4.2 Analysoidaan kysely. Saadaan suuntaa antavaa tietoa hankkeen vaikuttavuudesta. Suunnitellaan tulosten pohjalta mahdollisia jatkotoimenpiteitä.	4–5/2011 6/2011 10 tai 11/2011 10 tai 11 2011 4–5/2012 6–7/2012
--	--	---	---

Liite 4 LapsiKuopio osahankkeen tulostavoitteet, pää- ja osatoimenpiteet sekä aikataulus

LAPSET JA PERHEET KASTE II -HANKKEEN TAVOITTEET

- 1 Lasten, nuorten ja perheiden palveluita kehitetään vastaamaan heidän tarpeisiinsa joustavasti ja vaikuttavasti. Palveluiden kehittämisessä painotetaan lapsiperheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä varhaista puuttumista ja tukemista. Palvelujärjestelmää kehitetään siten, että moniammatillinen ja monitoimijainen yhteistyö toteutuu yli organisaatorajojen kiinnittämällä erityistä huomiota palvelujen nivelkohtiin.
- 2 Työntekijöiden osaamista vahvistetaan varmistamaan palveluiden oikea-aikaisuutta, laatua ja vaikuttavuutta.
- 3 Lasten, nuorten ja perheiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään palvelujärjestelmässä.

LapsiKuopio osahanke 1.11.2010–31.8.2012, kustannusarvio 238 558 euroa

LAPSIKUOPIO II HANKKEEN TAVOITTEET

1. **Varhaisen tuen palvelumallin jalkauttamistyön loppuun vieminen**
2. **Poikkihallinnollisen ja organisaatioiden välisen kokonaisuutta ohjaavan toiminnan vakiinnuttaminen**
3. **Arviointi- ja seurantamenetelmien kehittäminen.**

Hankkeen tavoitteena on määritellä varhaisen tuen palvelualueelle vastuuhenkilöt, jotka koordinoivat ja arvioivat asiakaslähtöisesti vuoropuhelua ja koko palveluketjun vaikutuksia. Toteutettava kehittämissä on osa Kuopion kapunkitasoista palvelualueuudistusta.

Tulostavoitteet ja mittarit	Päätoimenpiteet	Osatoimenpiteet	Aikataulu
Tulostavoite I 1. Poikkihallinnollinen varhaisen tuen yhteistyö Kuopiossa on vakiintunut. Toimintaa seurataan säännöllisesti. Hankkeen aikana kehitetään arviointi- ja seurantamenetelmiä sekä mahdollisesti suoritetaan jonkinlaista arviointia.	1.1 Osana dialogisuuteen oppimisprosessin osioita eettiset periaatteet – lanseerataan kuopiolaiseen palvelujärjestelmään.	1.1 Osatoimenpide vahvistuu vuoden 2011 alkuun mennessä liittyen palvelualueuudistukseen ja siitä johtuvaan asiakkuusjohtajien ja palvelupäälliköiden vahvistamiseen. → Vertailukapunkina käytetään Jyväskylän kaupunkia, joka on kaupunkitasoisesti vahvistanut eettiset periaatteet.	Asiasta keskusteltu Kirsi Alilan ja Anna-Maija Pietilän kanssa. Palveluketjun vaikutukset? Johtaminen? Arvioinnista ei päätöstä. Toivottiin, että hankkeessa toteutuvat myös toimeenpanosuunnitelman tulostavoitteen 1. toimenp. Asiakaslähtöisyyttä tulee arvioida.
	1.2 Hankeorganisaatio	1.2 Osatoimenpide → hankeorganisaatio vahvistetaan vuoden 2011 alkuun mennessä liittyen palvelualueuudistukseen ja siitä johtuvaan asiakkuusjohtajien ja palvelupäälliköiden vahvistamiseen.	Hankeorganisaatio vahvistettu 26.1.2011

	1.3 Hankkeen aikana mallinnetaan varhaisen tuen koordinaattoreiden toimenkuvien sisältöjä jotka vakiinnutetaan hankkeen aikana osaksi perustehtävämäärittäyksiä. Varhaisen tuen koordinaattoreiden toimenkuvamäärittäykset valmiina 1.8.2012.	1.3 Lastenneuvolan varhaisen tuen koordinaattorin toimenkuva on vahvistettu osaksi hankkeessa työskentelevän terveydenhoitajan perustehtävää → sovittu viikoittaisesta työskentelyajasta. 1.3 Varhaiskasvatuspalveluiden varhaisen tuen koordinaattorin toimenkuva mallinnetaan ja vakiinnutetaan osaksi varhaisen ja erityisen tuen asiantuntijan perustehtävää. → viikoittainen työskentelyaika 1.3 Toiminta-, fysio- ja puheterapeuttien sekä sosiaalityöntekijöiden toimenkuvat mallinnetaan ja vakiinnutetaan osaksi erityistyöntekijöiden perustehtäviä. → Perustehtävää suorittavalla henkilöllä on varhaisen tuen koordinaattorin tehtävävastuu johon kuuluvat <u>konsultointi- ja opetustehtävät</u> ja muu yhteistyö. Kaikista varhaisen tuen koordinaattoreista muodostuu koodinaatiotiimi. Laaditaan vuosittain toimintasuunnitelma jossa määritellään tiimiin säännölliset tapaamiset, sisällöt ja <u>sovitaan arvioinnista</u>. Koordinaattoreille V-asema kansio. Kuluva vuosi 2011. Tuleva vuosi 2012. • Datan keruu mitä varhaisen tuen palvelumallille kuuluu? • Koordinaattoreiden muistiot • Ideoita, ajatuksia tulevalle vuodelle. → Opiskelija yhteistyölle hyvä alusta. • Koulutuspalautteet • Moniammatillinen perhevalmennus	LapsiKuopio II hankkeen oman <u>arviointi /ohjausryhmän</u> kokous 1 krt/kk, <u>torstaisin</u>. Kokoonpano ja kokous-aikataulu vahvistuvat 16.12.2010. Varhaisen tuen koordinaattoreiden työaika-asia Kasvun ja oppimisen tuen johtotiimissä 23.2. Varhaisen tuen koordinaatt. tapaaminen 5.4.2011. Maakunnallisen arviointiryhmän kokoukset jossa LapsiKuopio II hankkeen edustus LapsiKuopio- hankkeen omat ulkopuoliset arviointiosajat Henkilöt ja aikataulut varmentuvat vuoden 2010 loppuun mennessä. Osallistuminen Innokylä → Innopajat työskentelyyn 13.1.2011 (Mukana Arja Hastrup (THL) 24.3.2011 9.5.2011 25.8.2011 3.11.2011
2. Neuvolan ja päivähoidon alueellinen yhteistyö on vakiintunut. Alueelliset sosiaalityöntekijät osallistuvat neuvolan ja päivähoidon alueellisiin yhteistyöryhmiin	2.1 Neuvolan ja päivähoidon alueellisen yhteistyön toteutumista seurataan säännöllisesti. Hankkeen aikana kehitetään tarkentavia <u>arviointi- ja seurantamenetelmiä</u>. Esimerkiksi: onko toimittu	2.1 Sähköisen resurssikalenterin ohjeistuksen tarkennukset. → LapsiKuopio II hankkeen projektikoordinaattori 2.1 Neuvolan ja päivähoidon alueellisten	Neuvolan ja päivähoidon alueellisen yhteistyön aikatauluja koskeva resurssikalenteri laadittu aikataulun mukaisesti. Alueellisten

	yhteistyösopimuksen mukaan? - mitkä ovat olleet hyödyt edistää / estää - kun perhe mukana yhteistyöryhmässä → palaute perheiltä Neuvola – päivähoitoyhteistyöryhmät Tarkentavia arviointikysymyksiä alueelliseen yhteistyösopimukseen. Laaditaan muistiorunko jonka ryhmät täyttävät viikolla 20. (ryhmät täyttävät kysymykset viimeisessä yhteistyötapaamisessa viikolla 20) - Palautelomake perheille → kun perhe mukana yhteistyöryhmässä	yhteistyöryhmien kokousmuistiot kootaan yhteiseen sähköiseen kansioon. <u>Koonti toimii samalla sisällön arviointina.</u> → Perustetaan kansio V-levylle LapsiKuopio II hankekansioon. Käyttäjätunnukset varhaiskasvatus- ja terveyspalvelujen esimiehille sekä yhteistyöryhmien koollekutsujille → LapsiKuopio II hankkeen projektikoordinaattori 2.1 Tarkentavia arviointikysymyksiä alueelliseen yhteistyösopimukseen. Jatkossa arvioinnista ja prosessin toiminnasta vastaavat palvelupäälliköt.	yhteistyöryhmien kokousmuistioille laadittu yhteinen kansio V-levylle tammikuussa 2011. Tammi – huhtikuu 2011. Uudistettu lomake / kokousmuistio käytössä toukokuussa 2011. LapsiKuopio II hankkeen <u>arviointiryhmän</u> kokoukset; ehdotettu kerran kuussa keskiviikkoisin. Maakunnallisen arviointiryhmän kokoukset jossa LapsiKuopio II hankkeen edustus LapsiKuopio- hankkeen omat ulkopuoliset arviointiosaajat: Neuvolan ja päivähoidon alueellinen yhteistyö → EDIVA OY / Kirsi Alila → Tutustuminen neuvolan ja päivähoidon alueelliseen yhteistyösopimukseen (01-02/2011) Tarkentavien yhteistyötä arvioivien kysymysten tuottaminen alueelliseen yhteistyösopimukseen (03-04/2011). Arviointi toteutetaan uutta
--	--	---	--

			lomaketta käyttäen alueellisissa yhteistyöryhmissä (14 kpl) viikolla 20 (16.5→) Arvioinnin tulosten analyysi ja raportointi. Yhteistyön arviointilomake jää pysyväksi työvälineeksi yhteistyön sopimus pohjaan. Osallistuminen Innokylä → Innopajat työskentelyyn 13.1.2011 (Mukana Arja Hastrup (THL) 24.3.2011 9.5.2011 25.8.2011 3.11.2011
3. Poikkihallinnollinen Pienet lapset liikkeelle – toimintamalli (Vapaa-ajanpalvelut - päivähoito - <i>(lastenneuvolat mahdollisesti mukaan uutena)</i>) on vakiintunut, toimintaa seurataan säännöllisesti. Hankkeen aikana kehitetään arviointi- ja seurantamenetelmiä sekä toteutetaan jonkinasteinen arviointia. Alkuopetuksen rooli Pienet lapset liikkeelle ja Koulut liikkeelle toimintamallien nivelvaiheessa on vahvistettu.	3.1 Pienet lapset liikkeelle toimintamallin ohjeiden sekä organisaation työntekijöiden roolien tarkennukset.	3.1 Varhaiskasvatuspalvelujen liikuntakoordinaattorin toimenkuva mallinnetaan <u>osaksi avoimien varhaiskasvatuspalvelujen asiantuntijatehtävää</u>. 3.1 Varhaiskasvatuspalvelujen aluevastaavien ja liikuntamyötyäjäien <u>toimenkuvia tarkennetaan</u> siten että he voivat <u>ohjata</u> toimintamallin toteuttamista omilla alueillaan ja omissa toimintayksiköissään. Myös päiväkodinjohtajien roolia tarkennetaan jotta ohjaustehtävä mahdollistuu.	Varhaiskasvatuspalvelujen liikuntakoordinaattorin tehtävä on osa avoimien varhaiskasvatuspalvelujen asiantuntijatehtävää. → Toivottiin, että arvioidaan Pienet lapset liikkeelle toimintamallin jalkautumista → varhaiskasvatuspalvelujen liikuntakoordinaattorin varahenkilöksi aluevastaava Varhaiskasvatuspalvelujen aluevastaavien ja liikuntamyötyäjäien toimenkuva-tarkennukset käynnissä. → Keskusteltiin koordinointi varhaiskasvatuspalveluissa –

		3.1 Lasten kuntoutuksen yhteistyökoordinaattorin toimenkuva mallinnetaan osaksi työntekijän perustehtävää. Vapaa-ajantoimen yhteistyökoordinaattorin toimenkuva mallinnetaan osaksi työntekijän perustehtävää. 3.1 Koulujen rehtoreiden, koulu liikunnan ohjaajan, alkuopetuksen liikuntavastaavien ja henkilöstön toimenkuvat mallinnetaan osaksi perustehtävämäärittäjiä.	arvioinnista, joka edellyttää ensin aluevastaavien ja liikuntamyöntäjäjen toimenkuvien määrittelyä. Lasten kuntoutuksen yhteistyökoordinaattorin toimenkuva on osa va. osastonhoitajan / lasten toimintaterapeutin toimenkuvaa.
3. Lasten liikuntaan ja ravitsemukseen liittyvä poikkihallinnollinen ohjaus on vakiintunut osaksi varhaisen tuen poikkihallinnollista prosessia. Liikuntaan ja ravitsemukseen liittyvää tietoa ja vaikutuksia arvioidaan.	3.2 Pienet lapset liikkeelle toimintamallin jalkauttamisen vahvistaminen → Toimintamallista laaditaan Kasvanet-verkko-oppimisympäristöön aihealue sisältäen arvioinnin. • lisätä tietoa ja ymmärrystä, mikä on eri-ikäkausina olennaista lapsen liikkumisessa • tiedostaa oman ja tiimin mallin merkitys • oivaltaa monenlaiset mahdollisuudet innostaa pieniä lapsia liikkumaan	3.2 Kasvanet - verkkoympäristöön luodaan Pienet lapset liikkeelle aihealueet valmiiksi. 3.2 Varhaiskasvatuspalvelujen henkilöstön <u>aktivoiminen</u> osallistumaan koulutuksiin. Alustavana ajatuksena että kohderyhmänä ovat <u>aluevastaavat ja liikuntamyöntäjä</u>. → edellyttää että ko. työntekijöille on resursoitu työaikaa. → Määritellään missä työryhmässä käsitellään Kasvanet- verkkoympäristön asioita. 3.2 Koulutusrakenteen laatiminen; sisällöt, aikataulu, ohjaaminen → Vastuuhenkilö liikuntakoordinaattori • Alkukartoitus kurssilaisten tiedoista, taidoista, asenteista. Millä tavoin liikunta on osa lapsen päivää? → Vastuuhenkilö liikuntakoordinaattori • Yksi lähiopetustilaisuus. → Vastuuhenkilöinä liikuntakoordinaattori ja päivähoiton suunnittelija Koulutus etenee jaksoittain sisältäen väli- ja loppuarvioinnin. Verkko-oppijoille annetaan arvioinneista palautetta. Arvioinnin avulla muutetaan tulevia koulutusrakenteita	Kasvanet – verkko-ympäristöön luotu Pienet lapset liikkeelle aihealueet. Verkkokouluttajana toimii varhaiskasvatuspalveluiden liikuntakoordinaattori Päivi Kurvi.
	3.3 Pienet lapset liikkeelle toimintamallista laaditaan Kasvanet-verkko-oppimisympäristöön aihealue sisältäen arviointikysymykset.		Kasvanet- verkko-oppimisympäristöön ei ole luotu arviointikysymyksiä koskien Pienet lapset

			liikkeelle toimintamallin aihealueita.
	3.4 Pienet lapset liikkeelle toimintamallin arvioiminen	3.4 Osatoimenpide vahvistuu alkuvuodesta 2011 Mahdollinen opinnäytetyö Puistotaulut → Kysely neuvolassa. Laajennetussa 4v. tarkastuksessa ohjataan vanhempia lähipuistoon ja jaetaan puistotaulusta mukailtua tekstiä esim. kiipeilystä. Koordinaatio päivähoidon sisällä tietoisuus toimintamallista ja sen käyttö (esteet ja mahdollisuudet), materiaalihankinnat (miten näkyy käytännössä?) erillinen kysely 14 taloa / päiväkodin johtajat, liikuntamyöntäjät Yhteistyön arviointi (tavoitteena yhteinen toimintasuunnitelma) Laaditaan kysymykset toimintamallin poikkihallinnollisen yhteistyön ja/tai toimintaprosessien arviointiin. Kyselyyn vastaavat vapaa-ajan toimi, päivähoidon liikuntamyöntäjät, kuntoutus Analysoidaan kyselyn tulokset ja kirjoitetaan raportti.	Pienet lapset liikkeelle / Ediva toteutunee? Lasten liikunta päivähoidossa -osion ja osaamisen jalkautuminen Lastentarhanopettajille (otos) arviointipohja liikuntatoiminnan edistymisen ja kehitysympäristön kuvaamiseen. Koonti ja raportointi. Lapsille arviointilomake päiväkotipäivän liikunnan arviointiin. Analysoidaan tulokset ja raportoidaan. Hankitaan tietoa perheiltä/vanhemmilta liikunnan näkymisestä toiminnassa. Otoksen suuruus ja arvioinnin toteutustapa auki toistaiseksi.
	3.5. Pienet lapset liikkeelle oheismateriaalin arvioiminen; turvaliivit, puistotaulut, värityskuvat, leikkiin liittyvät kuvakortit.	3.5 Kerätään lapsilta tietoa haastattelemalla lapsia. Värityskuva kotiin. Oman kotini lähipuisto. Herättääkö / lisääkö teemakeskustelua? Kuvakorttien käyttö jolloin saadaan tietoa miten paljon käytetään ja mikä kortti. Esim. ojennus ja koukistus. Mitä kaikkea leikki-ideointia kuvakortin käyttö on lisännyt? Teemaviikot → mennään puistoon, väritetään kuvia, sanoitetaan viikkojen sisällöt. 3.5 Arvioidaan puistotaulujen käytön vaikutusta Vaikuttaako esim. liikunnan lisäämiseen ja sen liikunnan ja sen eri muotojen merkityksen ymmärryksen kasvuun? Puistojen käytön määrä?	EDIVA OY / KIRSI ALILA PUISTOTAUULUT → toteutunee? Puistotaulujen käyttö? Luetaanko, käytetäänkö? <i>Opinnäytetyöstä sovitaan kevään 2011 aikana.</i>

		Yhteistyö eri asiantuntijoiden kesken puistotaulujen suunnittelussa? Esim. hyödynnetäänkö erityistyöntekijöiden tietämystä taulujen sisällöissä? 3.5 Mahdollinen opinnäytetyö Puistotaulut → Kysely neuvolassa. Laajennetussa 4v. tarkastuksessa ohjataan vanhempia lähipuistoon ja jaetaan puistotaulusta mukailtua tekstiä esim. kiipeilystä.	
	3.6 Pienet lapset liikkeelle toimintamallia seurantaan ja arvioidaan Itä-Suomen yliopiston fysiologian yksikön johdolla yhteistyössä Kuopion kaupungin, KYSin, Kuopion liikuntalääketieteen tutkimuslaitoksen ja THL:n kanssa. Hanketta johtaa lääketieteellisen fysiologian professori Timo Lakka, Pienet lapset liikkeelle – toimintamallilla on samanlaisia tavoitteita ja se tukee erinomaisesti Lasten liikunta ja ravitsemus – tutkimuksessa kehitettyä terveydenedistämismallia.		Lasten liikuntaa ja ravitsemukseen liittyvä tutkimus yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston kanssa on käynnistynyt. LapsiKuopio II hanke ei ole mukana tutkimuksessa
3.7. Alkuopetuksen rooli Pienet lapset liikkeelle ja Koulut liikkeelle toimintamallien nivelvaiheessa on vahvistettu.		3.7 Koulujen rehtoreiden, koulu liikunnan ohjaajan, alkuopetuksen liikuntavastaavien ja henkilöstön toimenkuvat mallinnetaan osaksi perustehtävämäärittäviä.	3.7 Asian tiimoilta kokoonnuttu 2.2, 15.2, 2.3. Organisaation päivitys kesken ja koulujen osalta kokonaan vahvistamatta.
4. Kaupunkitasoisen puhelinkonsultaatiopalvelun <u>tarpeellisuutta arvioidaan.</u> ”Kirjaamis pohja / kysely keltoille ja terveydenhoitajille toteutuneista annetuista ohjeistuksista / puheluista. Tuloksia verrataan toteutuneisiin puhelinkonsultaatiosoittoihin. Erityistason työntekijät kirjaavat <u>toetutuneet soitot</u> omiin tietojärjestelmiinsä	4.1 Puhelinkonsultaatiopalvelu-ohjeistusta tarkennetaan varhaiskasvatuspalveluissa.	4.1 Keltot kirjaavat puhelinkonsultaatiopalvelun käytön ohjaamista koontilomakkeeseen. Tuloksia verrataan toteutuneisiin puhelinkonsultaatiosoittoihin. 4.1. Toteutetaan arviointi valituille päivähoidon yksiköille, otoksen koko, menetelmä, ajankohta auki. Arvioinnin aiheena on mm. puhelinkonsultaation palvelun tarpeellisuus ja ohjausketjun toimivuus Analysointi ja raportointi 4.1. Erityistason työntekijät kirjaavat toetutuneet soitot omiin tietojärjestelmiinsä. Kysymykset laaditaan arviointiosajan ohjeiden mukaan.	Puhelinkonsultaatio / Ediva Oy/ Kirsi Alila →

		4.1 Toteutetaan arviointi erityistyöntekijöille Menetelmä ja aika auki. Arvioinnin aiheena konsultaatioiden kirjauskäytännöt, määrä, sisältö, vaikutukset, tarpeellisuus ja yhteistyö. Analysointi ja raportointi 4.2 Kysymykset laaditaan arviointiosajaan ohjeiden mukaan.	
	4.2 Puhelinkonsultaatiopalvelun käytöstä laaditaan kysely lastenneuvoloissa.		
5. Pienen lapsen sensomotorinen kehitys ja kommunikaatio sekä kielen kehitys – koulutus ja siihen liittyvä oppimateriaali. Hankkeen aikana kehitetään arviointi- ja seurantamenetelmiä sekä toteutetaan jonkinasteinen arviointi. → Ko. koulutuksen tavoitteena on vahvistaa päivähoitohenkilöstön ja terveydenhoitajien osaamista lapsen normaalin puheen ja sensomotoriikan kehityksen havainnoinnissa ja tukemisessa. Arvioidaan mm. koulutusten vaikuttavuutta, miten toiminta on muuttunut koulutuksen jälkeen.	5.1 Koulutusmateriaalin tuottaminen 5.2 Lähiopetuskoulutusten järjestäminen osana kaupunkitasoista jatko- ja täydennyskoulutusta. 5.3 Kasvanet verkko-ympäristön hyödyntäminen koulutusten suunnittelussa ja toteutuksessa.	5.1 Juha Korhonen / Raimo Rissanen käsittelee Taaperosta taitajaksi ja Sanaleikki videoita jotta ne voidaan viedään KasvaNet ympäristöön 5.2 Lähiopetus koulutustilaisuus 5.3 Kasvanet - verkko-ympäristöön luodaan Pienen lapsen sensomotorinen kehitys ja kommunikaatio sekä kielen kehitys – aihealueet. Koulutus etenee jaksoittain sisältäen väli- ja loppuarvioinnin. Verkko-oppijoille annetaan arvioinneista palautetta. Arvioinnin avulla muutetaan seuraavien koulutusten koulutusrakenteita. Arviointi kohdistuu siihen miten toiminta on muuttunut koulutuksen jälkeen. Koulutuksen jälkeen edellytetään esim. 3kk jälkeen opiskelijat antavat palautteen. Työmenetelmäohjauksen mahdollisuutta kartoitetaan myös.. 5.3. Aluksi luodaan KasvaNet:iin kokeilualue jonka vastuuhenkilönä terveyspalvelujen kuntoutuksen varhaisen tuen koordinaattori. Kokeilualue sisältää mm. sisällöt, aikataulu, ohjaaminen.	Koulutusmateriaali videot viety osaksi Pienen lapsen sensomotorinen kehitys ja kommunikaatio sekä kielen kehitys – koulutuspakettia ja ositt. KasvaNet ympäristöön Uudenlaisilla sisällöillä toteutetaan yksi koulutuskokonaisuus (tiedon päivitystä tarvitseville) terveydenhoitajille 02/2011 Koulutusosio luotu. Verkkokouluttajana toimii kuntoutuksen varhaisen tuen koordinaattori Annukka Jämsä.-Taskinen. Koulutuskokonaisuuteen ja siihen liittyvä oppimateriaalin ”tuotteistamisesta” keskustellaan Thl:n erikoistutkija Arja Hastrupin kanssa. → Tapaaminen siirtynyt pidettäväksi 27.9.
5. Pienen lapsen sensomotorinen	5.4. Laaditaan arviointityömenetelmiä	5.4. Laaditaan koulutuksen jälkeinen välitön	Pienen lapsen

kehitys ja kommunikaatio sekä kielen kehitys – koulutus vahvistaa päivähoitohenkilöstön ja terveydenhoitajien osaamista lapsen normaalin puheen ja sensomotoriikan kehityksen havainnoinnissa ja tukemisessa. 5. Pienen lapsen sensomotorinen kehitys ja kommunikaatio sekä kielen kehitys – koulutusta järjestetään jatkossa Kuopiossa	5.5 Lähiovetuskoulutusten järjestäminen osana kaupunkitasoista jatko- ja täydennyskoulutusta.	palautelomake 9.2 koulutuksessa olleille päivähoiton työntekijöille, teemana osaamisen vahvistuminen (N= noin 35) (helmikuu) Palautelomakkeiden analyysi ja tulosten raportointi (maalis-huhti) Uusintakysely päivähoiton henkilöstölle syyskuussa teemana koulutuksen vaikuttavuus toimintaan, osaamisen jalkautuminen. Lomakkeiden analyysi ja tulosten raportointi Vaihe II → toteutunee? Koulutuksen välittömän palautelomakkeen laatiminen syyskuussa 2011 koulutukseen tuleville terveydenhoitajille (N=?) teemana osaamisen vahvistuminen. Palautelomakkeiden analyysi ja tulosten raportointi Uusintakysely terveydenhoitajille tammikuussa 2012 syyskuussa 2011 koulutukseen osallistuneille terveydenhoitajille. Teemana koulutuksen vaikuttavuus toimintaan. Palautelomakkeiden analyysi ja raportointi	sensomotorinen kehitys ja kommunikaatio ja kielen kehitys Ediva OY / Kirsi Alila → Tutustuminen koulutukseen ja oppimateriaaliin (tammikuu) Keskusteltu 27.1 (Lindell, Valkonen, Kauppinen, Hälikkä, Lappalainen.) Valmistelu siirtyi myöhemmin sovittavaan ajankohtaan
6. Puheeksi ottaminen ja verkostokonsulttitoiminta ovat osana dialogisuuteen oppimisen prosessia ja vakiintuneita varhaisen tuen työmenetelmiä koko kaupungissa. Arvioidaan mm. dialogisuuden toteutumista.	Puheeksi ottamisen työmentelmää ja verkostokonsulttitoimintaa seurantaan säännöllisesti. Hankkeen aikana kehitetään arviointi- ja seurantamenetelmiä sekä toteutetaan jonkinasteista arviointia	6.1 Puheeksi ottamisen koulutusohjelma Koillinen 12.10.2010 Läntinen 13.10.2010 Jynkkä- Särkiniemi 13.10.2010 Pohjoinen maaseutu 14.10.2010 Petonen Saaristokaupunki 30.11.2010 Keskusta 1.12.2010 Neulamäki ja Eteläinen maaseutu 1.12.2010 Petonen Puistokaupunki 2.12.2010 6.1 Osatoimenpiteen toteutumisesta liittyen	Puheeksi ottamisen koulutusohjelma toteutunut Osallistuminen Innokylä → Innopajat työskentelyyn 13.1.2011 (Mukana Arja Hastrup (THL) 24.3.2011 9.5.2011 25.8.2011

		dialogisuuden toteutumisen arviointiin silloin kun varhaisen tuen palvelu käynnistyy, on keskusteltu Anna-Maija Pietilän kanssa 7.12.2010 ja 29.3.2011	3.11.2011
7. Pienten lasten kulttuuripolku-toimintamallia kehitetään hankkeen aikana koskien lastenneuvoloita, lastenkirjastoja, puheterapiapalveluja ja varhaiskasvatuspalveluja.	7.1 Osatoimenpide vahvistetaan vuoden 2011 alkuun mennessä liittyen palvelualueuudistukseen ja siitä johtuvaan asiakkuusjohtajien ja palvelupäälliköiden vahvistamiseen.	7.1 Osatoimenpide vahvistetaan vuoden 2011 alkuun mennessä liittyen palvelualueuudistukseen ja siitä johtuvaan asiakkuusjohtajien ja palvelupäälliköiden vahvistamiseen.	7.1 Osatoimenpiteet ja ajankohdat tarkentuvat alkuvuodesta 2011 → Kulttuurisuunnittelija mukaan kehittämistyöhön
8. Lasten vapaa-ajantoimen- ja kulttuuripalvelujen kehittämistyö laajenee siten, että varhaisen tuen palvelumalliin liittyy seurojen ja järjestöjen palveluja	8.1 Osatoimenpide vahvistetaan vuoden 2011 alkuun mennessä liittyen palvelualueuudistukseen ja siitä johtuvaan asiakkuusjohtajien ja palvelupäälliköiden vahvistamiseen.	8.1 Osatoimenpide vahvistetaan vuoden 2011 alkuun mennessä liittyen palvelualueuudistukseen ja siitä johtuvaan asiakkuusjohtajien ja palvelupäälliköiden vahvistamiseen.	8.1 Osatoimenpiteet ja ajankohdat tarkentuvat alkuvuodesta 2011

Tulostavoite I

2. Moniammatillinen, monitoimijainen, yli organisaatiorajojen yltävä yhteistyö Pohjois – Savossa on vakiintunut osaksi Kuopion kaupungin perus- ja erityispalvelujen sekä sairaanhoitopiirin välistä yhteistyötä. Toimintaa seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Tulostavoitteet ja mittarit	Päätoimenpiteet	Osatoimenpiteet	Aikataulu
<u>LapsiKuopio- ja Katse lapseen – hankkeen yhteistyö</u> LapsiKuopio- hankkeen ja Katse lapseen – hankkeen yhteistyö toteutetaan osana LapsiTuki-hanketta jota johtaa Itä-Suomen yliopiston professori Pirjo Pölkki 1. LapsiTuki- hanke, jonka aikana on saatu selville a. Lastensuojelun avohuollon tukitoimiasiakkuuksien alkamisen perusteet. b. Asiakkaiden saamat avohuollon tukitoimet. c. Avohuollon	<u>LapsiKuopio- ja Katse lapseen – hankkeen yhteistyö</u> 1.1 LapsiTuki- hanke toteutetaan yhteistyössä Katse Lapseen – hankkeen (Kaste II / Siilinjärvi) ja Itä-Suomen yliopiston kanssa 1.1 Lapsi Tuki- hankkeen tarkoituksena on tuottaa tietoa lastensuojelun avohuollon asiakaskunnasta, heidän saamistaan palveluista, työmenetelmistä ja niihin liittyvistä työprosesseista. Tavoitteena on myös arvioida avohuollon työn vaikuttavuutta lasten ja perheiden hyvinvointiin. Millaisia tunnusmerkkejä	<u>LapsiKuopio- ja Katse lapseen– hankkeen yhteistyö</u> 1.1 Hankkeen aikana tarkastellaan lastensuojelun asiakasdokumentteja vuoden aikana 1.10.2009 – 30.9.2010. Tällöin toteutetaan seuraavat toiminnot: - Selvitetään lastensuojeluilmoitusten ja lastensuojeluntarpeen selvitysten kokonaismäärä ja syyt sekä lastensuojelun avohuollon uusien ja vanhojen asiakkaiden lukumäärä em. ajankohtana - Lasketaan erilaisia tukitoimia saaneiden lasten ja perheiden lukumäärät (erityisesti sosiaalityöntekijän tuki, perhetyö, tukiperhe, avohuollon sijoitus, toimeentulotuki ja ehkäisevä	<u>LapsiKuopio- ja Katse lapseen – hankkeen yhteistyö</u> LapsiTuki- hanke käynnistynyt ja etenee tavoitteiden mukaisesti. Tiina Mikkilä Jaana Lappalainen Ohjausryhmä Pirjo Pölkki → ohjaaja Pirjo Valkonen Jaana Heikkinen Ansa-Nikula Partanen Eeva Heinonen

tukitoimiasiakkuuksien kestot ja mahdollisten keskeytysten syy d. Avohuollon tukitoimien vaikutukset lasten ja perheiden elämään e. <u>Päivähoidon ja perhetyön yhteistyösopimus on laadittu → LapsiKuopio II hankkeen ensisijainen tavoite</u>	(mm. ikä, sukupuoli, perherakenne jne.) on lastensuojelun avohuollon asiakkailla aikavälillä 1.10.2009 – 30.9.2010? • Millaisilla perusteilla lastensuojelun avohuollon tukitoimiasiakkuus on alkanut? • Millaisia avohuollon tukitoimia asiakkaat ovat saaneet ja millaisia tavoitteita on asetettu? • Miten kauan avohuollon asiakkuudet ovat jatkuneet? Ovatko ne keskeytyneet suunnittelematta? Onko niitä tarkistettu? • Millaisia vaikutuksia avohuollon tukitoimilla on ollut palveluita saaneiden lasten ja perheiden elämään lyhyellä aikavälillä? → LapsiKuopio II hankkeen ja Katse lapsen hankkeen yhteinen osio.	toimeentulotuki) • Rakennetaan lastensuojelun vaikuttavuuden seurantamittareita hyödyntäen asiakastietojärjestelmässä jo olemassa olevia tietoja • Arvioidaan laadittujen mittareiden avulla, osin työntekijöiden antamien tietojen avulla, miten hyvin avohuollon tukitoimien avulla on päästy asetettuihin tavoitteisiin. • Arvioidaan mittareiden sekä työntekijä- ja asiakashaastattelujen avulla avohuollon lastensuojelutyön vaikutuksia asiakkaiden hyvinvointiin. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat perhetyön asiakkaat, päivähoidossa olevat lastensuojelun asiakkaat sekä avohuollon sijoituksessa olevat lapset. → Pohjois-Savon yhteinen Palautetta palveluista - kysely (Gradu-työ Pauliina Miettinen) sekä haastattelu mahdollisuuksien mukaan. • Palautetta palvelusta kysely • Mahdollinen haastattelu	Tapaamiset vuosi 2010 17.11.2010, 10.12.2010 Tapaamiset vuosi 2011 3.1.2011, 28.2.2011
<u>LapsiKuopio II ja Tutki ja Turvaa II hankkeen yhteistyö:</u> 2. Neuvolan ja lastenpsykiatrian hankeyhteistyössä on kehitetty neuvolan käyttöön lapsen ja vanhemman vuorovaikutuksen ja kiintymyssuhteen ongelmien tunnistamiskeinoja sekä materiaalia ja toimintatapoja vanhemman ja lapsen vuorovaikutuksen tukemiseksi, ongelmiin varhain puuttumiseksi ja hoitoon ohjaamiseksi.	<u>LapsiKuopio II ja Tutki ja Turvaa - hankkeen yhteistyö:</u> 2.1 Suunnitellaan ja toteutetaan käyttökelpoiset kuvaukset havainnollistamaan toimivaa vuorovaikutusta ja kiintymyssuhdetta sekä niiden eritasoisia ongelmia. Kuvauksien kohteena 0-12 kk ikäiset lapset. 2.1 Suunnitellaan vuorovaikutusta ja kiintymyssuhdetta koskevia tarkentavia kysymyksiä laajoja terveystarkastuksia varten sekä materiaalia	<u>LapsiKuopio II ja Tutki ja Turvaa II hankkeen yhteistyö:</u> 2.1 Toteutuksessa hyödynnetään alle 4-vuotiaiden lasten psyykkisen terveyden arviointilomakkeen vuorovaikutusosion luokituksia sekä vuorovaikutuksen arviointimenetelmien luokituksia ja kuvauksia vanhemman ja lapsen vuorovaikutuksesta ja sen kehittymisestä 0 – 12 kk iässä. 2.1 3-4 kk. ja 18 kk. ikäisten lasten terveystarkastuksia varten toteutetaan vuorovaikutussuhdetta tarkentavia kysymyksiä sekä vuorovaikutuksen ja kiintymyksen erityispiirteitä	Tutki ja Turvaa – hankkeen työntekijä Minna Tenhunen-Kejonen ja LapsiKuopio II - hankkeen lastenneuvolatyön asiantuntija Katriina Silvasti tapaavat säännöllisesti ma 4 h/vko työstäkseen syvennettyä materiaalia tukemaan neuvolan perustyötä. 18.11.2010 Suunnitelma yhteistyölle 22.11.2010 Tutustuminen puheterapeuttien

	vuorovaikutussuhteen tukemiseen tärkeää työskenntelyyn esim. terveydenhoitajien lisäkynneille.	kuvaavaa materiaalia. Neuvolan syvennettyyn materiaaliin liitetään vuorovaikutuksen tukemisessa hyödynnettävää materiaalia, kuten opetus- ja kuvamateriaalia, jota voidaan tarkastella yhdessä perheen kanssa. 2.1 Kootaan tätä työtä tukeva, säännöllisesti kokoon tuva ohjausryhmä, joka koostuu hanketyöntekijöistä ja heidän esimiestensä edustajista.	syvennettyyn materiaaliin 13.12.10 Yhteistyön suunnittelu ja materiaaliin perehtyminen 17.1.11 Lapsen ja vanhemman normaalin vv. kuvaus 24.1.11 31.1.11 työskenntelyä ja ohjausryhmän kokous 22.2., 28.2., 7.3 28.3. työskenntelyä ja ohjausryhmän kokous 4.4
<u>Pohjois-Savon kehittämissyhteistyö</u> 3. Arviointitutkimuksen tulokset asiakkaan osallisuuden kokemuksen toteutumisesta verkosto- ja asiakastapaamisissa Kaste II hankkeen aikana.	<u>Pohjois-Savon kehittämissyhteistyö</u> 3.1 Kutsutaan kokoon arviointi- ryhmä ohjaamaan arviointitutkimusta.	<u>Pohjois-Savon kehittämissyhteistyö</u> 3.1 Palautetta palveluista - kyselyn toteuttaminen. Kerätään aineistoa arviointia varten: Tutki ja Turvaa ja Katse Lapseen hankkeissa verkostotyöstä, Lapsi Kuopio hankkeessa varhaisen tuen asiakastapaamista. Verkostokonsultin vetämien verkostopalaverien vaikuttavuutta arvioidaan saadun palautteen pohjalta. Kootaan arviointi loppuraporttiin.	<u>Pohjois-Savon kehittämissyhteistyö</u> Arviointiryhmän kokoukset Pauliina Miettisen Palautetta palvelusta – kysely otettu käyttöön.

Tulostavoitteet II ja III

1. Lastenneuvoloiden työntekijät toimivat varhaisen tuen palvelumalliin sisältyvien uusien ja entisiä täydentävien työ- ja toimintatapojen mukaisesti

Tulostavoitteet	Päätoimenpiteet	Osatoimenpiteet	Aikataulu
1. Lastenneuvoloiden työntekijät toimivat varhaisen tuen palvelumalliin sisältyvien uusien ja entisiä täydentävien työ- ja toimintatapojen mukaisesti Sähköisen tieto- ja ohjausmateriaali	1.1 Lastenneuvoloiden työntekijöiden <u>osaamista vahvistetaan</u> koskien varhaisen tuen palvelumallin uusia ja entisiä täydentäviä työ- ja toimintatapoja, joita ovat - Sähköisen tieto- ja ohjausmateriaali - Oppaat ja esite	1.1 Sähköisen tieto- ja ohjausmateriaalin jatkuva päivitys ja uusien sisältöjen luominen sähköiseen materiaaliin. 1.1 Uusien työntekijöiden ja sijaisten perehdyttäminen 1.1 Yhteistoiminta-alueisiin kuuluvien kuntien	VUOSI 2010 Sähköisen materiaalin käytön varmistaminen → lastenneuvolakäynti 5.11 Länsi-Puijo 9.11 Pitkälähti 15.11 Aurinkorinne

• Oppaat ja esite • Ikäkausiseulat (ohjekansio) • Tiedonsiirtolomakkeet Arvioitavana mm. Työntekijöiden kokemukset materiaalista ja vanhempien kokemukset oppaista.	• Ikäkausiseulat → ohjekansio • Tiedonsiirtolomakkeet	(Karttula, Tuusniemi,) työntekijöiden perehdyttäminen. • Oppaat ja esite • Ikäkausiseulat → ohjekansio 1.1. Tiedonsiirtolomakkeet → 23.11 4v. tiedonsiirtolomake – kirjaamisen koulutus (kunnalliset pph-hoitajat N= 120) •	18.11 Vehmersalmi 23.11 Saarijärvi 25.11 Keskusta 30.11 Neulamäki 3.12 Pyörö 8.12 Tuusniemi 14.12 Riistavesi 20.12 Karttula 21.12.2010 ja 21.4.2010, Perehdyttämistilaisuus uud. terveydenh. (7+5) 22.12.2010 Uusien ohjeiden laatiminen neuvola-tietokantaan lapsen näön tutkimisesta / Lene / Kys silmäpoliklinikka (3) 1.12.2010 Neuvola-tietokannan esittely ns. nuorille lääkäreille (n.20) 1.12.2010, 18.1.2011 Uusien D-vitamiini-ohjeiden laatiminen neuvola-tietokantaan / Ravitsemussuunnittelu / Kuopion kaupunki (2) Neuvola-tietokannan esittely: 27.1.11 lääkäreiden hallintomeeting (40) 22.3., 4.4.2011 uudet lääkärit (3+2)
Tiedonsiirtolomakkeiden arviointi (muoto, rakenne, sisällöt)	1.2 Varhaisen tuen palvelumallin uusiin ja entisiä täydentäviin työ- ja toimintatapoihin kohdentuvia arviointi- ja	1.2 Varhaisen tuen palvelumalliin sisältyvät uudet ja entisiä täydentävät työ- ja toimintatavat <u>Sähköisen tieto- ja ohjausmateriaali</u>	Arviointikokoukset 10.2. ja 29.3 (kokouksessa sovitaan jatkosta)

- 4- vuotiaan lapsen neuvola – päivähoito tiedonsiirtolomake - esiopetuksesta kouluterveydenhoitajalle tiedonsiirtolomake Käytön esteet / hyödyt Kysely perheille → Miten tehostunut tiedonsiirto näkyy - lapsen arjessa päivähoidossa / kotona / neuvolatarkastuksissa? Terveystenhoitajat 4v. lapsen ja esiopetusikäisen lapsen varhaiskasvatuksen henkilöstö Perheet	seurantamenetelmiä kehitetään. <u>Toteutetaan jonkinasteinen työ- ja toimintatapojen arviointi kaikissa lastenneuvoloissa.</u> • Sähköisen tieto- ja ohjausmateriaali • Oppaat ja esite • Ikäkausiseulat → ohjekansio Tiedonsiirtolomakkeet	Sähköisen tieto- ja ohjausmateriaali käytön alkukartoitus toteutetaan haastattelujen avulla marras-joulukuun 2010 aikana. <u>Alkukartoitus</u> toteutetaan samaan aikaan kun asiantuntija terveydenhoitaja suorittaa osaamisen vahvistamiseen liittyviä ohjauskäyntejä lastenneuvoloissa. <u>Alkukartoituksen sisällöt:</u> Onko sähköisen tieto- ja ohjausmateriaali käytössä? Mikä mahdollistaa/edistää/estää käytön? Alkukartoituksen sisältöjä analysoidaan ja jatkoarviointi toteutetaan arviointiosajan ohjeiden mukaan. <u>Oppaat ja esite</u> Laaditaan kysely terveydenhoitajille ja perheille arviointiosajan ohjeiden mukaan. <u>Ikäkausiseulat (ohjekansio)</u> Laaditaan kysely terveydenhoitajille ja perheille arviointiosajan ohjeiden mukaan. <u>Tiedonsiirtolomakkeet</u> Ensimmäinen palautekysely toteutettu lokakuussa 2010 koskien tiedonsiirtoa esiopetuksesta kouluterveydenhoitajalle. → Palautteen pohjalta lomaketta uudistettu. Laaditaan kysely 4 v -lomakkeen osalta 1) lomakkeen sisällöstä, 2) yhteistyön toimivuudesta teemalla ”tuleeko lapsi varhemmin autetuksi?” Kysely kohdennetaan terveydenhoitajille ja varhaiskasvatuksen henkilöstölle Analysoidaan tulokset ja raportoidaan	Tapaamiset Arviointisuunnitelman laatiminen 18.1.2011 (Itä-Suomen yliopisto) 1.2.2011 (Ediva Oy) 10.2.2011 (Ediva Oy ja Itä-Suomen yliopisto) 29.3.2011 (Itä-Suomen yliopisto) Innokylä Neuvolan ja päivähoiton tiedonsiirtolomakkeet → Ediva Oy / Kirsi Alila → toteutunee?
	1.3 Lastenneuvoloiden työntekijöiden käytössä olevan varhaisen tuen palvelumallin työ- ja toimintatapojen (sähköisen syvennetty tieto- ja ohjausmateriaali, oppaat ja esite, ikäkausiseulat → ohjekansio ja tiedonsiirtolomakkeet) laajempaa käyttöönottoa selvitetään.	1.3 Selvitetään miten mm. sähköisen syvennetty materiaalin auditointi = määrämuotoinen ja objektiivinen arviointi voidaan toteuttaa. Selvitetään miten neuvoloissa lasten määrävuotistarkastusten yhteydessä oleva sähköinen ohjaus- ja tietomateriaali voidaan ottaa käyttöön muuallakin Suomessa. Selvitetään sähköisen ohjaus- ja tietomateriaalin auditointiin liittyvät vaatimukset, jotka voivat olla esimerkiksi laatujärjestelmävaatimuksia. Laatujärjestelmän auditoinnin jälkeen sähköiselle	Lastenneuvoloiden työntekijöiden käytössä olevan varhaisen tuen palvelumallin työ- ja toimintatapojen (sähköisen syvennetty tieto- ja ohjausmateriaali, oppaat ja esite, ikäkausiseulat → ohjekansio ja tiedonsiirtolomakkeet) laajemmasta käyttöönotosta keskustelu

		materiaalille voidaan antaa sertifikaattitodistus että laatu järjestelmä on käytössä. Laaditaan esitys miten laajempi käyttöönotto toteutetaan?	12.4. (Thl:n erikoistutkija Arja Hastrup)
--	--	--	---

Tulostavoitteet II ja III

2. Varhaiskasvatuspalveluiden työntekijät toimivat varhaisen tuen palvelumalliin sisältyvien uusien ja entisiä täydentävien työ- ja toimintatapojen mukaisesti.

Tulostavoitteet	Päätoimenpiteet	Osatoimenpiteet	Aikataulu
2. Varhaiskasvatuspalveluiden työntekijät toimivat varhaisen tuen palvelumalliin sisältyvien uusien ja entisiä täydentävien työ- ja toimintatapojen mukaisesti.	2.1 Varhaisen tuen palvelumallin toteutumista vahvistetaan ohjaamalla eritasoisia varhaiskasvatussuunnitelmia (toimintayksikön vasu, lapsiryhmän vasu ja lapsen oma vasu) siten että, varhaisen tuen palvelun näkökulma tulee huomioonotetuksi. • Toimintayksikön varhaiskasvatussuunnitelma (vasu) • Lapsiryhmän vasu • Lapsen vasu	2.1 Varhaisen tuen palvelumallin eri osioiden toteutumisen vahvistaminen tuotetaan <u>tarvelähtöisesti</u> . 2.1 Karttulan varhaiskasvatuspalvelujen henkilöstön perehdyttäminen	Tarvelähtöinen ohjaaminen ja osaamisen vahvistaminen sujunut tavoitteiden mukaisesti. <u>AIKATAULU</u> 9.11.10 Perhepäivähoidon vasu-ilta 11.11.10 Vanhempien ilta Melalahden pk 13.11.2010 Länsirannan päiväkotitiöyhteisöpäivä 15.11.2010 Siilinjärven kunnan vakahenkilöstön koulutusilta / vasu-työryhmä 24.11.2010 Kuopion Muksunet pilotti seuranta ja loppuarviointi koskien sähköistä lapsen vasu-lomaketta 29.11.10 Perhepäivähoidon lapsen vasu-lomake 30.11, 1.12, 2.12.2010 Neuvola – päivähoitoyhteistyöryhmän Hupu- koulutukset

	2.1 Vahvistetaan <u>Varhaisen tuen käsikirja</u> -toimintaohjeita ja <u>Keltojen vuosikello-rakennetta</u> eräinä varhaisen tuen ohjaavina toimenpiteinä 2.1 Eritasoisten varhaiskasvatus-suunnitelmien toteutumista vahvistetaan siten että, vasu-prosessista laaditaan Kasvanet- verkko-oppimisympäristöön aihealue joka sisältää myös arvioinnin.	2.1 Lapsiryhmän varhaiskasvatussuunnitelma ammatillisena työvälineenä - opinnäytetyö → Savonia Amk Iisalmen yksikkö. Opiskelijat Veera Kinnunen ja Emmi Salminen <u>KYSELY TYÖNTEKIJÖILLE</u> Niiralan pk 1 lapsiryhmä Puijonlaakson pk 1 lapsiryhmä Rauhalahden pk 1 lapsiryhmä Miten poikkihallinnollinen prosessi toimii? Ovatko lapsiryhmän varhais-kasvatussuunnitelmat käytössä? Mikä mahdollistaa / edistää / estää käytön? Kysytään mahdollisesti myös oikea-aikaisuutta, laatua ja vaikuttavuutta. <u>KYSELY ASIAKKAILLE:</u> Lapsen oma osallisuus Vanhempien kuulluksi tuleminen 2.1 Lähiopetus koulutustilaisuudet → toteutuneet - Kasvanet - verkkoympäristöön luodaan vasu-prosessin aihealueet valmiiksi. → <u>Määritellään vastuuhenkilö</u> - Varhaiskasvatuspalvelujen henkilöstön <u>aktivoiminen</u> osallistumaan vasun prosessinomaiseen työskentelyyn Kasvanet-verkko-oppimisympäristössä → Määritellään missä työryhmässä käsitellään Kasvanet-verkkoympäristön asioita. <u>Määritellään päiväkodinjohtajien ja keltojen rooli</u> - Koulutusrakenteen laatiminen; sisällöt, aikataulu, ohjaaminen → <u>Määritellään vastuuhenkilö</u> - Koulutus etenee jaksoittain sisältäen väli- ja loppuarvioinnin. Verkko-oppijoille annetaan arvioinneista palautetta. Arvioinnin avulla	13.12.2010 Savonia amk-yhteistyö liittyen ryhmä-vasun käyttöönottoon Lapset vasu dokumentaatioryhmä 22.12.2010, 23.11.2010 Pph:n iltakoulutus koskien 20.12.2010 Karttulan varhaiskasvatushenkilöstö 4 v. lapsen tiedonsiirtolomake Käyttöönoton kysely toteutunut → Savonia amk Veera Kinnunen ja Emmi Salmisen opinnäytetyö Lapsiryhmän varhaiskasvatussuunnitelma ammatillisena työvälineenä opinnäytetyö valmis 7.4.2011 14.12.2010 Varhaisen tuen käsikirjan sisältöjen vieminen sähköiseen Kasvanet-ympäristöön Kasvanet – verkkoympäristöön laadittu Vasut- kuntoon koulutusosio. Kouluttajana Tiina Mikkilä
--	--	---	--

		muutetaan tulevia koulutusrakenteita.	
	2.2 Varhaisen tuen palvelumallin uusiin ja entisiä täydentäviin työ- ja toimintatapoihin kohdentuvia arviointi- ja seurantamenetelmiä kehitetään. <u>Toteutetaan jonkinasteinen työ- ja toimintatapojen arviointi alueellisina otoksina.</u> • Toimintayksikön varhaiskasvatussuunnitelma (vasu) • Lapsiryhmän vasu • Varhaisen tuen käsikirja • Keltojen vuosikello Arvioidaan mm työmenetelmien ja koulutusten vaikuttavuutta	2.2 <u>Toimintayksikön ja lapsiryhmien vasujen</u> laadullinen arviointi, joka sisältää asiakasarvioinnin, varhaisen tuen näkökulmasta esim. sisällön analyysi-menetelmällä. Arviointikeinoina ovat mm. havainnointi, videointi ja haastattelut. Arvioinnin suunnittelussa ja toteutuksessa on mukana varhaiskasvatuksen kehittämissyöryhmä.	Varhaisen tuen käsikirja → Ediva Oy / Kirsi Alila Tutustuminen varhaisen tuen käsikirjaan 01-02/ 2011 Asiakirja-arviointi teema I: Analysoidaan 14 päiväkodin talon vasut varhaisen tuen kirjausten osalta Raportti (touko-kesäkuu) teema II: Analysoidaan ryhmävasut (N=29): näkyvätkö varhaisen tuen käsikirjan ja talon vasun varhaisen tuen määrittelyt Raportti (touko) Asiakirja-arviointiin liitetään mukaan varhaisen tuen käsikirjan liikunta-osio. Varhaisen tuen arviointipohja jää pysyväksi toimintamalliksi. Aluksi arviointia voidaan toteuttaa arviointi-asiantuntijan kanssa konsultoimalla puhelimitse ja / tai sähköpostitse. Asia esillä Varke – työryhmässä (Varhaiskasvatuksen kehittämissyöryhmä) 25.11.2010 jolloin esitellään toimintayksiköiden ja ryhmien vasujen käyttöönoton

		2.2 Varhaisen tuen käsikirja Yhteistyössä: • varhaisen tuen tiimi (palvelupäällikkö + keltot) • varhaisen tuen kehittämisryhmä (palvelupäällikkö, kelto, alueellinen edustus päiväkotien johtajista) • olemassa oleva keltojen ja kuntoutuksen yhteistyöryhmät (keltot + terapeutit = varhaisen tuen koordinaattorit) 2.2 Keltojen vuosikello Yhteistyössä: • varhaisen tuen tiimi (palvelupäällikkö + keltot) • olemassa oleva keltojen ja kuntoutuksen yhteistyöryhmät (keltot + terapeutit = varhaisen tuen koordinaattorit) 2.2 JET- koulutuksessa olevan päiväkodin johtajan kanssa työstetään yhteisiä välineitä pedagogisen johtamiseen systemaattiseen suunnitteluun, kehittämiseen ja arviointiin. Työ käynnistyy 25.11.2010 jolloin laaditaan suunnitelma LapsiKuopio II hankkeen ja JET- koulutukseen osallistuvan päiväkodinjohtaja Annukka Laitilan kanssa. Laitila toteuttaa omassa JET- koulutuksessaan pedagogisen johtamisen arvioinnin suunnittelua – osion. • <u>Alkukartoitus</u> henkilökunnalle ja keltoille → alkukartoituksen tarkoituksena on tuottaa nykytila analyysi <u>Alkukartoituksen kysymykset:</u> • Kysytään keltoilta ja johtajilta Miten keltojen ja johtajien yhteistyösopimus toimii? • Kysytään johtajilta ja henkilökunnalta miten päiväkodin johtajan vuosikellossa määritellyt pedagogisen johtamisen tehtävät toteutuvat? • Varhaisen tuen näkökulmasta kysytään miten	määrälliset tulokset Keltojen vuosikello / Ediva Oy / Kirsi Alila Tutustuminen vuosikellorakenteeseen (tammi-helmikuu) Ryhmäteemahaastattelujen kysymysten laatiminen (helmi-maalis 2011) - päiväkotien johtajien alueellisille ryhmille - keltojen ryhmälle Haastatteluohjeiden laatiminen haastattelijalle ja kirjaajalle (maaliskuu) Kirjauspohjien (2 kpl) laatiminen kirjaajalle (maaliskuu 2011) Haastattelukirjausten (8 kpl) analysointi ja raportointi, kehittämis ehdotusten esittäminen (touko-kesäkuu) Kysymykset + saatekirje keltoille vuosikellosta + analyysi + raportointi
--	--	---	---

		varhaiskasvatuksen omat tukitoimet ovat toteutuneet? → Kasvattajan käsikirjan ohjeet, kontekstianalyysi Kysymykset perheille ja lapsille? → v. 2003 tehdyn kaupunkitasoisen kyselyn uusiminen	Kysymykset + saatekirje erityistyöntekijätiimeille (N=6?) vuosikellonrakenteen toimivuudesta yhteistyössä + analyysi + raportointi 20.12.2010 Johtajien pedagoginen vuosikellon laatiminen
--	--	---	--

Liite 5 Katse Lapseen osahankkeen tulostavoitteet, pää- ja osatoimenpiteet sekä aikataulus

LAPSET JA PERHEET KASTE II -HANKKEEN TAVOITTEET

- 1 Lasten, nuorten ja perheiden palveluita kehitetään vastaamaan heidän tarpeisiinsa joustavasti ja vaikuttavasti. Palveluiden kehittämisessä painotetaan lapsiperheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä varhaista puuttumista ja tukemista. Palvelujärjestelmää kehitetään siten, että moniammatillinen ja monitoimijainen yhteistyö toteutuu yli organisaatiorajojen kiinnittämällä erityistä huomiota palvelujen nivelkohtiin.
- 2 Työntekijöiden osaamista vahvistetaan varmistamaan palveluiden oikea-aikaisuutta, laatua ja vaikuttavuutta.
- 3 Lasten, nuorten ja perheiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään palvelujärjestelmässä.

KATSE LAPSEEN OSAHANKKEEN TAVOITTEENA ON VAATIVAN PERHEHOIDON JA AVOHUOLLON KEHITTÄMINEN

Katse Lapseen osahanke 1.11.2010–30.9.2012, kustannusarvio 242 145 euroa

Tulostavoitteet ja mittarit	Päätoimenpiteet	Osatoimenpiteet	Aikataulu
1.1 Perhehoidon alueellinen tukirakenne tehtäväjakoineen on selkeä, alan toimijat sitoutuneita yhteistyöhön ja perhehoito laadukkaine palveluineen on arvostettu ja tunnettu lapsi- ja perhepalvelu. Mittarit: lapsi-, perhe-, ja ryhmämuotoisia tukimuotoja saaneilta kootaan laadullisten palautteiden lisäksi osallistujamäärät ja saadut ohjauskoulutustunnit ½ ja kokopäiviksi muutettuina.	1.1.1 <u>Lastensuojelun perhehoidon alueellisen palvelupaletin toimivuuden kehittämisessä, arvioinnissa sekä toimijoiden sitouttamisessa yhteistoimintaan ja alueellisen tukirakenteen vahvistamiseen sovelletaan kuulemisen, kunnioituksen ja dialogisen kumppanuuden periaatteita.</u> - <u>Kehittämisen foorumeilla kohtaamisissa</u> käytetään toimijoiden osallisuutta vahvistavia menetelmiä.	<u>1.1.1 Perhehoidon tukipaletin palveluiden kehittäminen, jalkauttaminen, arviointi ja kuvaaminen Innokylään:</u> - Perhehoidon mentoroinnin kehittäminen ja juurrutus tuen muodoksi kaikille uusille sijaisperheille sekä erityisen haasteellisessa tilanteessa oleville perheille. - Tuki- ja sijaisperheiden seudullisten vertaistapaamisten toteutus kahdesti keväisin ja syksyisin viidellä eri seutukunnalla - Lastensuojelun moniammatillisen asiantuntijatyöryhmän antaman konsultaation kehittäminen sekä tutuksi tekeminen - Järjestetään koulutuksia vahvistamaan perhehoidon arvostusta ja edistämään perhehoidon sosiaalityöhön sitoutumista - Vahvistetaan sijoitettujen lasten biologisten vanhempien osallisuutta järjestämällä verkostotapaaminen sekä vertaisryhmäohjaajakoulutuksen suunnittelu biologisten vanhempien ryhmien vetämiseen yhteistyössä Voikukkia-	<u>Innopajat:</u> 13.1.2011 24.3.2011 9.5.2011 25.8.2011 3.11.2011 <u>Perhehoidon tukipaletin palvelut 2011 - 2012</u> Lastensuojelun uudet pykälät käytäntöön - koulutus ja työryhmän konsultaatiokokous 19.11.2010 2011 – 2012 ajankohtaisista teemoista 27.1.2011

	<u>1.1.2 Jalkaudutaan luottamushenkilöiden, henkilöstön ja perheiden foorumeille vuoropuheluun palvelurakenteesta ja tehtäväjaoista tutustuttaen alueelliseen palvelupalettiin.</u> <u>1.1.3 Osallistutaan lapsiperheitä kokoaviin kansantapahtumiin</u> alueen kunnissa rekrytointikampanjaa paikallisten kanssa toteuttaen, yhdessä kokemuksia jakaen. Tehdään informointiyhteistyötä esim. kuntien kirjastojen kanssa. <u>1.1.4 Tarjotaan lastensuojelun toimijoille mahdollisuuksia kokeilla ja päästä alkuun</u> videoneuvotteluihin asiakassuunnitelma-neuvottelujen toteutuksissa ja edistetään siten asiakassuunnitelmien säännöllisempää toteutumista perhehoidossa pitkien välimatkojen viivyttämättä toteutumista <u>1.1.5 Tehdään tutuksi</u> Kasteen ja perhehoidon kehittämistyötä valtakunnallisesti videoneuvotteluvälitteisesti samalla vahvistaen innostusta perhehoidon kehittämiseen ja tulosten levittämiseen.	hankkeen kanssa -Lautakuntien puheenjohtajien kutsuminen puheenjohtajiksi ja osallistumaan koulutuksiin ja foorumeille - Katse lapsen -hankkeen ohjausryhmän sekä kehittäjäryhmien toiminnalla edistetään osallisuutta, sitouttamista ja tiedottamista. <u>1.1.2 Vuoropuhelua maakunnassa</u> - Päätöksentekijöiden informointi ja sitouttaminen esim. lautakuntien kokouksissa kehittämistyöstä tiedottamalla <u>1.1.3 Valtakunnallisen sijaisperheiden rekrytointikampanjan</u> kehittämiseen osallistutaan yhdessä Itä- ja Keski-Suomen hankealueen perheiden ja henkilöstön kanssa <u>1.1.4 Mahdollistetaan asiakassuunnitelman toteuttaminen videoneuvotteluna</u> alueen henkilöstölle. <u>1.1.5 Valtakunnallisen perhehoidon kehittäjät ja rekrytoijat –ryhmän kanssa yhteistyössä toteutetaan Perhehoitoon! –kehittämispäivän tyyppejä vuoropuheluita videovälitteisesti.</u>	<u>Osahankkeen ohjausryhmän kokoukset</u> 1.12.2010 ja n. 2 kk:n välein 2011 – 2012 <u>Rekrytointikampanjointi</u> 9/2011, 9/2012 sekä ympäri vuoden <u>Informoidaan</u> 19.11.2010 ja 1.12.2010 tilaisuuksissa mahdollisuudesta videovälitteisiin neuvotteluihin. 2011 - 2012
--	---	---	---

1.2 Perhehoidon käytännöissä toimivat vahvat tukirakenteet ovat Pohjois-Savon alueella tasavertaisesti käytössä ja kuvattuina.	1.2.1 Kehitetään avoin konsultatiivinen koulutuspaletti tueksi perhehoidon sijaisvanhemmille hyödyntäen eri tahojen kouluttajaosaamista: Ohjaus kiintymyssuhteen luomiseen, vahvaan vanhemmuuteen sekä kasvatuskumppanuuteen	1.2.1 Toteutetaan seudullisesti perhehoitajien osaamiskartoitus, jonka pohjalta luodaan koulutusrakenne sekä lapsi- ja perhekohtaiset koulutussuunnitelmat.	Henkilöstön perehdyttäminen 6.4.2011 työkokouksessa > Osaamiskartoituksen toteutus keväällä 2011 Koulutusmallin kehittäminen ja koulutuspaletin kokoaminen yhdessä K-S:n ja E-S:n kanssa
1.3 Ammatilliset perhekodit ja lastensuojelulaitokset toimivat ”ankkuriyhteisöinä” vaativissa tilanteissa sijaisperheen ja lapsen tukijana sekä lapsen biologisen perheen kanssa työskentelijänä.	1.3.1 Etsitään uusia monialaisia eri toimijoiden välisiä ratkaisuja harvan julkisen palveluverkon ja pitkien välimatkojen alueella, jolla toimii sekä toimeksiantosuhteisia sijaisperheitä että yksityisiä työtapojaan kehittäviä lastensuojelun palveluyrityksiä.	1.1.3 Valtakunnallisen sijaisperheiden rekrytointikampanjan kehittämiseen osallistutaan yhdessä Itä- ja Keski-Suomen hankealueen perheiden ja henkilöstön kanssa.	Rekrytointikampanjointi 9/2011, 9/2012 sekä ympäri vuoden
1.4 Ehkäisevän työn ja varhaisen puuttumisen toimintamalleja on uudistettu LapsiKuopio II -hankkeen kanssa	1.4.1 Kehitetään, jalkautetaan ja arvioidaan päivähoidon ja lastensuojelun yhteiset toimintamallit: • Ehkäisevä lastensuojelu päivähoidossa • Lastensuojelun avohuollon tukitoimena päivähoidossa olevat lapset • Perhetyön ja päivähoidon yhteistyömallit • Perhehoidon ja päivähoidon yhteistyömallit • Kasvatuskumppanuuden vieminen myös koulun puolelle Reilusti rinnakkain -hankkeen ja THL:n kanssa yhteistyössä 1.4.2 Kehitetään Kinnula – kodin ja Pesäpuu ry:n yhteistyönä nuorten ja vanhempien vaikuttavaa tukemista	1.4.1 Lastensuojelun perhetyön ja päivähoidon yhteistyösopimuksen luominen: lastensuojelun avohuollon tukitoimena päivähoidossa olevat lapset perheineen -> toimintamallin kehittäminen yhteistyöhön Arviointiyhteistyö, Innokylä -työskentelyn ohjaus -> arviointiryhmän kokoukset 1.4.2 Kootaan monialainen kehittäjätiimi Varkauden Kinnula-kodin ja lastensuojelun toimijoiden kanssa Nuorten ja vanhempien Palautetta palvelusta -	2011 2011 – 2012 2011 - 2012

	1.4.3 <u>Eroperheiden kanssa työskentelyyn tiedotteiden kehittäminen</u> 1.4.4 <u>Kasvatuskumppanuuden edistäminen alueella päivähoidon ja koulun toimintaympäristöissä yhteistyössä monialaisen verkoston kanssa</u>	haastattelujen pohjalta arvioidaan kehittämistarpeet ja kohdennetaan palautetiedon mukaan joko avohuollon ja sijaishuollon tai jälkihuollon tukityön kehittämiseen 1.4.3 Siilisetin ehkäisevän hyvinvointineuvolan henkilöstön kanssa jatkaen <u>perheoikeudellisiin palveluihin</u> tarvittavan materiaalin tuottamista 1.4.4 Kootaan koulutuspalautteet graafisiksi yhteenvedoiksi se tuotetaan tietoa perheiden osallisuuden kokemuksista sovelletuin palautetta palveluista – kyselyin	2011 – 2012 2011 - 2012
1.5 Osallisuutta ja kehitystä tukevia, ongelmia ja häiriöitä ehkäiseviä ja korjaavia asiantuntijapalveluita on kehitetty Itä- ja Keski-Suomessa yhteistyössä osahankkeiden kanssa.	1.5.1 Kehitetään yhteistä tiedonkeruu-, viestintä- ja tiedottamisväylää lastensuojelun palvelutarpeiden näkökulmasta esim. sijaisperheiden rekrytointiin ja koulutuksen tarpeisiin. 1.5.2 Kehitetään ja suunnitellaan yhteistä sijoituspaikkojen tiedonkeruutapaa Itä- ja Keski-Suomessa. 1.5.3 Kokeillaan ja otetaan käyttöön vaihteittain lapsen tarpeisiin sopiva sijoituspaikan valintatyökalu. 1.5.4 Määritellään perhehoidonhoidon vaativuuden kriteerejä yhteistyössä lastensuojelun, lapsi- ja perhepalveluiden asiantuntijaverkoston kanssa. 1.5.5 Kehitetään ja arvioidaan perhehoidon edellyttämiä tukimuotoja.	<u>1.5.1 Kartoitetaan</u> asiasta kiinnostuneet yhteistyötahot, <u>selvitetään</u> alueelliset ja atk-järjestelmien asettamat rajoitteet, laaditaan yhteinen toimintasuunnitelma ja pelisäännöt 1.5.2 Toteutetaan suunnitelmaa olemassa olevia atk-ohjelmistoja hyödyntäen 1.5.3 Tehdään mahdolliset <u>ohjelmointityöt</u> <u>Tiedotetaan</u> hankekuntien lastensuojelun sosiaalityöntekijöille työvälineestä. <u>1.5.4 Kerätään palautetta työntekijöiltä</u> Tarkistetaan valintakriteereiden toimivuus Moniammatillinen Perhehoidon Pysyvyys - kehittäjäryhmä määrittää perhehoidon vaativuuden kriteeristöä. <u>Testataan kriteerien toimivuutta</u> <u>1.5.5 Tukitoimien järjestämisestä saatuja kokemuksia hyödyntäen valintatyökalua ja palvelupalettia kehitetään edelleen</u>	2011 - 2012 2011 - 2011 2011 – 2012 2011 - 2011 2011-2012

	1.5.6 Seurataan palveluiden kustannusten kehitystä. 1.5.7 Edistetään lastensuojelulain ja perhehoitolain muutostarpeisiin vastaamisen valmiutta lastensuojelun palvelujärjestelmässä.	<u>1.5.6 Kustannuskehityksen seurantaa kehitetään Sijoita kotiin –valintatyökalun avulla saaduilla tiedoilla</u> 1.5.7 <u>Vuorovaikutteisten koulutusten järjestäminen</u>	2011 - 2012 2011 - 2012
2.1 Katse lapseen II - hankkeessa mukana olevien Pohjois-Savon kuntien lasten ja perheiden parissa työskentelevien monitoimijainen verkosto ja erityisosaaminen on käytössä ja sitä on vahvistettu kehittämistyön koordinoinnilla kohdentaen kehitettäviä tukia ja koulutuksia yhteistyössä Pohjois-Savon osahankkeiden sekä Itä- ja Keski-Suomen yhteistyönä (kaavion ympyräin keskiössä, liite 1).	2.1 Tehdään koulutus- ja arviointiyhteistyötä erityispalveluiden ja peruspalveluiden vuorovaikutuksessa. <u>Toteutettu arviointi:</u> asiakkaan osallisuuden kokemuksen toteutuminen verkosto- ja asiakastapaamisissa hankkeen aikana. 2.2 <u>Kehitetään toimintakäytänteitä ja konsultaatiota sekä otetaan niitä käyttöön vanhemman ja lapsen vuorovaikutuksen tukemiseksi ja vuorovaikutuksen ongelmiin varhain puuttumiseksi.</u>	<u>2.1. Kutsutaan kokoon Pohjois-Savon osahankkeiden yhteinen arviointiryhmä ohjaamaan toteutettavaa arviointia ja innokylä työskentelyä.</u> 2.1. Palautetta palveluista – kyselyllä kerätään Tutki ja Turvaa- ja Katse Lapseen -hankkeissa palautetta verkostotyöstä sekä Lapsi Kuopio -hankkeessa varhaisen tuen asiakastapaamisista. Verkostokonsultin vetämien verkostopalaverien vaikuttavuutta arvioidaan saadun palautteen pohjalta. - Innokylä -työskentelyprosessi - Kootaan arviointi loppuraporttiin. <u>2.2. Kerätään palautetta ja kokemuksia lastensuojelupalveluista mm. Kinnula – kodilla nuorilta ja vanhemmilta, jotka ovat käyttäneet avohuollon, kiireellisen sijoituksen, sijaishuollon tai jälkihuollon palveluita.</u>	<u>Arviointiryhmän tapaamiset 13.12.10/ 31.1.2011/ 2.5.11/ 19.9.11/ 28.11.11/ 13.2.12/ 7.5.12</u> - Palautetta kerätään hanketyössä vuoden 2011 aikana. Innokylä työskentely vuoden 2011 aikana. Arviointi kootaan 2012 keväällä. <u>Nuorten ja vanhemmuuden tukemisen kehittämistapaaminen Varkauden Kinnulassa 22.11.2010</u> Marras-joulukuu 2010 Kinnula- kodin asiakasnuorten ja -vanhempien haastattelut 22.11.-23.11.2010 ja analysointi. 25.1.2011 jatkotoimien suunnittelu kehittämissyhteistyöhön. Helmi–joulukuu 2011

			yhteistyötä Pesäpuu ry:n ja Kinnula-kodin verkoston kanssa.
--	--	--	---

Liite 6 Tutki ja Turvaa osahankkeen tulostavoitteet, pää- ja osatoimenpiteet sekä aikataulut

LAPSET JA PERHEET KASTE II -HANKKEEN TAVOITTEET

- 1 Lasten, nuorten ja perheiden palveluita kehitetään vastaamaan heidän tarpeisiinsa joustavasti ja vaikuttavasti. Palveluiden kehittämisessä painotetaan lapsiperheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä varhaista puuttumista ja tukemista. Palvelujärjestelmää kehitetään siten, että moniammatillinen ja monitoimijainen yhteistyö toteutuu yli organisaatiorajojen kiinnittämällä erityistä huomiota palvelujen nivelkohtiin.
- 2 Työntekijöiden osaamista vahvistetaan varmistamaan palveluiden oikea-aikaisuutta, laatua ja vaikuttavuutta.
- 3 Lasten, nuorten ja perheiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään palvelujärjestelmässä.

Tutki ja Turvaa osahanke 1.10.2010–30.9.2012, kustannusarvio 271 190 euroa

Tulostavoitteet ja mittarit (kts. erillinen selvitysosa jäljempänä)	Päätoimenpiteet	Osatoimenpiteet	Aikataulu
1. Kiintymyssuhdeteoriaan pohjautuvaa, lapsen ja vanhemman vuorovaikutuksen häiriöihin sekä lapsen käyttäytymisen ongelmiin kohdentuvaa hoitojaksoa on pilotoitu KYSin lastenpsykiatrian poliklinikalla eri ikä- ja kohderyhmille.	• Suunnitellaan ja toteutetaan hoitojaksoja eri-ikäisten lasten ja vanhempien kiintymyssuhteen häiriöihin. • Suunnitellaan ja toteutetaan hoitojaksoja sijoitettujen lasten ja sijaisperheiden kiintymyssuhteen ongelmiin. • Sovelletaan toteutustapaa perheen tarpeiden ja tilanteen mukaan. Painotetaan perheen työskentelyä tukevia menetelmiä ja työmuotoa. <u>Painopiste perhesovellusten toteuttamisessa.</u>	• Tutki ja Turvaa hoitotyöskentelyn toteuttaminen. Kts. toimenpiteet ProcessGuide hoitojakso-malli • Hoitoprosessin mallittaminen	Kevät ja syksy 2011, kevät 2012
2. Kiintymyssuhteen hoitoon tähtäävä työskentelymalli on vakiintunut osaksi KYS:n lastenpsykiatrista avohoitotyötä.	• Jalkautetaan hoitojaksotyöskentelyä poliklinikan työryhmiin.	• Tutki ja Turvaa hoitojaksolle osallistuvien perheiden hoitovastuu poliklinikalla säilyy omassa työryhmässä, josta perheen työntekijöitä on mukana hoidon aloitusjaksolla ja verkostotyössä sekä työryhmätyöskentelyssä. • Hankekaudella myös Tutki ja Turva perhehoitotyöskentelyn toteuttamiseen	Kevät ja syksy 2011, kevät 2012

		osallistuu työryhmästä työntekijä, joka työskentelee koko hoitajakson ajan hanketyöntekijän työparina. Klinikan johto tiedottaa työkäytännöistä jalkautumisen yhteydessä ja motivoi työntekijöitä.	
	Perehdytetään klinikan työntekijät Tutki ja Turvaa hoitotyöskentelyyn	- Hoitoprosessikuvaus toteutetaan perehdyttämisessä hyödynnettäväksi. - Hanketyöntekijät perehdyttävät hoitajaksotyöskentelyyn mm. esittelemällä potilastapausten kautta Tutki ja Turvaa työskentelyprosessia ja sisältöjä poliklinikan työntekijöille. - Käytännön koulutukset - Lisäkoulutustarpeen kartoittaminen	Pidennetty klinikka meeting 11.1.2011, 25.1.2011 Suunnitteilla perehdytysprosessi aloittaville työntekijöille
<u>LapsiKuopio II ja Tutki ja Turvaa II hankeyhteistyö:</u> 3. Neuvolan ja lastenpsykiatrian hankeyhteistyössä on kehitetty neuvolan käyttöön lapsen ja vanhemman vuorovaikutuksen ongelmien tunnistamiskeinoja sekä materiaalia ja toimintatapoja vanhemman ja lapsen vuorovaikutuksen tukemiseksi, ongelmiin varhain puuttumiseksi ja hoitoon ohjaamiseksi.	<u>LapsiKuopio II ja Tutki ja Turvaa -hankeyhteistyö:</u> - Suunnitellaan ja toteutetaan käyttökelpoiset kuvaukset havainnollistamaan toimivaa vuorovaikutusta ja kiintymyssuhdetta sekä niiden eritasoisia ongelmia. Kuvauksien kohteena 0-18 kk ikäiset lapset. - Suunnitellaan vuorovaikutusta ja kiintymyssuhdetta koskevia tarkentavia kysymyksiä laajoja terveystarkastuksia varten sekä materiaalia vuorovaikutussuhteen tukemiseen tähtäävään työskentelyyn esim. terveydenhoitajien lisäkäynneille.	<u>LapsiKuopio II ja Tutki ja Turvaa II hankeyhteistyö:</u> - Toteutuksessa hyödynnetään alle 5-vuotiaiden lasten psyykkisen terveyden arviointilomakkeen vuorovaikutusosion luokituksia sekä vuorovaikutuksen arviointimenetelmien luokituksia ja kuvauksia vanhemman ja lapsen vuorovaikutuksesta ja sen kehittymisestä 0 – 2 v iässä. - Suunnitellaan vuorovaikutusta ja kiintymyssuhteen luonnetta tarkentavia kysymyksiä reflektivaan työhön ja keskusteluun laajoja terveystarkastuksia varten (3-4 kk., 6 – 9 kk. ja 18 kk.) - Toteutetaan kiintymyksen ja vuorovaikutuksen kehittymistä, merkitystä ja erityispiirteitä kuvaavaa materiaalia, myös opetus- ja kuvamateriaalia, jota voidaan tarkastella yhdessä perheen kanssa.	<u>LapsiKuopio II hankkeen ja Tutki ja Turvaa II hankkeen yhteistyö:</u> - Tutki ja Turvaa sekä LapsiKuopio hankkeen hanketyöntekijät tapaavat säännöllisesti ja työstävät syvennettyä materiaalia neuvolan perustyötä tukemaan (vuosi 2011). - Kutsutaan hankkeen aikana säännöllisesti kokoon ohjausryhmähanketyöntekijöiden esimiesten edustajista. (2011) - Käyttöönottosuunnitelma kevät 2011

		Kuvataan konkreettisia tapoja tukea ja ohjata kaikkien perheiden vuorovaikutusta sekä toimintamalleja lisätukeen tähtäävään työskentelyyn esim. terveydenhoitajien lisäkäynneille. Liitetään em. materiaali neuvolan syvennettyyn materiaaliin.	
<u>Katse Lapseen II ja Tutki ja Turvaa II hankeyhteistyö:</u> 4. Perhesijoitusten pysyvyyden tukeminen vakiintuu konsultointiyhteistyömuotojen myötä.	<u>LapsiKuopio II ja Tutki ja Turvaa II hankeyhteistyö</u> Kootaan moniammatillinen PERHEHOIDON PYSYVYYS -ryhmä toteuttamaan konsultointia sijoitettujen lasten ja sijaisvanhempien kiintymyssuhteiden rakentumisen edistämiseksi.	<u>Katse Lapseen II ja Tutki ja Turvaa II hankeyhteistyö</u> Ryhmä toteuttaa: - Perhehoitajien ryhmäkonsultointia. - Perhehoidonporrastuksen tarkentaminen ja Sijoita Kotiin - työkalun kehittäminen: lapsen hoidollisuuden ja perheen valmiuden määrittelyä yhteistyössä. - Sijaisperheiden tuen tarpeiden kartoittaminen Tutki ja Turvaa- kiintymyssuhdehoidon soveltamiseksi kohderyhmälle.	<u>Katse Lapseen II ja Tutki ja Turvaa II hankeyhteistyö</u> Ryhmä kokoontuu keväällä 2011 viisi kertaa. Kaksi koostumisista on varattu perhehoitajien tapauskohtaisille konsultaatioille. Syksyn ja seuraavan vuoden tapaamiset sovitaan alkuvuodesta. 24.1.11/ 15.2.11/ 21.3.11/ 5.4.11/ 6.6.11
<u>Pohjois-Savon kehittämisyyhteistyö</u> 5. Toteutunut arviointitutkimus ja tulokset: Asiakkaan osallisuuden kokemuksen toteutuminen verkosto- ja asiakastapaamisissa hanke II aikana.	<u>Pohjois-Savon kehittämisyyhteistyö</u> Kutsutaan kokoon arviointiryhmä ohjaamaan toteutettavaa arviointia.	<u>Pohjois-Savon kehittämisyyhteistyö</u> - Palautetta palveluista - kyselyn toteutus toteuttaminen. - Kerätään aineistoa Tutki ja Turvaa ja Katse Lapseen hankkeissa verkostotyöstä, Lapsi Kuopio hankkeessa varhaisen tuen asiakastapaamista. - Kootaan arviointi loppuraporttiin.	<u>Pohjois-Savon kehittämisyyhteistyö</u> Arviointiryhmän suunniteltu kokoontumisaikataulu: 13.12.10/ 31.1.11/ 2.5.11/ 19.9.11/ 28.11.11/ 13.2.12/ 7.5.2012 Palautetta kerätään hanketyössä vuoden 2011 aikana ja arviointi kootaan keväällä 2012.

MITTARIT

Tulostavoite 1 ja 2

Kiintymyssuhdeteoriaan pohjautuvaa, lapsen ja vanhemman vuorovaikutuksen häiriöihin sekä lapsen käyttäytymisen ongelmiin kohdentuvaa hoitojaksoa on pilotoitu KYSin lastenpsykiatrian poliklinikalla eri ikä- ja kohderyhmille ja työskentelymalli on vakiintunut osaksi KYS:n lastenpsykiatriasta avohoitotyötä.

Mittarit

Kyselyt hanketyöstä ja hoitoprosessin toteuttamisesta hanketyöntekijöille (puolen vuoden välein maksatusjaksoittain)

- Mikä on toteutunut tai toiminut hyvin hanketyössä/ hoitotyöskentelyssä?
- Mikä ei ole toimivaa/missä on ilmennyt vaikeuksia hanketyössä/ hoitotyöskentelyssä?
- Mitä muutoksia tarvitaan?

Kyselyt työryhmien työntekijöille ja hanketyöntekijöille

- Miten uusi toimintatapa on käytössä?
- Mikä mahdollistaa/edistää/estää käyttöönottoa?
- Toimiiko hoitoprosessi?
- Hyötyykö perhe ja miten hoidosta/ syntykö muutosvalmiutta?
- Hyödynnettävyys/ millaiset perheet ja tilanne sekä oma työskentelytapa?
- Käytännön toteutusta varten tarvittava lisäkoulutus/ tieto?

Kyselyt asiakkaille

- Asiakaspalautteet hoitoprosessista.
- Asiakaspalautteet verkostotapaamisista ja osallisuuden toteutumisesta verkostotyössä.

Kyselyt yhteistyökumppaneille

- Palautekyselyt hoitoprosessien jälkeen perheen verkostolle.

Perhekohtaisiin hoitojaksoihin käytetyn työajan seuranta

- Hoitojakson toteuttamisen vaatima ajankäyttö/ kirjanpito työryhmän työntekijät.

Jatkohoitotarpeen seuranta

Hoitojaksolle osallistuneiden perheiden jatkohoidon tarpeen arviointien seuranta.

Tulostavoite 3

Neuvolan ja lastenpsykiatrian hankeyhteistyössä on kehitetty neuvolan käyttöön lapsen ja vanhemman vuorovaikutuksen ongelmien tunnistamiskeinoja sekä materiaalia ja toimintatapoja vanhemman ja lapsen vuorovaikutuksen tukemiseksi, ongelmiin varhain puuttumiseksi ja hoitoon ohjaamiseksi.

Mittarit**Palautekyselyt käyttökokemuksista neuvolan työntekijöille**

- Materiaalin hyödynnettävyys
- Lisäkoulutustarve

Tulostavoite 4

Perhesijoitusten pysyvyyden tukeminen vakiintuu konsultointiyhteistyömuotojen myötä.

Mittarit**Palautekyselyt konsultointiin osallistuneille sijaisvanhemmille ja työntekijöille.**

- Oliko ryhmäkonsultoinnista apua/ mihin?
- Sijaisvanhemmuuden jatkuvuuden edellyttämät tukimuodot?

Liite 7 Kys nuorisopsykiatrian osahankkeen tulostavoitteet, pää- ja osatoimenpiteet sekä aikataulus

LAPSET JA PERHEET KASTE II -HANKKEEN TAVOITTEET

- 1 Lasten, nuorten ja perheiden palveluita kehitetään vastaamaan heidän tarpeisiinsa joustavasti ja vaikuttavasti. Palveluiden kehittämisessä painotetaan lapsiperheiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä sekä varhaista puuttumista ja tukemista. Palvelujärjestelmää kehitetään siten, että moniammatillinen ja monitoimijainen yhteistyö toteutuu yli organisaatiorajojen kiinnittämällä erityistä huomiota palvelujen nivelkohtiin.
- 2 Työntekijöiden osaamista vahvistetaan varmistamaan palveluiden oikea-aikaisuutta, laatua ja vaikuttavuutta.
- 3 Lasten, nuorten ja perheiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään palvelujärjestelmässä.

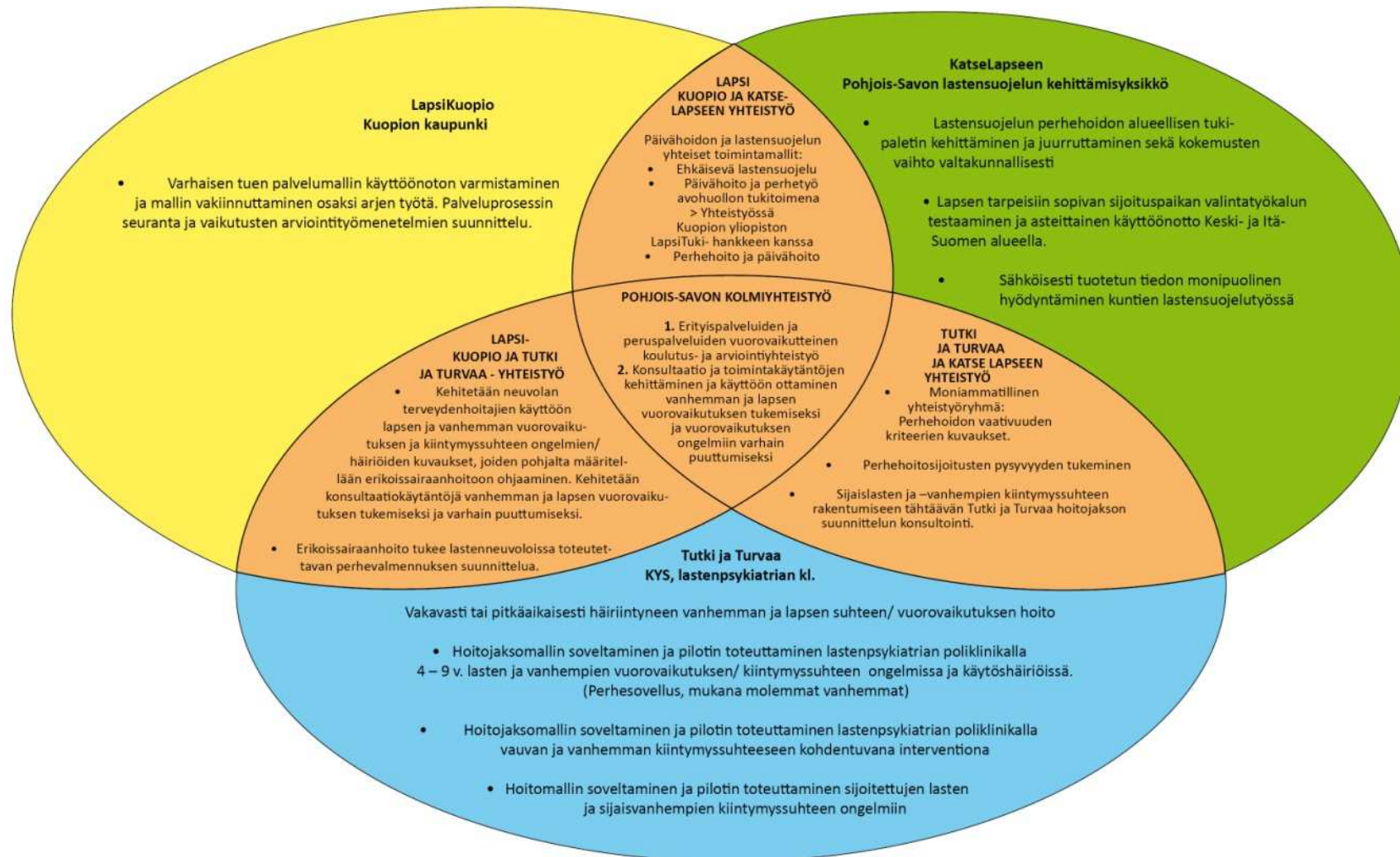
**KYS /nuorisopsykiatria / Nuoren hyvinvointia uhkaaviin tekijöihin puuttuminen – sektorirajat ylittävä toimintakulttuurin luominen
1.11.2010–30.9.2012, kustannusarvio 179 633 euroa**

Tulostavoitteet ja mittarit	Päätoimenpiteet	Osatoimenpiteet	Aikataulu
1. Ammattilaisten yhteistoimintaa ja toimintamalleja on kehitetty tunnistetuista ongelmista eteenpäin pääsemiseksi. Ammattilaisten kynnys puuttua ongelmiin ja toimia yhteistoiminnallisesti on madaltunut.	1.1 Lisätään nuorten kanssa työskentelevien henkilöiden tietämystä lapsuuden ja nuoruuden aikaisesta psykososiaalisesta kehityksestä sekä kykyä tunnistaa siinä olevia huolenaiheita. 1.2 Parannetaan nuorten kasvua ja kehitystä uhkaaviin tekijöihin puuttumista koulussa / sosiaalitoimessa / työvoimapalveluissa / nuorisotoimessa 1.3 Kehitetään niiden nuorten hoitoon	1.1.1. Toteutetaan eri toimijoille suunnattu koulutus, kehittämistyöhön sitoutuneen intensiiviryhmän välityöskentely ja seminaaripäivät • koulutus rakentuu luennoista ja yhteistyöpäivistä, jotka ovat avoimia yhteistyöpaikkakunnilla kaikille nuorten kanssa työskenteleville. Harkittavana on myös muulla rahoituksella järjestettävä koulutus Pohjois-Karjalassa. 1.1.2. Suunnitellaan hankkeen seuranta- ja kehittämistyön ohjaus Lähtötilanteen selvityksen tekemiseksi on kartoitettu nuorten palvelujärjestelmän toimivuutta sekä kehittämiskohteita ja -ideoita haastatteleamalla viranomaisia johto- ja työntekijäportaasta (yht. 59 hlöä).	-syyskuu-joulukuu 2010 Hankkeen toteuttamispaikkakunnilla Siilinjärvi-Maaninka-Nilsä ja Kitee-Tohmajärvi yhteistyökumppaneiksi on saatu sosiaali-, terveys-, opetus- ja nuorisotoimen sekä ammatillisen koulutuksen ja työvoimahallinnon organisaatiot.

	ohjaamista, joilla on psyykkisiä ongelmia. 1.4 Vahvistetaan koulun sisäisiä rakenteita siten, että pystytään tukemaan psyykkisistä ongelmista kärsivän nuoren koulutuksessa pysymistä, pedagogista hyvinvointia sekä koulutuksen hyödyntämistä.	Lisäksi paikkakuntien asukkaiden, erityisesti 13-19-vuotiaitten nuorten hyvinvointia on selvitetty eri tilastomuuttujien ja mm. kouluterveyskyselyjen perusteella. Haastattelujen annista on pidetty hankepaikkakunnilla palautekeskustelut organisaatioiden johdon kanssa ja tarkennettu yhteistyösuunnitelmaa.	-14.1.2011 -21.1.2011
2. Koulussa ja muissa palvelujärjestelmissä on selvitetty hyvinvointia estäviä tai haittaavia tekijöitä. On selvitetty, miten toimintamalleja voidaan muuttaa ja tuottaa toimivia toimintamalleja ja palvelujärjestelmiä.	2.1 Rakennetaan ja vahvistetaan moniammatillista verkostoa ja työtapaa kouluterveydenhoidon, sosiaalityön, koulutoimen ja erikoissairaanhoidon kesken. 2.2 Kehitetään niiden nuorten hoitoon ohjaamista, joilla on psyykkisiä ongelmia. 2.3 Tuotetaan tietoa nuorelle, vanhemmille, lasten ja nuorten kanssa toimiville sekä päättäjille palveluiden nykytilasta ja kehitystarpeista. 2.4 Lisätään tietoisuutta ja tietoa siitä, miten kasvuympäristöjen riskitekijöitä voidaan vähentää ja toisaalta lisätä ongelmilta suojaavia tekijöitä. 2.5 Nostetaan esiin lasten ja nuorten positiivisia kokemuksia ja hyviä käytäntöjä oikea-aikaisesta puuttumisesta, hoitoonohjauksesta ja moniammatillisesta yhteistyöstä.	-Siilinjärvi-Maaninka-Nilsin ja Kitee-Tohmajärvi –hankepaikkakunnille on perustettu omat kehittäjäryhmät, joihin kumpaankin kuuluu n. 25 nuorten kanssa työskentelevää työntekijää eri organisaatioista. Kehittäjäryhmän työskentelyyn liittyy lähiesimiesten mukanaolo vaihteittain. Kehittäjäryhmät valitsevat nuorten palveluiden kehittämiseen liittyvän kohteen (t) ja tavoitteen (t) kokoontuen 1-2 kertaa kuukaudessa edistämään kehittämistyötään käytännössä painottaen moniammatillista ja yli sektorirajojen tehtävää yhteistyötä. -Hanke tukee ja tehostaa kehittäjäryhmien työskentelyä koulutus- ja seminaaripäivillä, joita kevään 2011 aikana on neljä. Syksyn 2011 ja kevään työskentelystä tehdään erillinen, yksilöity toimintasuunnitelma, jonka sisältö määrittyy sekä kehittämisryhmien tarpeista että hakkeen tavoitteista.	

Liite 8 Pohjois-Savon osahankkeiden sisällöt ja keskinäinen yhteistyö

LAPSET JA PERHEET KASTE II – HANKE 2010 - 2012
- LapsiKuopio, Tutki ja Turvaa, KatseLapseen

Lasten ja perheiden hyvinvointipalveluiden kehittämishankkeen II Itä- ja Keski-Suomessa viestintäsuunnitelma:

YLEISIÄ PERIAATTEITA

Selkeä vastuiden jakaminen tehostaa tiedotustoiminnan käytännön toteutusta

- Hanke tiedottaa toiminnastaan, palveluistaan, päätöksenteostaan ja valmisteilla olevista asioistaan mahdollisimman aktiivisesti ja monipuolisesti.
- Tiedotetaan eri asioista useiden välineiden avulla.

Toimiva sisäinen vuorovaikutus luo pohjan kaikelle viestinnälle

- Toimiva sisäinen viestintä luo pohjan myös hyvälle ulkoiselle tiedotukselle.
- Yksiköiden toiminta perustuu avoimeen sisäiseen vuorovaikutukseen, joka antaa henkilöstölle mahdollisuuden ja motivaation olla mukana toiminnan kehittämisessä.
- Arjen tasolla toimiva tiivis vuorovaikutus takaa sen, että erilaisista sisäisen viestinnän järjestelmistä saadaan kaikki hyöty irti.
- Luodaan yhteisiä käytäntöjä ja suosituksia tiedostojen tallennusmuodoista ja –paikoista ja jakelusta.
- Noudatetaan yhteisiksi sovittuja käytäntöjä, vaikka asialla ei jollekin yksikölle tai työntekijälle itselleen olisi suurta merkitystä.
 - työyksikkö- ja tiimikohtaisia tapaamisia ja palavereja järjestetään riittävästi ja niille varataan säännöllisesti aikaa.
 - henkilöstö otetaan tiiviisti mukaan uudistusten valmisteluun.
 - henkilöstölle kerrotaan kaikista merkittävistä työhön ja toimintaan liittyvistä uudistuksista ja muutoksista mahdollisimman varhain.

Internet ja WWW-sivut (Koskeverkko.fi, Google Mail, Sonette.fi ja sosiaalinen media) toimivat käsikirjana ja laajana tietovarantona.

- Ilmoitustaulu myös sähköisessä muodossa.
- Sähköisen kalenterin ylläpito helpottaa yhteisten asioiden hoitoa.

Henkilöstölehti antaa asioille taustoja.

Sähköpostia käytetään harkiten ja kohdennetusti.

Kyselytunnin / tiedotustilaisuuden kautta tietoa henkilöstölle

- Henkilöstölle järjestetään tarvittaessa myös tiedotustilaisuuksia, joissa käsiteltävänä olevia asioita on mahdollista käydä läpi mahdollisimman seikkaperäisesti ja joissa työntekijät voivat esittää kysymyksiä.
- Henkilöstölle järjestetään vähintään kerran vuodessa kyselytunti, jossa työntekijät voivat esittää kysymyksiä eri asioista.

Visuaalinen yhdenmukaisuus kaikessa viestinnässä.

- Luodaan ja otetaan käyttöön yhtenäiseksi luotu ulkoasu kaikelle viestinnälle ja esityksille (power point, word, excel).

Viestinnän toimenpiteet, seuranta ja arviointi

TAVOITE	TOIMENPITEET	TOTEUTUSVASTUU /hlö	AJOITUS /pvm	SEURANTA ja ARVIOINTI: mittarit, vastuut	TEHTY
Yhteinen sähköinen ilmoitustaulu ja henkilöstölehti	Sonette.fi sivuille oma osio	Projektsihteeri	4-5/2011 – 8/2012	Kerran kuukaudessa tarkistetaan	
Gmail -kalenterit ja dokumentit	Liittyminen jäseneksi	Projektsihteeri ja koko henkilöstö	2-3/2011 - 8/2012	Joka päivä tai mahdollisimman useasti paikalle	
Ajankohtaisen tiedon kulku ja jakaminen	Henkilöstön kyselytunti Tiedotustilaisuudet	Projektipäällikkö Projektipäällikkö ja -sihteeri	3-4/2011 - 8/2012 10/2010-10/2012	Noin kaksi kertaa vuodessa Hankekokousten yhteydessä 5-6 krt vuodessa	
Blogin perustaminen	Aloitus ja blogin mietintä	Projektsihteeri ylläpitäjänä ja koko henkilöstö antaa materiaalia	4-10/2011 - 8/2012	Päivitys aina kun on uutta kerrottavaa	
Alueelliset tiedotuslehdet	Sähköisen tiedotuksen aloittaminen	Alueiden koordinaattorit	4-5/2011 - 8/2012	Muutaman kerran vuodessa	
Sanomalehtiartikkelit	Artikkeleita, juttuja hankkeen tuloksista		6/2011 - 10/2012		
Visuaalinen yhdenmukaisuus	Luodaan yhtenäinen ulkoasu viestinnälle	Projektipäällikkö ja -sihteeri	3/2011 – 8/2012	Luodaan pian ja seurataan toimivuutta useasti ja uusitaan tarvittaessa	

Liite 10 Hankkeen organisaatio

Ohjausryhmä •Kokoonpano: vähintään 2-3 jäsentä johto- / projektiryhmistä (johtoryhmän puheenjohtajan ja/tai vastuukunnan edustus mukana) hankkeen valvoja (STM), projektipäällikkö, valtionavustuksen saajan organisaation yhteyshenkilö, jäsenille nimetään varajäsenet •Kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa • Tehtävät: Ohjausryhmä ohjaa, kehittää ja arvioi hankkeen toimintatapoja ja sisältöä. Hyväksyy maakunnallisten johtoryhmien tarvittaessa valmistellut tarkennetut hankesuunnitelmat. Tekee tarvittaessa muutosesityksiä lääninhallitukselle ja ministeriölle hankkeelle asetetuista tavoitteista ja sisällöistä. Seuraa kustannusarviossa pysymistä. Edistää yhteistyötä hankkeen tavoitteiden saavuttamiseksi ja tuotosten hyödyntämiseksi	P R O J E K T I P Ä L L I K K O J A - S I H T E E R I
Johto- / projektiryhmät maakunnittain (Etelä-Savo, Keski-Suomi, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala) •Kokoonpano: Jokaiselle maakunnan rahoitukseen osallistuvalla kunnalla ja kuntayhtymällä tarjotaan mahdollisuutta nimetä edustaja johto- /projektiryhmään, lisäksi kutsutaan mukaan 2-4 muuta keskeistä yhteistyökumppania, maakunnan tiimivastaava, projektipäälliköllä, muilla hankkeen työntekijöillä, valvojalla ja yhteyshenkilöllä on oikeus osallistua •Kokoontuu vähintään viisi kertaa vuodessa •Tehtävät: Johto- /projektiryhmä arvioi maakuntansa alueella hankkeelle asetettuja tavoitteita ja hankkeen toteutumista. Valmistelee tarvittaessa tarkentavan hankesuunnitelman ohjausryhmän hyväksyttäväksi. Ohjaa ja kehittää hankkeen toimintatapoja ja sisältöä, seuraa kustannusarviossa pysymistä. Ryhmä edistää yhteistyötä hankkeen tavoitteiden saavuttamiseksi ja tuotosten hyödyntämiseksi maakunnan näkökulmasta. Huolehtii siitä, että jokainen hankkeen rahoitukseen osallistuva taho saa vastinetta panostukselleen.	
Maakuntien työryhmät • Maakuntiin perustetaan tarvittaessa hanketyöntekijöiden tueksi asiantuntijuusalueiden mukaisia työryhmiä, joissa on hanketyöntekijän / hanketyöntekijöiden lisäksi kuntien, kuntayhtymien ja järjestöjen työntekijöitä sekä yhteistyökumppaneiden edustajia.	
Hankkeen työntekijät maakunnittain Hankkeen työntekijät muodostavat maakunnassaan tiimin lasten ja perheiden hyvinvointipalveluiden kehittämiseksi. Tiimin jäseniä ovat myös ne työntekijät, jotka tekevät kehittämistyötä organisaatioissa, joilta se ostetaan. Hankkeen työntekijät muodostavat ylimaakunnallisia tiimejä hyvien käytäntöjen jakamiseksi: 1) Ehkäisevä työ 2) Lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut ja lastensuojelun avohuolto 3) Sijaishuolto ja perhehoito	